

# T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

28 nci Birleşim

1 . 7 . 1999 Perşembe

## İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
<b>I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ</b>	223
<b>II. - GELEN KÂĞITLAR</b>	224
<b>III. - YOKLAMA</b>	229
<b>IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI</b>	229
<b>A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR</b>	229
1. - Balıkesir Milletvekili Ağah Oktay Güner'in, zeytinsineği haşeresiy- le mücadele konusuna ilişkin gündemđđő konuşması ve Tarım ve Köyışleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı	229:232
2. - Tokat Milletvekili Ali Şevki Ereğ'in, Tokat İlinin Pazar, Turhal ve Artova İlçelerinde meydana gelen dolu afetine ve verdiği zarara ilişkin gün- demđđő konuşması ve Tarım ve Köyışleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in ce- vabı	232:237
3. - İstanbul Milletvekili Cahit Savaş Yazıcı'nın, 1 Temmuz Denizcilik ve Kabotaj Bayramına ilişkin gündemđđő konuşması	237:239
<b>B) TEZKERELER VE ÖNERGELER</b>	239
1. - Macaristan'a gidecek olan Devlet Bakanı Edip Sadfer Gaydali'ya, dö- nüőüne kadar, Devlet Bakanı Rüőüti Kâzım Yücelen'in vekâlet etmesinin uy- gun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/345)	239
2. - Gürcistan Cumhuriyetine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Enis Ök- süz'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Tunca Toskay'm vekâlet etmesinin uy- gun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/346)	239

3. – Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'a, dönüştüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mustafa Cümhur Erstürer'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/347) 239:240
- C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ** 240
1. – İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığı ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan Firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24) 240:242
2. – İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25) 242:244
3. – Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26) 244:246
- V. – ÖNERİLER** 246
- A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ** 246
1. – Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılması ile çalışma stüresine ilişkin DSP, MHP VE ANAP Gruplarının-müşterek önerisi 246:254
- VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER** 254
1. – Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo – Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/376) (S.Sayı : 10) 254:304, 308:331
- VII. – SORULAR VE CEVAPLAR** 304
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 304
1. – Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Giresun Organize Sanayi Bölgesi için ödenek verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıku'nun yazılı cevabı (7/31) 304:305
2. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, yük ve yolcu taşımacılığında kullanılan araçlarda takograf cihazı bulundurma zorunluluğuna ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın yazılı cevabı (7/46) 305:307

**I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ**

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

İzmir Milletvekili B.Suat Çağlayan, doku grubu bankası ve kemik iliği nakline,

İzmir Milletvekili Suha Tanuk, 21 - 25 Haziran 1999 tarihlerinde yapılan Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi Olağan Genel Kurul toplantısına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Ankara Milletvekili Oya Akgönenç Muğisuddin'in, Türkiye'nin Ortaasya Türk Cumhuriyetleri ve Keşmir politikaları konusundaki gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı Abdulhaluk Mehmet Çay cevap verdi.

Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, Devlet Bakanı Şükri Sina Gürel'in,

Burkina Faso'ya gidecek olan Devlet Bakanı Mehmet Keçöçüler'e, Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın,

Vekâlet etmelerinin ve

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mustafa Cumhur Ersümer'in Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirilmesinin,

Uygun görülmüş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ile;

Avusturya Temsilciler Meclisi Başkanı Neil Andrew'in, beraberinde bir Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret için davet edildiklerine ilişkin TBMM Başkanlığı tezkeresi;

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak (10/19),

Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin (10/20),

Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının (10/21)

Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının (10/22)

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basın sorunlarının (10/23),

Araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi,

Amacıyla birer Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri okundu; önergelerin gündemdeki yerlerini alacakları ve öngörüşmelerinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

İçişleri Komisyonunda açık bulunan ve DYP Grubuna düşen 1 üyelik için aday gösterilen Çorum Milletvekili Bekir Aksoy seçildi.

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmının :

1 inci sırasında bulunan, Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in (6/1),

3 üncü sırasında bulunan, Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in (6/3),

Esas numaralı sözlü sorularına Devlet Bakanı Abdulhaluk Mehmet Çay,

2 nci sırasında bulunan, İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın (6/2) esas numaralı sözlü sorusuna da Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu,

Cevap verdiler.

4 üncü sırasında bulunan (6/4) ve

5 inci sırasında bulunan (6/5),

Esas numaralı sözlü sorular, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, ertelendi.

1 Temmuz 1999 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 16.19'da son verildi.

*Ali İLİKSOY*

Başkanvekili

*Tevhit KARAKAYA*

Erzincan

Kâtip Üye

*Mehmet AY*

Gaziantep

Kâtip Üye

No. : 22

## II. - GELEN KÂĞITLAR

1 . 7 . 1999 PERŞEMBE

### Teklifler

1.- Antalya Milletvekili Mehmet Zeki Okudan ve 8 Arkadaşının; Antalya İlinde Üç İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/93) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.6.1999)

2. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Bazı Değişiklikler Yapan Kanun Teklifi (2/94) (Anayasa Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

3. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; 132 Sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/95) (Adalet ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

4. - İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları ve 8 Arkadaşının; Esenyurt Adında Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/96) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

5. - Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 8 Arkadaşının; Konya Ereğli'nin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi (2/97) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

6. - Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 15 Arkadaşının; Erzurum İline Bağlı Akşar Adlı Bir İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi (2/98) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

7. - Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 15 Arkadaşının; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/99) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

8. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/100) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

9. – Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın; Kahramanmaraş İl Merkezinde Büyükşehir Belediyesi Dumlupınar, Aslanbey, Dulkadiroğlu Adıyla Üç Belediye Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/101) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

10. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/102) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

11. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/103) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

12. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/104) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.6.1999)

13. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 Arkadaşının; 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/105) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

14. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 Arkadaşının; 4325 Sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/106) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

15. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/107) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

16. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 29 Arkadaşının; Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/108) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

17. – Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan'ın; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/109) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

18. – Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan'ın; 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/110) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.6.1999)

19. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün; Bir İl Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/111) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

#### Tezkereler

1. – Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/245) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

2. – Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/246) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

3. - İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/247) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

4. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/248) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

5. - Gaziantep Milletvekili Mustafa Yılmaz'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/249) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

6. - Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/250) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

7. - Adana Milletvekilleri Recai Yıldırım ve Ali Halaman'ın Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/251) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

8. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/252) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

9. - Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/253) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

10. - Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/254) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

#### Rapor

1. - Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurulu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/376) (S. Sayısı: 10) (Dağıtma tarihi : 1.7.1999) (GÜNDEME)

#### Sözlü Soru Önergeleri

1. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, sözleşmeli personelin kadroya alınmasına ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/29) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

2. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir İline bağlı köy yollarından kaçının asfaltlandığına ve asfaltlanmayan yollara ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/30) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

3. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir Atatürk Stadyumunun gece aydınlatma sistemi ihtiyacına ve Balıkesir İline güçlük okulu açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/31) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

4. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir SSK Hastanesinin Bölge Hastanesine dönüştürülmesi ve bazı ilçelerdeki bağlı SSK dispanserlerinin iyileştirilmesiyle ilgili bir çalışma yapıp yapılmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/32) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

5. - Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, şehir merkezleri içinde kalan cezaevlerine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/33) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
6. - Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa il merkezi küçük sanayi sitesi inşaatına ve bazı ilçelere organize sanayi bölgesi yapımı için ödenek ayrılıp ayrılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
7. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun Gelemen Tarım İşletmesi Müdürlüğü tarafından yürütülen hizmetlere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/35) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)
8. - Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, Salihli- Turgutlu karayolunun yapımı için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/36) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)
9. - Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, Manisa İli Muradiye Beldesini İzmir'in Menemen İlçesine bağlayan karayolunu genişletme çalışmaları için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/37) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)
10. - Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, Manisa İlinin merkezinde bulunan Kuşlubahçe hemzemin geçidinin yaya yolu yapımının ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/38) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)
11. - Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, Salihli-Gölmarmara-Akhisar'ı birbirine bağlayacak karayolunun yapımı için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/39) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)
12. - Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, İzmir-Manisa Karayolu için 1999 yılında ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/39) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

#### Yazılı Soru Önergeleri

1. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa'daki doktor açığına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/126) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
2. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, açık lise sınavında " Türk Dili 2" soruları yerine " Edebiyat Tarihi" soruları sorulduğu iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/127) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
3. - Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, özel hava şirketlerinin meydan iniş ücretine yapılan zamma ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/128) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
4. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, lisans-üstü eğitim için yurt dışına gönderilenlere ve ÖSS soru kitapçığının çalınmasıyla ilgili olarak yapılan işlemlere ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/129) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
5. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, doktorların istihdam koşullarına ve sağlık hizmetlerinden KDV alınması yönünde bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/130) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
6. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir-Ankara arasına yeni expres seferi konulup konulmayacağına ve Bandırma-Bursa Demiryolu Projesine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/131) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)
7. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarına ve zeytinyağı borsası kurulup kurulmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/132) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

8. – Muğla Milletvekili Nazif Topaloğlu'nun, ülke genelinde bir ürün yetiştirme planlaması yapıp yapılmayacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/133) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

9. – Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Fransa'da yaşayan işçilerimizin kötü muameleye maruz kaldıkları ve sınır dışı edileceği iddialarına ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/134) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.6.1999)

10. – Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, eğitime katkı payı adı altında toplanan paraya ve bu paradan Hatay iline aktarılan miktara ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/135) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

11. – Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Hatay İli Kırıkhan Belediyesinin gelirlerine konan hacize ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/136) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

12. – Konya Milletvekili Remzi Çetin'in, ÖSS'de ilköğretim okulu öğretmenlerinden birinin sınava giren bir öğrencinin zorla başını açtığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/137) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

13. – Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un, bir gazetede "İşte Gerçek Rapor" başlığı altında yayımlanan habere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/138) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

14. – Edirne Milletvekili Ahmet Ertürk'ün, Meriç Nehri boyunca arazisi olan çiftçi ve balıkçıların bazı sorunlarına ilişkin Millî Savunma Bakanından yazılı soru önergesi (7/139) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

15. – Bayburt Milletvekili Snat Pamukçu'nun, Bakanlık tarafından yayımlanacak eserlerde aranan kriterlere ilişkin Kültür Bakanından yazılı soru önergesi (7/140) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.6.1999)

#### Meclis Araştırması Önergeleri

1. – İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığının ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İhtüdüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

2. – İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İhtüdüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.6.1999)

3. – Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İhtüdüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.6.1999)



**BİRİNCİ OTURUM**

Açılma Saati : 15.00

1 Temmuz 1999 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY

KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Tevhit KARAKAYA (Erzincan)



BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28 inci Birleşimini açıyorum.

**III. – YOKLAMA**

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için 5 dakikalık süre veriyorum.

Sayın milletvekillerinin, oy düğmelerine basarak salonda bulduklarını bildirmelerini; bu süre içerisinde elektronik cihaza giremeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise, yoklama pusulalarını teknik personel aracılığıyla, Başkanlığımıza, 5 dakikalık süre içerisinde göndermelerini önemle rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç milletvekili arkadaşımıza gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı söz süresi 5 dakikadır. Arkadaşlarımızın buna itibar etmelerini özellikle rica ediyorum.

Gündem dışı ilk söz, zeytinsineği ile mücadele konusunda söz isteyen, Balıkesir Milletvekili Sayın Ağâh Oktay Güner'e atılır.

Buyurun Sayın Güner. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

**IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI****A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – Balıkesir Milletvekili Ağâh Oktay Güner'in, zeytinsineği haşeresiyle mücadele konusuna ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı

AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye'nin ihracat metaı olarak Türk ihracatında çok önemli bir yer tutan zeytinyağının, mutfaklarımızda, içpiyasa tüketiminde de ne kadar ağırlıklı bir yeri olduğunu bilmektesiniz. Balıkesirimizin körfez bölgesi, bu çok kıymetli ürünün yüzde 95'ini sağlamaktadır.

2000'li yıllara giderken, daha kaliteli üretime geçebilmemiz için, bu konuda almamız icap eden çok önemli tedbirler var. Dünya piyasalarında İtalya'nın ve İspanya'nın ağır rekabeti karşısında zeytinyağı üreticisini yalnız bırakamayız. Bu sebeple, bu konuyu huzurunuzda getirme imkânını bana veren Sayın Başkana özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, geçen yıl çok ciddi bir şekilde zeytine musallat olan, zeytin ağaçlarını tahrip eden zeytinsineği ile mücadele yapıldı, 25 milyon adet zeytin ağacı, havadan, uçaklarla ilaç-

landı. Balıkesir İlimizde 10 350 000 civarında zeytin ağacı var ve bu büyük zenginlik, şu anda, bu sinek haşeresinin tehdidi altındadır. En az yüzde 25 oranında mahsule zarar verecek bu haşereyle çok ciddi bir mücadele başlatılmasını Sayın Hükümetten ve Sayın Tarım Bakanımızdan özellikle rica ediyorum.

Zeytinyağı üreticisi, şu anda kırgındır. Tarış, geçen yıl 380 000 lira fiyat tespit etti ve hükümet, çok yerinde, şükranla layık bir kararlar, prim sistemi getirdi; ama, serbest piyasada zeytinyağı 800 000 liraya fırlayınca, çiftçi, hükümete, bürokrasiye kırgın bir psikolojiye girdi. Bu kırgınlığın bu yıl olmaması için, Sayın Hükümetin, Sanayi Bakanlığı ilgililerinin, Tarış yetkili kurullarının çok ciddi araştırma yaparak, bu güzel insanların elinden tutmasını bekliyoruz. Niçin bekliyoruz; bu fedakâr çiftçiler, aynen hububat üreticileri gibi, Yaradanın takdirine terk ettikleri emeklerinin bedelini bizden beklemektedirler.

Şu gerçeği görmeliyiz: Çiftçinin harcaması devamlı bir biçimde artmakta, ağır enflasyon şartları, onun harcadığıyla sattığı arasındaki farkı aleyhine büyütülmektedir. Türkiye, üretici çiftçisine, harcadığıyla kazandığı arasında denge kuramayıp, refah payı veremediği müddetçe, bu ülkenin, bu sağlam ve fedakâr evlatlarına yapması gereken vazifeyi yapmamış olur.

Sayın Bakanımızdan beklediğimiz, devletin her türlü kaynak yetersizliğini aşarak, devletin gücünü kullanarak, mevcut stoklardaki ilaçları harekete geçirerek, hızla uçak kiralama kararını verip, havadan mücadeleyi başlatmasıdır.

Ayrıca, Balıkesir'de haziran ve ekim sonu, ne yazık ki, yangın mevsimidir. Allah, hainlerin şerrinden ve tabii afetlerden orman varlığımızı korusun. Yangın gözetlemede 800 işçinin çalıştırılması da elzemdir; bu ise, 1,5 trilyon lira civarında bir bütçeyi gerekli kılmaktadır. Bu 800 işçi beş ay çalışıyor ve en büyük zenginliklerimizden birisi olan orman varlığını koruyor.

Değerli arkadaşlarım, tarım kesimini, zeytin üreticisini, zeytinyağı fiyatını, orman varlığını korumayı hep bir arada görmek zorundayız; çünkü, zeytinsineği haşeresi, diğer haşerelerle birlikte bütün bitki örtüsü için ağır bir tehlike, ağır bir tehdit teşkil ediyor.

Değerli arkadaşlarım, hükümetin bütçe kaynaklarını biliyoruz, maddi sıkıntılarımızı da biliyoruz; ama, özellikle altını çizerek belirtmek istiyorum, devletin kaynakları sınırsızdır, devletin gücü sınırsızdır. Hükümetler, şikâyet yeri değil; hükümetler, çare üretme, çözüm bulma yeridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

**BAŞKAN** – Size 1 dakika ekstre veriyorum Sayın Güner.

**AGÂH OKTAY GÜNER (Devamla)** – Hükümetimizin büyük bir dirayetle ve ehliyetle, bu haşereyle mücadele etmesini ve diğer bütün zararlılarla mücadele edecek ciddi bir mücadele programını gündeme getirmesini bekliyorum.

Zeytinyağı üreticisinin, hükümet programında belirtilen ölçüler içerisinde sahipsiz kalmayacağına; hükümetin, tutarlı, emeği, masrafı, fadakârlığı karşılayan bir tabanfiyat politikasıyla bu güzel insanların emeğini değerlendireceğine inanıyor; Sayın Başkanı ve Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Güner.

Hükümet adına, buyurun Sayın Bakan. (MHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakika.

**TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas)** – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Ağâh Oktay Güner'in, bu önemli konudaki konuşması ve açıklamaları için teşekkür ediyorum.

Zeytinsineği, bütün Akdeniz ülkelerinde olduğu gibi, ülkemiz zeytinlerinin de en önemli zararlılarından. İlaçlama yapılmadığı takdirde, Sayın Güner'in de belirttiği gibi, özellikle yemeklik zeytinyağı üretiminde yüksek asitli yağ elde edilmesine sebep olmakta ve yağ kalitesi önemli ölçüde düşmektedir.

Ülkemizde zeytin sahaları, biliyorsunuz ki, Kahramanmaraş'tan başlayıp batıya kadar uzanmaktadır. Bitki hastalık ve zararlılarıyla devlet mücadelesi yıllar içerisinde terk edilmiş ve özellikle, 1998 yılında -altını çizerek belirtiyorum- sadece, süne, kumil ve çekirgeyle mücadele yapılmıştır. Bunun yanı sıra, Çanakkale ve Balıkesir bölgesinde, arkadaşlarımızın ısrarıyla, kısıtlı alanda zeytin sineği mücadelesi yapılmıştır. Belirttiğim yılda, özellikle özelleştirme ağırlıklı bir siyasetin izlendiği ve bu dönemde de hükümetlerin, çiftçinin yapabileceği bütün mücadelelerden elini çekmiş olmasına rağmen, teknik kontrol ve aynı yardımlarla üreticimize hizmet verilmeye devam edilmektedir.

Zeytinciliğin merkezi sayılan Bursa ve Balıkesir ele alındığında, Bursa çiftçisi, 6 milyon ağaçla, mücadeleyi kendisi yapmaktadır. Buna karşılık, Balıkesir ve Çanakkale bölgesinin zengin zeytin üreticileri, iki yıldır, birlik kuruluşuna karşı çıkarak, kendilerinin yapması gerekli olan mücadeleyi, ısrarlı bir şekilde, devlet mücadelesi şeklinde, devlet tarafından yapılması konusunda Bakanlığımızı zorlamaktadırlar.

Ekim 1998'de, Bakanlık, enstitü ve il müdürlüklerinden yetkililerin katılımıyla yapılan değerlendirme ve program toplantılarında, 1999 yılında yapılacak zeytinsineği mücadelesinin, yönetimli çiftçi müdahalesi şeklinde uygulanması kararlaştırılmıştır. Zeytin hastalık ve zararlılarıyla, doğal çevreye en az zarar verecek şekilde ve tekniğine uygun olarak etkin, ekonomik bir mücadelenin yapılmasını sağlamak için, 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanununun 28 Şubat 1995 tarihinde, 4086 sayılı Kanunla değişik 17 nci maddesine istinaden çıkarılan Zeytin Hastalık ve Zararlılarıyla Mücadele Birliklerinin Kuruluş ve Çalışma Esaslarına Dair Yönetmelik çerçevesinde yürütülmektedir. Bu yönetmelik ise, 31 Mart 1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik, tekrar ediyorum, 31 Mart 1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve burada, zeytin hastalık ve zararlılarıyla mücadele birliklerinin kurulması ve zararlılarla mücadelenin, yönetimli çiftçi mücadelesi şeklinde olması kararlaştırılmıştır.

Bu birliklerin en kısa zamanda kurulması için, Ege, Marmara ve Akdeniz Bölgelerindeki il müdürlüklerimizin önderliğinde, mahalli idarelerin de katılımıyla, kendi gözetimimizde birlik çalışmalarına hız verilmeye çalışılmış; ancak, özellikle Balıkesir ve Çanakkale yöresinde birlik kurma çalışmaları yavaşlatılmaktadır. Mücadeleyi yönlendirecek maddi destek ve teknik hizmetlerin aktarımı, birliklerin yeni kurulduğu bu dönemde de yine Bakanlığımızca esirgenmeyecek ve birliklerin başarılı olması özendirilerek teşvik edilecektir.

Ülkemiz ekonomisinin bugünkü kısıtlı imkânları gözönüne alındığında, zeytinsineği mücadelesinin, devlet mücadelesi şeklinde yapılması maddi bir yük getirecektir; ayrıca, devlet mücadelesi yapılmayan bölgelerdeki üreticiler açısından da Çanakkale ve Balıkesir İllerine yönelik özel bir uygulama şeklinde algılanacaktır. Bu nedenle, üreticiler, sorunlarının sorumluluğunu belirli bir ölçüde devletten beklemeden üstlenmeli ve benzeri bazı zararların devletten kaşınmasının yarattığı anlayışı, artık yavaş yavaş sona erdirmelidirler.

Diğer taraftan, bu mücadelenin devletçe yapılması konusunda mücadeleyi uygulayan uçak ve ilaç firmalarının, geçtiğimiz yıllarda, bazı kişiler ve siyasiler tarafından etkilendirildiğinin, uçak kiralamada zorluk çıkarıldığının da altını çizmem istiyorum. 1998 yılında, Balıkesir, Çanakkale, İzmir ve Manisa İllerinde, yine de 19 105 000 ağaçta, 400 milyar lira harcanarak, zeytinsineği mücadelesi yapılmıştır.

Özetlediğim şekilde, 1999 yılı bitki koruma programı ve uygulama prensiplerinde programlandığı üzere, bundan sonraki yıllarda, yönetimli çiftçi mücadelesi şeklinde bu mücadele sürdürülecektir. Benim dileğim, özellikle yöredeki insanlarımızın, çiftçilerimizin bu yönde teşkilatlandırılması ve bu yönde hazırlıklarını bir an önce bitirmeleridir.

Bu değerlendirmeler ışığı altında, yine de, 1999 yılında zeytinsineği mücadelesi, devlet yardımı mücadelesi olarak yapılmaya kalkışıldığı takdirde, 500 milyar liralık bir ödeneye ihtiyaç vardır. Asıl sıkıntı da, uçak kiralamak ve uçakların bu alanlardaki ilaçlamayı yapabilmeleridir. Bu konuda, yöre siyasetçileri gerekli desteği verdiğinde ve 500 milyar liralık ödenek de buraya ayrıldığı takdirde, ilaçlamaya başlanacaktır.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; bilgilerinize arz ediyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.**

**AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Sayın Başkanım, müsaade buyursanız bir kısa açıklama arz etmek istiyorum.**

**BAŞKAN – Buyurun efendim.**

**AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Değerli Bakanımın açıklamalarını büyük bir üzüntüyle dinledim. Sadece Balıkesir'in körfez bölgesinde 13,5 milyon zeytin ağacı var. Sayın Bakan, cindeki dokümanlardan bu rakamları daha iyi tespit edebilir. Sayın Bakanın, Bursa'da 6 milyon ağacın, üreticilerin kendi imkânlarıyla ilaçlandığı, Balıkesir ve Çanakkale'deki ağaçların devlet kaynağıyla ilaçlandığı yolundaki beyanlarını, hükümet açısından çok elem verici buluyorum ve üzüntüyle karşılıyorum.**

Tarım Bakanlığı, uçak kiralayamayacak kadar aciz mi ki, yöre milletvekilleri olarak uçak kiralayalım? Zaten, şu anda, böcekler, orayı işgal etmiş. Sayın Bakan, birlik kurup, uçak kiralatıp, oraya gidinceye kadar, zeytin mahsulü toprak olur. Meseleyi, lütfen, tekrar incelesinler.

**Teşekkür ediyorum efendim.**

**BAŞKAN – Sayın Güner, teşekkür ediyoruz.**

**Hükümet, gündem dışı konuşmaya yanıt vermiştir.**

**AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum efendim.**

**BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.**

**Gündem dışı ikinci söz, Tokat'ın Pazar, Turhal ve Artova İlçelerinde, 20 Haziran 1999 Pazar günü meydana gelen ağır dolu afetinde mağdur olan çiftçiler hakkında söz isteyen Tokat Milletvekili Sayın Ali Şevki Ereğ'e aittir.**

**Sayın Ereğ Buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)**

**2. – Tokat Milletvekili Ali Şevki Ereğ'in, Tokat İlinin Pazar, Turhal ve Artova İlçelerinde meydana gelen dolu afetine ve verdiği zarara ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı**

**ALİ ŞEVKİ EREĞ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.**

20 Haziran 21 Hazirana bağlayan gece, Tokat İlimizin Pazar, Turhal ve Artova İlçelerinde ve en büyük zararı gören 21 köyümüzü geçkin yerleşim yerinde büyük bir dolu afeti vuku bulmuştur. Yüce Meclise ve Değerli Bakanımıza öyle arz edeyim ki, bu afet, bu 21 köyümüzdeki bütün mah-

sülü hâk ile yeksan eylemiştir. Özellikle Pazar İlçemize bağlı Üzümlören ve Dereköy Kasabaları-mız başta olmak üzere, Bağlarbaşı, Balıca, Çiftlik, Çayköy, Ovacık, Ocaklı, Tepeçaylı, Dereçaylı ve Tatar Köyleri; Turhal İlçemize bağlı Şatroba, Tatlıcak, Kayaören, Kamalı, Kazancı ve Erikli Tekke Köyleri; Artova İlçemize bağlı Aşağıgüçlü, Yukarıgüçlü ve Taçpınar Köylerinde mahsul namına hiçbir şey kalmamıştır.

Değerli Bakanımız, olaydan sonra afet bölgesini gezdi, orada, şüphesiz, afetin vüsatini ve de-hşetini bizzat kendileri gördüler. Hemen ilave edeyim ki, düşen dolunun çapı 5 ilâ 7 santimetre; ya-ni, aşağı yukarı, bir cam su bardağı ve bir tabla büyüklüğünde; ne cam bıraktı ne çerçeve bıraktı ne tavan bıraktı ne su kaynağı bıraktı ne yağmurlama tesisi bıraktı ne karpuz, kavun ürününe ne do-mates ürününe ne fasulyeyi ne pancarı ne buğdayı ne sebze-yi ne de meyveyi bıraktı...

Yapılan tespit raporlarına bakıyoruz ki, asgarî zarar nispeti yüzde 60. Yüzde 60 zarar da, iras edilen zararın en az kısmı, genelde zarar nispeti yüzde 100 mesabesinde.

Böyle bir afetin zararının derhal giderilmesinin mazereti olamaz. Böyle bir afetin zararının gi-derilmesi için, bugün, bizzat en yetkili ağızlardan tekrarlanan şudur: "Bu bütçe, tıkanık bir bütçe-dir; bu bütçeyle, köylüye yapılacak hiçbir şey yoktur." Sadece tarımsal destekler için 3 katrilyon li-ranın lazım olduğu bir ortamda, 300 trilyon lirayla iktifa etmek zorunda bırakılan ve bütçe müza-kerelerinde, Sayın Bakanımızın da büyük bir samimiyetle ifade ettiği gibi, "bizler, eğer Tarım Kre-di Kooperatifleri vasıtasıyla faizsiz kredi verebileceksek, 10 Nisan tarihli Afet Kararnamesine ila-ve, sevk edilen bir kararnamenin uygulama kabiliyeti bulmasını istiyorsak, en azından 30 trilyon li-raya ihtiyacınız var" deniliyor ise, bunun bulunamama ihtimalini düşünmek bile istemiyoruz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, şüphesiz, bu afet, Sakarya yöresinde ve Kocaeli yöresinde de oldu; şu anda, yurdumuzda çok önemli bir kuraklık afeti de hükümünü yürütmekte. Bu paralarla, bu bütçelerle eğer, olağanüstü bir takip fikri olmazsa; zaten olağanüstü mağdur olan, zaten canın-dan bezmiş olan, zaten ürün taban fiyatlarıyla beli kırılmış olan; zaten aldığı pancar fiyatıyla, ge-cikmesiyle, kotasıyla, enflasyonun altında kalan buğday fiyatıyla, 1997'de sattığı domatesi, 1998'de aynı fiyata satmasıyla ezilmiş bulunan ve zaten gübre sübvansiyonu -bizim dönemimizde gelen yüzde 50'lerin altında- eğer, yüzde 17'lerde seyrediyorsa, eğer, mazot fiyatı, sadece 1999'un Haziranında yüzde 19 nispetinde bir zam görmüşse... Kürstüye çıktuktan sonra eğer bir zam göre-cekse onu söylemem mümkün değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Size 1 dakika ilave süre veriyorum Sayın Erek; buyurun.

ALİ ŞEVKİ EREK (Devamla) – ... biçare köylümüz, bir ayda böyle bir mağduriyete düşmüş-se, gayri saff millî hâsıladan yüzde 12-13 bir pay alabiliyorsa, nüfusumuzun yüzde 46'sını teşkil ediyorsa, böyle bir ikinci afetten dolayı eli boğründe bırakılamaz.

Benim, hükümetimizden ve Değerli Bakanımızdan istirhamlarım var. Sevk edildiği söylenen ek kararname bir an evvel çıkarılmalıdır. Yüzde 40'ın üstü ve yüzde 40'ın altı zarar hesaplaması kenara itilmelidir. 5254 sayılı Kanunun, 2090 sayılı Kanunun hükümlerinin dışında, tam ziraat ma-melekinin veyahut sadece ettiği ürünün zarar görüp görmediği yolundaki bir ayırımı kesinlikle gi-dilmemelidir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Erek.

ALİ ŞEVKİ EREK (Devamla) – ...Sosyal Yardımlaşma Fonu devreye sokulmalı, benim köy-lüm eli boğründe bırakılmamalıdır.

Yüce Heyete ve Sayın Başkanımıza sevgi ve saygılarımla, bu önemli konuyu arz ediyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Hükümet yanıt verecek mi efendim?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Evet efendim.

BAŞKAN – Süreniz 20 dakika.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğer uygun görürseniz, bir önceki cevabımdaki bir cümleyi tekrar etmek istiyorum efendim: Balıkesir, Çanakkale, İzmir ve Manisa İllerinde bizzat ilaçladığımız ağaç sayısı 19 105 000'tir ve Bursa zeytin üreticisi ise, bu yıl, kendi imkânlarıyla, bizimle de teknik işbirliği yaparak 6 milyon ağacı ilaçlamıştır. Ancak, ben şu tarihi tekrar arz ediyorum, zeytin hastalık ve zararlılarıyla mücadele birliklerinin kuruluş ve çalışmalarının esaslarını düzenleyen yönetmelik 31 Mart 1996 tarihinde yayımlanmıştır ve bu yönetmelikte, hastalıklarla mücadelenin, oluşturulacak yönetimli çiftçi mücadelesi şeklinde yapılmasına karar verilmiştir. Ancak, yine de, hükümet olarak, muhakkak surette, yetiştiricilerimizin ürünlerindeki zararlılarla mücadele, Bakanlığımızın girişimleriyle alınan ödenekler doğrultusunda yapılacaktır.

Diğer taraftan, hiçbir milletvekilimizden, uçak kiralama konusunda yardım istemiyorum.

AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Tariş'in kaynağını kullanın.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Tariş'in kaynağı bana bağlı değil efendim.

AGÂH OKTAY GÜNER (Balıkesir) – Hükümet tyesisiniz...

BAŞKAN – Sayın Güner, hatibe müdahale etmeyelim. Lütfen...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ancak, Balıkesir ve Çanakkale yöresindeki zeytinsineğiyle mücadeleyi, biz, Bakanlığımızın elinde mevcut olan imkânlar ölçüsünde yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar) Sizden ne devraldıysak, o imkânlarla çalışıyoruz. Aldığımız bütçe de, sizden devraldığımız bütçe. (MHP ve FP sıralarından alkışlar) Bu bütçe çalkalı iki gün oldu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tokat İlimizde ve ülkemizin pek çok yöresinde -Allahü Teâlâ bir daha göstermesin- afetler yaşadık. Tokat İlindeki afet, gündönümünde oldu; 20 Haziranın 21 Hazirana bağlandığı gece oldu. Ben, afetten hemen sonra Tokat'a gittim, zarar gören tüm ilçeleri, köyleri gezdim; hatta masamda, oradan topladığım, zarar gören sebze var. İnsan bizzat gidip görmeyince, inanın, inanamıyor; kavakların yaprakları sıyrılmış, aşağı inmiş; sulama boruları, üzerinden traktör geçiyorsunuz, kırılmıyor; ama, bu afetten dolayı paramparça olmuş; onları bile topladım, getirdim. Düşen her bir dolunun 500-600 gram ağırlığında olduğu söyleniyor. Arabaları gördüm; sanki, usta, eline bir çekiç almış, bakır kazanı dövmüş şekilde arabalar hasar görmüş. Çatılardaki kiremitler parçalanmış. Ben, bizzat oraları gezdim, kasete aldım, resimledim ve bunları da Bakanlar Kuruluna bizzat arz edeceğim, göstereceğim. Zarar gören tarlalar, bahçeler ve bir de, yanında, dolu belirli bir yerden geçtiği için, zarar görmeyen normal yerlerle mukayesesi yapacağım. Çok büyük bir afet; bütün hemşerilerimize, vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyoruz.

Tabii, bu afeti Sakarya'da da yaşadık, Akdeniz'de, bazı bölgelerde de sel afeti yaşadık. Bizim yaptığımız hasar tespitleri sonucunda, Pazar İlçesinin 12 köyünde 38 140 dekar ekili alan yüzde 80

ile yüzde 100 arasında hasarlı. Turhal İlçesinin 7 köyünde, Artova İlçesinin 3 köyünde meyve, sebze, hububat ve endüstri alanlarında tahmini 7 trilyon lira tutarında bir zarar var. Yanımda Tokat Milletvekili Sayın Reşat Doğru Beyle beraber bizzat buraları gezdik. Söz konusu toplam 22 köyde 2 000 çiftçi ailesini doğrudan ilgilendiren, o yörede yaşayan vatandaşlarımızı da dolayısıyla ilgilendiren çok büyük hasarlar var. Sayın Valiyle görüştüm; acil olarak oraya para çıkarıldı, evlerin kırılan kiremitleri, pencereleri şu anda tamir edildi. Her zaman üreticilerimizin yanında yer alan Bakanlığımız, tabii afetlerden zarar gören çiftçilerin borçlarının ertelenmesi hakkında, 10 Nisan 1999 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan kararname doğrultusunda hareket edecektir. Buna göre çalışmalarımızı tamamladık, hasar tespitleri belirlendi ve komisyon kararları Bakanlığımızda bitirildi. 2090 sayılı Kanuna göre çıkarılan bu belirttiğim kararnameyle ekiliş ve ürünlerin yüzde 40'ının üzerinde zarar gören çiftçilerin, sadece tohumluk borçlarının ertelenmesi sağlanmışken, biz, Tarım ve Köyşleri Bakanlığında hazırladığımız ve Bakanlar Kuruluna sevk ettiğimiz kararnamede bir değişikliğe giderek, ziraî kredi borçlarının da, bir yıl süreyle faizsiz olarak ertelenmesi imkânlarını araştırıyoruz ve bunu getirmeye çalışıyoruz. Yine, 2090 sayılı Kanuna göre çıkarılan aynı kararname kapsamında, çiftçilerin tüm tarımsal varlığı, yüzde 40 ve üzerinde zarar görmüş ise, borçlarının tamamının ertelenmesi de imkân dahiline getirilmiştir.

Diğer taraftan, 5254 sayılı Kanuna göre, ekili iş ve ürünlerinin yüzde 40'ının üzerinde zarar gören çiftçilere tohumluk yardımı yapılmasıyla ilgili kararname de Başbakanlığa sevk edilmiştir. Bu yıl kuraklıktan zarar gören, bu afetlerden zarar gören çiftçilerin tohumluk ihtiyacının 210 000 ton civarında olduğunu hesap ediyoruz, buna göre de 30 trilyonluk bir kaynağa ihtiyaç var.

Sayın milletvekilleri, bildiği gibi, ülkemiz tarım sektöründe tarım ürünlerinin sigortalanması yeterince yerleşmemiştir. Bugün, tabii, elimizdeki bu mevcut problemleri, âfati çözdükten sonra da, Bakanlık olarak kalıcı bazı tedbirlere gitmemizde sonsuz yarar vardır. Bunun için, bugün, biz, sadece belirli zararları sigorta kapsamına almışız ve alınmakta; bu zararların içerisinde dolu da yer almakta. Benim o gördüğüm yerde, mesela, bir çiftçi, ürününü sigorta ettirdiği için, çok fazla zararı yok; yani, zararını sigortadan alacak. Ancak, üreticilerimize sigorta bilincini yerleştirme konusunda bütün millet olarak gayret göstermemizde yarar vardır diye düşünüyorum. Ülkemizin sık sık maruz kaldığı tabii afetlerin üreticilerimize verdiği zararı temelden çözmek için, dünyanın gelişmiş ülkelerinde olduğu gibi, Bakanlığımız da tarım sigortası kanunu tasarıyı hazırlayıp bir an önce Yüce Meclise intikal ettirecektir, bu konudaki çalışmalar tamamlanmak üzeredir. Bu tasarıyla, üreticilerimizin tarım sigortası kapsamına alınması ve üreticilerimizi buna alıştırmak için de, ilk aşamada gerekli olan sigorta poliçe bedelinin büyük bir oranının devletçe sübvansede edilmesinde yarar olduğu düşüncesindeyim. 57 nci hükümet programında yer alan tarım sigortası kanunu tasarıyı yasalastırıldığında, üreticilerimizin, bundan sonra da, inşallah, karşılaşmıyacağımız bu afete karşı sorunları temelden çözüm altına alınmış olur diye düşünüyorum.

Sayın Ereğ'e de, bu konuyu burada gündeme getirdiği için ve Yüce Meclisin bilgisine sunup, bana da cevap verme fırsatı sağladığı için teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Ben de, bir Tokat Milletvekili olarak...

BAŞKAN – Lütfen efendim... Hayır... Bir dakika...

M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Ben de bir Tokat Milletvekili olarak -hazır Sayın Bakan konuşmasını devam ettirirken- afet bölgesine, afet anında müdahale eden bir milletvekiliyim ve zararımızın 7,2 trilyon olduğunu oradaki uzmanlar tarafından belirlendiğini biliyorum.

**BAŞKAN** – Sayın Bakan açıkladı.

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Sayın Bakan şeref verdiler, Tokat'ı teşrif ettiler; çözüm getirme doğrultusunda da hakikaten bir hareket ediyorlar; ancak, afaki olarak değil de, şu anda 7,2 trilyon liradan ötürü, bu büyük zarardan ötürü süratli bir kaynak aktarımı gerçekleştirebilmiş midir? Bunun süratli bir şekilde hayata geçirilmesini rica ediyoruz. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar [!])

**BAŞKAN** – Soru olarak sorabilirsiniz.

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Tarım sigortası, gelecekte bir çözümdür...

**BAŞKAN** – Sayın milletvekili; lütfen...

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Şu anda Başbakanlıkta bir fon oluşturulması gerektiği kanaatimi...

**BAŞKAN** – Sayın milletvekili!.. Sayın milletvekili!..

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – ...Bakana arz ediyorum efendim... (DSP ve MHP sıralarından alkışlar [!])

**BAŞKAN** – Sayın milletvekilleri, İçtiğimizde, böyle, herkesin ağzına geldiğini burada söyleme imkânı yoktur.

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Biraz evvel Sayın Bakan çıktı...

**BAŞKAN** – Bir dakika...

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – ...Balıkesir ile ilgili enikonu sohbet etti burada!..

**BAŞKAN** – Sayın milletvekili.. Sayın milletvekili.. Sayın milletvekili, size söylüyorum!.. O milletvekilimiz gündem dışı söz aldı; gündem dışı söz talebine verilen yanıtın karşılığını vermek istedi. Sizin böyle bir talebiniz yok. Soru olarak sorabilirsiniz.

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Sayın Bakandan rica ettim. Zaten, başka bir şey yapmıyorum ki...

**BAŞKAN** – Tamam... Lütfen...

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Teşekkür ediyoruz; şeref verdiniz, Tokat'a geldiniz.

**BAŞKAN** – Siz, önce, Genel Kurulda oturma ve konuşma adabına alışın sayın milletvekili! (DSP, MHP ve ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Efendim, Ağâh Oktay Beyden öğrendim; biraz önce o konuştu burada!..

**BAŞKAN** – Sayın milletvekili, son kez ikaz ediyorum! İçtüzük hükümlerini uygulatmayınız! (FP sıralarından gürültüler)

**M. ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)** – Büyüklerimizi örnek alıyoruz.

**BÜLENT ARINÇ (Manisa)** – Sayın Başkanım...

**ALİ OĞUZ (İstanbul)** – Sayın Başkan...

**BAŞKAN** – Buyurun Sayın Oğuz.

**ALİ OĞUZ (İstanbul)** – "Ağzına gelen" lafı ayıp oldu...

**BAŞKAN** – Konuşma adabını düzeltmesini istiyoruz.

**ALİ OĞUZ (İstanbul)** – Olmaz... Milletvekili, ağzına geleni konuşmaz.



BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Arkadaşımızın, usule aykırı olarak, söz istemeden, izin almadan, yerinden müdahalesi yanlış olmuştur; özür diliyorum. (DSP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, gündem dışı üçüncü söz, Kabotaj Bayramı konusunda söz isteyen İstanbul Milletvekilimiz Sayın Cahit Savaş Yazıcı'ya aittir; bu konuda, İstanbul Milletvekili Sayın Şamil Ayrım da söz istedi; ancak, daha önce Sayın Yazıcı'ya söz verdiğimiz için, o arkadaşımıza söz verme imkânımız olmadı.

Sayın Yazıcı, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

3. – *İstanbul Milletvekili Cahit Savaş Yazıcı'nın, 1 Temmuz Denizcilik ve Kabotaj Bayramına ilişkin gündem dışı konuşması*

CAHİT SAVAŞ YAZICI (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün, 1 Temmuz Denizcilik ve Kabotaj Bayramı dolayısıyla, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Fransızca bir kelime olan kabotajın anlamı, bir devletin, kendi limanları arasında deniz ticaretinin kendi yurttaşlarının ve kendi bayrağını taşıyan gemilerinin tekelinde bulunmasıdır.

Türkiye Cumhuriyetinin ekonomik temellerinin atıldığı İzmir İktisat Kongresinde köklü bir geleneği ve büyük bir geçmişi olan Türk denizciliği ekonomideki vazgeçilmez yerini yeniden almış, gücünü yitiren Osmanlı İmparatorluğunun kapitülasyonlarla yabancılara terk ettiği deniz varlığına yeniden sahip olmuştur. Kongre çalışmaları sırasında hazırlanan ve 1 Temmuz 1926 tarihinde yürürlüğe giren Kabotaj Kanunu, bu nedene, bir anlamda, Kurtuluş Savaşının denizlerdeki zaferidir. Bu yasanın yürürlüğe girmesiyle, Avrupa ülkelerinin deniz ticaretindeki hâkimiyeti ortadan kalkmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin coğrafi konumu, Türk ekonomisinin dışa açılma ve dünya ekonomisiyle bütünleşme trendi, dış ticaretimizin yapısı ve gelişme potansiyeli gibi hususlar dikkate alındığında, denizcilik sektörümüz, ülkemizin ihmal edilmemesi gereken önemli sektörlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Denizle ilgili tüm konuların bir makamda toplanması ve sektörün kamuya ilişkileri açısından büyük önem taşıyan Denizcilik Bakanlığının acilen kurulması şarttır.

Denizcilik sektörümüz, bir süreden beri, gerek uluslararası ticarete yaşanan kriz ve gerekse bunun ülkemiz ticaretine yansıyan etkileri nedeniyle finansman sıkıntısı içerisinde; ancak, yeterli finansman ve teşvik, maalesef sağlanamamıştır.

Türk deniz ticaret filosunun geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılması amacıyla, Türk uluslararası gemi sicili oluşturulmalı ve gerekli yasal düzenlemeler en kısa sürede yapılmalıdır. Türk denizciliğinin, diğer ülkelerle rekabet edebilmesi, ülkemizde bu uygulamanın başlatılmasına bağlıdır.

Gemi inşaat sanayiinin güçlendirilmesiyle, bir yandan bu sektörlü canlandırırken, bir yandan da, gemi dışatım olanakları artırılarak döviz girdisi sağlanabilir. Buna bir örnek vermek istiyorum: Bugün, dünyada, imala hazır, yaklaşık 100 milyon tonluk tanker siparişi, yük gemisi siparişi var-

dir. Bu 100 milyon tonluk gemi siparişinin yalnızca 400 bini Türkiye'de yapılmaktadır; yani, sadece binde 4'tür. Pazarın büyüklüğü göz önüne alındığında, gemiciliğe ne kadar önem verilmesi gerektiği görülebilir; ama, biz ne yapıyoruz; biz, 1989'dan beri daha bir tane şehir hatları vapuru bile yapmadık. Tersanelerimiz boş duruyor, tersanelerimiz çalışmıyor. Niye çalışmıyor, söyleyeyim mi; iki tanesi, Galata Köprüsü açılmadığı için çalışmıyor. Haliç Tersanesi ile Camialtı Tersanesi, Galata Köprüsünün açılmamasından dolayı, bir yıldır, bir gemiyi bakıma alamıyor, bir tane gemi denize indiremiyor.

Ben, gemi inşaat mühendisiyim; 1985 yılında öğrenciyken, deniz otobüsü diye İstanbul'da yeni bir sisteme geçildi. Deniz otobüsünün tanesi, yaklaşık 8-10 milyon mark arasında değişmektedir. F-16'ları yapan bir ülkenin mühendisi bunu çok rahat yapabileceksen, o dönemin belediye başkanı, tanesine 8-10 milyon mark vererek, ilk etapta 6 tane, şu ana kadar da 24 tane deniz otobüsünü Norveç'e yaptırdı. Bugün, Norveç'teki işçilik, mühendislik, bizimkinin 3 katı. Biz bunları yapamayacak bir ülke miyiz! Ama, onbeş yıldır, hâlâ, aynen devam ediyor. Bunun için Gemi Mühendisleri Odası da savaş verdi, bütün mühendis arkadaşlar, hocalar da savaş verdi; ama, nafile. Bugüne kadar 250 milyon mark buraya gitti. Oysaki, İstanbul'un trafiğini çözecek olan, şehir hatları vapurlarıdır. Bir şehir hatları vapurunun, yaklaşık yüzde 25 daha ucuz olduğu düşünülürse ve 3 kat kapasiteli hacmi olduğu düşünülürse; biraz daha hızlandırılarak, teknoloji ileletilerek çok büyük bir yol alınabilir, hem maliyet düşer hem topluluşma daha büyük kapasiteye ulaşır hem yolculuk daha ucuz rakamlara gelir.

Sektörde denizcilik özelleştirmeye teslimdir. Birçok kurum, Özelleştirme İdaresine bağlıdır. Bu nedenle, 1993 yılından beri sektöre sıfır yatırım yapılmıştır ve istihdam gelişmemektedir.

Yine enteresan bir rakam vereceğim size. Dünyada, nakliyenin, taşımacılığın ortalama yüzde 95'i denizcilikle yapılmaktadır. Türkiye'de, bu, yüzde 90 karayoluyladır. İnsanların neden bu kadar çok trafik kazalarında can verdiklerini anlayabilirsiniz; yüzde 95 denizyolu bir tarafta, yüzde 90 karayolu bir tarafta.

Bugüne kadar 1 600 kilometre otoyol yapıldı Türkiye'de. 1 600 kilometre otoyol için 14 milyar dolar para harcandı. 14 milyar dolar demek, kilometresi 8,8 milyon dolar demektir. Bir otoyol diyoruz; ama, 1 kilometresi 8,8 milyon dolardır. Buna karşılık demiryolunun maliyeti 2 milyon dolar, denizyolunun maliyeti ise sıfırdır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Size 1 dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

CAHİT SAVAŞ YAZICI (Devamla) – Teşekkür ederim.

8 300 kilometre kıyı şeridi olan bir ülkenin, denizyollarından çok daha fazla yararlanması lazım. 2 kilometre yol parasıyla, yani, 18 milyon dolara, 1 100 konteynerlik bir gemi yapılabilir. Bunun anlamı, 1 100 kamyonluk yükü, 2 kilometrelik yol parasına yıllarca taşıyabiliyorsunuz. Bir ara, Karadeniz otoyolu yapılması düşünüldü, 500 kilometre; o zamanlar, o parayla, 250 tankerlik bir filo çok rahat kurulabiliyordu.

Bizim, denizcilğe çok büyük önem vermemiz gerekiyor. Size, kötü bir örnek daha: Şu anda, içinde buldukları krizden dolayı taşımacılarımız tankerlerini satmak zorunda kaldılar. Ülkemizin tankeri yok. Tanker olmadığı için Yunan gemileri bizim petrolerimizi taşıyorlar. Yarın öbür gün, Kıbrıs'ta veya Yunanistan'da bir sıcak gelişme olduğunda ülkemize petrol getirecek tanker bulamayacağız.

Sayın Başkan, söyleyeceğim birkaç nokta daha vardı; çünkü, denizcilik çok daha geniş; ama, ben sözlerimi tamamlıyor, 1 Temmuz Denizcilik Bayramını kutluyor ve Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Yazıcı.

Gündem dışı konuşmaya hükümet adına yanıt verecek sayın bakan var mı? Yok.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Sayın milletvekilleri, üç adet Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve üç adet araştırma önergesi vardır.

Okunması uzun bir süreyi kapsayacağı için, Sayın Kâtip Üyenin oturarak okuması hususunu oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci tezkereyi okutuyorum :

### B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – *Macaristan'a gidecek olan Devlet Bakanı Edip Sadfer Gaydalı'ya, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/345)*

29 Haziran 1999

### Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

30 Haziran 1999 tarihinde Macaristan'a gidecek olan Devlet Bakanı Edip Sadfer Gaydalı'nın dönüşüne kadar, Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İkinci tezkereyi okutuyorum:

2. – *Gürcistan Cumhuriyetine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/346)*

29 Haziran 1999

### Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Karadoniz Pan-Avrupa Ulaştırma Alanı Mutabakat Muhtirasını imzalamak üzere, 30 Haziran 1999 tarihinde Gürcistan Cumhuriyetine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Prof. Dr. Enis Öksüz'ün dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Prof. Dr. Tunca Toskay'ın vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Üçüncü tezkereyi okutuyorum :

3. – *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'a, dönüşüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mustafa Cumhur Ersümer'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/347)*

29 Haziran 1999

## Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere 30 Haziran 1999 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın dönüşüne kadar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mustafa Cumhur Erüstmer'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel  
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Meclis araştırma önergeleri vardır; birinci önergeyi okutuyorum:

**C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1. – *İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığının ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan Firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)*

## Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

20 Mayıs 1999 Pazar günü yapılması gerekirken, soru kitapçıklarının çalındığı iddiası ile ertelenerek 6 Haziran 1999 günü yapılan üniversite giriş sınav sisteminin, ülke gerçeklerine uygun olup olmadığının araştırılarak, alınması gerekli tedbirlerin neler olduğunun ortaya çıkarılması ve ayrıca soru kitapçıklarının çalınması ve sınavın ertelenmesi ile soru kitapçıklarının ikinci defa bastırılıp, Meteksan isimli firmaya 8 trilyon TL'si ödenmesi arasındaki bağlantının araştırılarak, varsa sorumlularının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması yapılmasında zaruret vardır.

Bu nedenle, Anayasamızın 98 ve İktidârîğin 104 üncü maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

- |                         |                 |
|-------------------------|-----------------|
| 1- Mehmet Ali Şahin     | (İstanbul)      |
| 2- Ramazan Toprak       | (Aksaray)       |
| 3- Ahmet Sünnetçioğlu   | (Bursa)         |
| 4- Lütü Esengün         | (Erzurum)       |
| 5- Sabahattin Yıldız    | (Muş)           |
| 6- Eyüp Sanay           | (Ankara)        |
| 7- Latif Öztekin        | (Elazığ)        |
| 8- Maliki Ejder Arvas   | (Van)           |
| 9- Ali Sezal            | (Kahramanmaraş) |
| 10- Ali Güner           | (İğdır)         |
| 11- Ali Oğuz            | (İstanbul)      |
| 12- Abdullah Veli Seyda | (Şırnak)        |
| 13- Nurettin Aktaş      | (Gaziantep)     |
| 14- Azmi Ateş           | (İstanbul)      |

15- Mustafa Geçer	(Hatay)
16- Osman Aslan	(Diyarbakır)
17- Fethullah Erbaş	(Van)
18- Faruk Çelik	(Bursa)
19- Mehmet Batuk	(Kocaeli)
20- Fahrettin Kukaracı	(Erzurum)
21- Yaşar Canbay	(Malatya)
22- Mustafa Baş	(İstanbul)

**Gerekçe :**

Eğitim, bireyin olduğu kadar, bir milletin ve devletin de geleceğinin teminatıdır.

Yükseköğretim, ülkemizdeki eğitim kademelerinin en üst noktasıdır.

Bir ülkenin kalkınmışlığının ölçüsü, yükseköğretim mezunlarının sayısı ile doğru orantılıdır. Buna rağmen, yüksek tahsil yapmak isteyen her gencimize yükseköğrenim yapma imkânı sağlayamamaktayız. Bu imkândan yararlanmak isteyen gençlerimizin ancak yüzde 20'si bir yükseköğretime girmeye şansına sahip olabilmektedir.

Ülkemizde zaman içinde farklı üniversite seçme sınavları uygulanmıştır. 1981 yılına kadar üniversite sınavları bir aşamalı yapılmaktaydı, bu tarihten sonra iki aşamalı sisteme geçildi. Hatta, onbir yıllık emeğin 3 saatte ölçülemeyeceği gerekçesiyle, YÖK, 1997 yılındaki raporunda, 3 aşamalı sınavı öngörmüştü; ancak, bu yıl, tekrar, eski sisteme döndü.

Bu yıl uygulamaya konulan yeni sistem, kamuoyu ve eğitim camiası ile öğrenci ve veliler arasında çokça tartışılmış ve halen de tartışılmaktadır. Bu konuda ciddi bir huzursuzluk söz konusudur.

Bu tartışmalar, sistemin, bilgiyi ölçmediği, özellikle ortaöğretim başarı puanı OÖBP'nin, ÖYS'nin yerine geçmesinin bazı istismarcılara ve subjektif davranışlara çanak tuttuğu ve tutacağı, diğer yandan adayların diploma notlarının yanı sıra, mezun oldukları okulun ÖSS ortalamasının da dikkate alınmasının haksızlıklara neden olacağı noktalarında toplanmaktadır.

Ayrıca, meslek lisesi mezunlarının, alan puanı nedeniyle fakülte tercihlerinin sınırlandırıldığı, üniversiteye girişlerinin âdeta şansa bırakıldığı gerçeği de, yeni sistemin, çok eleştirilen bir diğer yönünü oluşturmaktadır.

Yeni sistemin, bütün bu olumsuzluklarının yanı sıra, üniversite adayları ve velileri bu yıl çok farklı bir şoku daha yaşadılar; çünkü, iki soru kitapçığının çalındığı gerekçesiyle 20 Mayıs 1999 Pazar günü yapılacak öğrenci seçme sınavı iptal edilmişti. 1,5 milyon öğrenci, aileleriyle birlikte tam bir hayal kırıklığına uğradılar. Ayrıca, tespitlere göre, 50 trilyon lira zarar meydana gelmişti. Ertelenen sınav, 6 Haziran 1999 Pazar günü bu olayın gölgesinde yapıldı.

Sınav kitapçıklarına bile sahip olamayan, başta YÖK ve onun Başkanı Kemal Gürüz ve ÖSYM Başkanı Fethi Toker, soruların çalınması olayını, "adi bir polisiye vaka" olarak geçiştirme cihetine gittiler. Şu ana kadar soru kitapçıklarını kimin çaldığı ortaya çıkarılmamış, âdeta, unutulmaya terk edilmişken, YÖK Personel Dairesi eski Başkanı Doç. Dr. Mustafa Gül'ün açıklamaları, tüm gözlerin yeniden soru kitapçıklarının çalınmasına ve sınavların ertelenmesine çevirmiştir.

Sayın Doç. Dr. Gül şöyle demektedir: "Soruların çalındığı gerekçesiyle bir ay ertelenen, milyonlarca üniversite adayı genç ve ailesinin mağduriyetine trilyonlarca lira masrafa neden olan olay,

asında, bir skandaldır. ÖSYM ile YÖK eski Başkanı, Bilkent Üniversitesi sahibi İhsan Doğramacı'nın sahibi olduğu Meteksan Firmasının anlaşması iki aşamalı sınavı göredir. Tek aşamalı sınavda ödenecek para yarı yarıya düşeceği için 'soru kitapçığı çalındı' denilmiştir. Bir aşama için Meteksan'a soru kitapçıklarının basılması karşılığı 8 trilyon ödeniyor."

Bu iddialar çok düşündürüktür ve o kadar da vahimdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu olayın üzerine gitmeli ve şu soruları aydınlatarak, alınması gereken tedbirleri ortaya koymalıdır:

1- "Sorular çalındı" senaryosuyla, bir firmaya 8 trilyonun pompalandığı iddiası doğru mudur? Bunun sorumluları kimlerdir? Soru kitapçıklarının çalınması olayının iğyüztü nedir? Faileri kimlerdir? YÖK ve ÖSYM yöneticilerinin bu olayda sorumlulukları var mıdır?

2- Sık sık sınav sistemi değişikliği, ülkemizi ve özellikle çocuklarımızı nasıl etkilemektedir? Ortaöğretim başarı puanı, okul ÖSS ortalama puanı ve alan uygulamaları hukuka uygun mudur? Çocuklarımız arasında eşitsizlik meydana getirmekte midir? Sonuç olumsuzsa, bunda YÖK'ün ve yöneticilerinin sorumluluğu nedir? Bu alanda alınması gereken tedbirler nelerdir?

**BAŞKAN** – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge gündemdeki yerine alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

İkinci önergeyi okutuyorum:

2. – *İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)*

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına**

Özellikle turizme açık Ege kıyılarımızda plansız, programsız, ruhsatlı, ruhsatsız sayıları hızla artan balık çiftlikleri kurulmaktadır. Gerekli tedbirler alınmadığı takdirde, bu durumun ülke turizmine sekte vurması olasıdır.

Bu konunun nedenleri ve çözümleriyle ilgili gerekli önlemlerin alınması için Anayasanın 98 inci, İttüztüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını saygıyla arz ederiz.

- |                        |              |
|------------------------|--------------|
| 1 – Atilla Mutman      | (İzmir)      |
| 2 – Erdoğan Toprak     | (İstanbul)   |
| 3 – Salih Dayıoğlu     | (İzmir)      |
| 4 – Abdulsamet Turgut  | (Diyarbakır) |
| 5 – Güler Aslan        | (İzmir)      |
| 6 – Rahmi Sezgin       | (İzmir)      |
| 7 – Mehmet Çümen       | (İzmir)      |
| 8 – Burhan Bıçakçioğlu | (İzmir)      |
| 9 – Kemal Vatan        | (İzmir)      |
| 10 – Saffet Başaran    | (İzmir)      |
| 11 – Hasan Erçelebi    | (Denizli)    |
| 12 – Mehmet Özcan      | (İzmir)      |
| 13 – Mehmet Kocabatmaz | (Denizli)    |

14 – Fahrettin Gülener	(Bursa)
15 – Hasan Macit	(Burdur)
16 – Numan Gültekin	(Balıkesir)
17 – Akif Serin	(İçel)
18 – B. Suat Çağlayan	(İzmir)
19 – Yekta Açıköz	(Samsun)
20 – Hüseyin Mert	(İstanbul)
21 – Mustafa Güven Karahan	(Balıkesir)
22 – Emin Karaa	(Kütahya)
23 – Hasan Gülay	(Manisa)
24 – Ahmet Güzel	(İstanbul)
25 – Perihan Yılmaz Doğan	(İstanbul)

Son yıllarda, özellikle Ege kıyılarında çok sayıda ve büyük kısmı ruhsatsız olan balık çiftlikleri kurulmaktadır. Binlerce yıllık tarihin yarattığı doğa harikası bu koylar, çoğunlukla izinsiz balık çiftliklerine dönüşme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Unutulmamalıdır ki, doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin korunması, turizm politikamızın ana hedeflerinden biridir.

Turizm Bakanlığı, doğal bir kaynak olarak gördüğü kıyıların korunması ve akılcı kullanımı için yasal ve idarî düzenlemeleri gerekli görmektedir.

Maalesef, ticaret tarafı denizlerle çevrili ülkemizde, kirlenme ve bilgisizce avlanma gibi sebeplerle balık nesli gün geçtikçe azalmaktadır.

Kültür balıkçılığının önem kazanmasıyla, kıyılarımızda balık çiftlikleri hızla kontrolsüz artış göstermiştir.

Turizme zarar vermeme kaydıyla, balık üretiminin artırılmasına ülke olarak çok ihtiyacımız vardır. Ancak, turizm potansiyeli Akdeniz ülkeleri, turizme açık yerlerde balık çiftliklerine izin vermemektedir. Bilinmelidir ki, bilinçli turist, balık çiftliklerine yakın yerlerde denize girmeyi tercih etmez.

Yosunlaşmanın ve deniz kirlenmesinin varlığı, zamanla, ekolojik dengeyi bozacaktır. Ayrıca, balık çiftliklerinin sınırını çizen varil ve şamandıralarla koy kapatılarak, yat ve teknelerin ve turistlerin girmeleri engellenecektir. Balık çiftliklerinin çalışanlarının kaldığı barakaların kıyılarımızın görüntüsünü bozması söz konusudur. Bunlardan daha önemlisi "balık çiftlikleri" adı altında kıyıların yağmalanmasının sonunun gelmeyeceğidir.

Yat turizmini teşvik için yeni marinalar açılırken, aynı koylarda balık çiftliği açmaya izni vermek belirgin bir çelişkidir.

Bu önemli konuda, Turizm Bakanlığının görev ve sorumluluğu ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının görev ve sorumluluğunun sınırını çizmek zorunludur. Bu iki bakanlığın arasında, bu konuda ciddi bir koordinasyon olduğu söylenemez. Bu yaşanan boşluktan, bazı valilerimiz, çiftlikleri belli merkezlerde toplama gibi girişimlerde bulunmaktadırlar.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından, kültür balıkçılığının yapıldığı koylardan alınmış su numunelerinde kirlenme fazla bir ölçüde görünmesine rağmen, hızla çoğalma, kirlenme oranını artırabileceklerdir.

Yukarıda izah ettiğim aksaklıklar ve yanlış gelişmeler göz önüne alınarak, plansız, programsız, ruhsatlı ve ruhsatsız, sayıları hızla artan balık çiftliklerinin turizmimize sekte vurmaları olasıdır.

Bu sebeple, konunun enine boyuna tartışılması, gerekli önlemlerin alınması, gerekirse yasal ve idari boyutta, bakanlıklara görev ve sorumluluklarının tekrar gözden geçirilmesi, sorunun çözümlünü getirecek objektif yöntemlerin belirlenmesi ve doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin korunması çerçevesinde, ülkemizin uzun vade çıkarlarını göz önüne alarak bir Meclis araştırması gereklidir.

**BAŞKAN** – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüleme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Üçüncü önergeyi okutuyorum:

3. – *Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)*

#### Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlköğretim okullarındaki çok ciddi boyutta sorunların varlığı, geleceğimizin teminatı olan 06-15 yaş grubundaki çocuklarımızın temel eğitim esnasında yaşadığı olumsuzluklar, ülkemizin temel meselelerinden en önemlisini teşkil etmektedir.

Yaklaşık 10 milyon öğrenciyle, her ailenin bu öğretim kademesinde çocuğu olduğu varsayılırsa, 70 milyon insanımızı doğrudan ilgilendiren ilköğretim konusunda olumsuz durumların çözümlenmesine katkıda bulunmak, kamuoyunun bilgi edinmesini sağlamak, kurumun yıpranmasını önlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 üncü maddesi uyarınca bir Meclis araştırması açılması talebimizdir.

Saygılarımızla.

- |                           |                 |
|---------------------------|-----------------|
| 1- Remzi Çetin            | (Konya)         |
| 2- Oya Akgönec Muğisuddin | (Ankara)        |
| 3- Suat Pamukçu           | (Bayburt)       |
| 4- Lütfi Yalman           | (Konya)         |
| 5- Nevzat Yalçıntaş       | (İstanbul)      |
| 6- Hüseyin Kansu          | (İstanbul)      |
| 7- Eylül Fatsa            | (Ordu)          |
| 8- İsmail Kahraman        | (İstanbul)      |
| 9- Mehmet Bekaroğlu       | (Rize)          |
| 10- Ali Sezal             | (Kahramanmaraş) |
| 11- Osman Aslan           | (Diyarbakır)    |
| 12- Ahmet Cemil Tunç      | (Elazığ)        |
| 13- Ahmet Sunnetçioğlu    | (Bursa)         |
| 14- İsmail Özgün          | (Balıkesir)     |
| 15- Sait Aşba             | (Afyon)         |



16- Mehmet Özyol	(Adıyaman)
17- Sabahattin Yıldız	(Muş)
18- Mehmet Altan Karapaşaoğlu	(Bursa)
19- Faruk Çelik	(Bursa)
20- Musa Demirci	(Sivas)
21- Temel Karamollaoğlu	(Sivas)
22- Osman Pepe	(Kocaeli)
23- Mehmet Bedri İncetahtacı	(Gaziantep)
24- Hüseyin Karagöz	(Çankırı)

#### Gerekçe:

Ülkemizde Millî Eğitim denince akla, her zaman problem gelmiştir. Ancak, son iki yıldır özellikle bu kurumla alakalı problemlerin boyutu, tamiri mümkün olmayan ve kurumu yıpratacak hale gelmiştir.

Bütün bir ülkeyi ve bu ülkede yaşayan her ferdi direkt ve dolaylı ilgilendiren sorunları, politik amaç gütmeyen, üçüncü bin yılı, problemsiz, vasfı, karakterli, geleceği kucaklayabilecek bilgi, kültür, görgü ve ahlaki gelişmiş fertlerle karşılamak zorundayız. Bunun için de aşağıda sıralanan sorunların tespiti ve çözümü gerekmektedir.

#### 1- Öğrenci durumları:

Sınıftaki aşırı yığılma verimli ders ortamını sağlayamamakta, öğrenci disiplinsizlikleri sıkça görülmektedir. Disiplinsizlik, madde bağımlılığına, öğrencileri kavgacı bir yapıya sokmakta, disiplinsizlik ve sapkın davranışlar ilköğretim okullarına kadar inmektedir. Yazılı ve görsel basında bunun örneklerini, sokak çocukları ve tinerci çocuklar olarak görmekteyiz.

#### 2- Bina, derslik, araç-gereç durumları:

Derslik sayıları ile öğrencilerin bedenî gelişimi, el becerileri ile kültürel gelişimini sağlayacak mekânlar olan laboratuvar, spor salonu, işlik, kantin, kütüphane, yok denecek kadar azdır.

Bina ve derslik ihalelerinde siyasi yandaşların kayırıldığı, ihalelerde ciddi usulsüzlüklerin yapıldığı iddiaları vardır.

Taşınmalı sistem gibi son derece tehlike arz eden bir uygulamayla yorucu, bıktırıcı bir formül geliştirilmeye çalışılmış; fakat, başarısızlıkla devam etmektedir.

#### 3- Öğretmen durumları:

Keyfi ve siyasi atamalardan dolayı dengeli öğretmen dağılımı yapılamadığından, kimi okullarda yığılmalar olmakta, kimilerinde ise dersler boş geçmektedir.

Öğretmenlik çalışma şartları ve imkânlarının yetersizliği sebebiyle, ilk atama müracaatlarına fazla rağmet olmamaktadır. 1998-1999 öğretim yılında açılan 18 410 kadroya sadece 4 688 başvuru yapılmıştır.

Kılık-kıyafet başta olmak üzere, politik yaklaşımlarla öğretmenler ya görevden alınmakta ya da öğretim yılı ortasında sürgün edilmektedirler. Öğretmenler sürgün edilme korkusu içerisinde görev yapmaktadırlar. Kılık-kıyafet, davranış ve düşüncesinden dolayı, temel insan hak ve özgürlüklerine uymayan baskı ve davranışlara maruz kalmaktadırlar. Mesleği bırakanların sayısı oldukça yüksektir.

Her yıl, emekliliği gelen öğretmenlerin yüzde 90'ı emeklilik dilekçelerini vermektedirler. Ekonomik nedenlerden dolayı öğretmenler ikinci bir iş yapma zorunluluğunda bırakılmışlardır. Bir öğretmen maaşı, ortalama 420 dolardır.

Kişisel gelişimlerini geliştirmek için harcama yapamadığı için formasyon eksiklikleri vardır. Öğretmenlerin sadece yüzde 34'ü gazete okumaktadırlar. Yüzde 75'inin sağlık problemleri vardır.

#### 4- Eğitimde fırsat eşitliği:

Mahrumiyet bölgeleri olarak belirlenen yerleşim birimlerinde ve kırsal kesimde, maddî yetersizlik, stajyer öğretmenlik gibi sebeplerle eğitim ve öğretim seviyesi oldukça düşüktür.

#### 5- Müfredat programları:

Bahsedilen problemlerin yanı sıra, çağa ayak uyduramayan müfredat programları, öğretim kalitesini sürekli düşürmektedir. Maddî imkânlara sahip olan veliler, bu olumsuzluğu, özel dersaneler, kurslar gibi eğitim imkânlarıyla telafi etmektedirler.

Yüce Meclisin takdirlerine sunarız.

**BAŞKAN** – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüleme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının, İçtüzüğü'nün 19 uncu maddesine göre verilmiş önerileri vardır; önce okutup işleme koyacağım, sonra oylarınıza sunacağım:

### V. – ÖNERİLER

#### A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. – Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılması ile çalışma süresine ilişkin DSP, MHP; ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 1 Temmuz 1999 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından, gruplarımızın aşağıdaki müşterek önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ali Günay

Ömer İzgi

Murat Başesgioğlu

DSP Grup Başkanvekili

MHP Grup Başkanvekili

ANAP Grup Başkanvekili

Öneri :

1 Temmuz 1999 tarihli (bugünkü) gelen kağıtlarda yayımlanan ve aynı gün bastırılıp dağıtılan 10 sıra sayılı kanun tasarısının, 48 saat geçmeden gündeme alınarak, görüşmelerine 1 Temmuz 1999 Perşembe günü (bugün) başlanılması ve görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

**BAŞKAN** – Sayın milletvekilleri, önerinin aleyhinde, Fazilet Partisi Grubu Başkanvekili, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arınc söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Arınc. (FP sıralarından alkışlar)

**TURHAN GÜVEN** (İçel) – Söz istiyorum.

**ALİ GÜNAY** (Hatay) – Söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Arınç, süreniz 10 dakika efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, iktidarı oluşturan siyasi parti grupları tarafından Genel Kurulumuza bir öneri getirilmiştir. Bu öneriyle, Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı görüşülmek isteniyor. Bununla ilgili Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları da bugün, sabah dağıtılmıştır. 48 saat geçmeden; yani, bu süreyi beklemeksizin görüşülmesi konusunda bir öneri getirdi arkadaşlarımız. Bu önerinin aleyhinde söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün görüşülmesi istenilen kanun tasarısı, evveliyatı itibariyle, 1989 yılında çıkarılan 3517 sayılı radyo ve televizyon verici istasyonlarının PTT'ye devriyle ilgili Kanunla bağlantılıdır. Bu kanun, Anayasa Mahkemesi tarafından 1990 yılında iptal edilmişti. Anayasanın 153 üncü maddesi gereğince, iptal edilen kanun yerine yeni bir yasal düzenleme yapılması gerekirken, aradan dokuz yıl geçmiş olmasına rağmen, böyle bir yasal düzenleme yapılmadı. Bu konu, dün, komisyonlarda ele alındı; fakat, çok büyük bir süratle, anlaşılabilir bir acelecilik ve telaşla bu iş bitirildi.

Dikkatlerinizi çekmek için söylüyorum; bu tasarıda, Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu talf komisyon, Plan ve Bütçe Komisyonu da asıl komisyondur. Anayasa Komisyonunda görüşülmesini takiben, oyçokluğuyla, iktidar grupları, daha komisyon raporu dahi yazılmadan, bir saatlik bir mütaheret vererek, muhalefet şerhinin yazılmasını muhalif üyelerden istediler. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan daha büyük bir süratle geçti. Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiğinde, saat 16.00'ları gösteriyordu. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin de, diğer komisyon görüşleri hakkında çok fazla bilgisi yoktu. İstedikleri bilgiler de, henüz, resmî merciler tarafından ellerine ulaştırılmamıştı; ama, yine, oyçokluğuyla bunların görüşülmesi benimsendi; zannediyorum sabaha karşı basıldı ve sabah 10.00 civarında da, milletvekili arkadaşlarımızın odalarına, bu komisyon raporları dağıtıldı.

Sizlerin, saat 12.00'den sonra odalarınıza geldiğini tahmin ettiğim için, bu komisyon raporları da -belki de ulaşmamış olabilir- hiç incelemeye tabi tutulmadan, aradan dokuz yıl geçmiş, belki de, bugün, konusu itibariyle fevkalade önemli hale gelmiş bir mesele, bir gün dahi bekletilmeden, Genel Kurul gündemine sokulmak isteniyor. Buna, Danışma Kurulunda karşı çıktık.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Meclisimizin, tatili de bir kenara bırakarak, halkımızın beklediği konularda, bir an evvel, ciddi çalışmalar yapması ve gündeminde biriken çok önemli olayları değerlendirerek kanunlaştırması bizim de amacımızdır. Zaten, bir ay içerisinde, Meclisimizde yapılan çalışmalarda, Anamuhalefet Partisi olarak, bu konuda, yapıcı tutumumuzu da samimiyetle ortaya koyduğumuza inanıyorum; hatta, Danışma Kurulu toplantılarında, iktidarla birlikte, gelen taleplere de müspet oy kullandık; ama, bugün, yapılmak istenen ve önünüze getirilen öneri, bir defa, nezaket kurullarıyla bile bağdaşmamaktadır. Birbirimizle iyi ilişkiler içerisinde olmalıyız.

Bütçe görüşmelerinden yeni çıktık; bazen, sabaha karşı saat 4'lere kadar, Meclisimiz, bütçe konusunda çalıştı. Onun arkasından, dün, kısa bir süre çalıştık. Bugün dahi, belki, gündem dışı konuşmalarla bu çalışmaların bitirilmesi ve bütçe yorgunluğu sebebiyle de önümüzdeki hafta çalışmalarımıza daha dinç başlanması gerekirken, neredeyse 10 maddeye yakın ve tizerinde mutlaka çalışılması gereken bir kanun tasarısını, yangından mal kaçırcasına önümüze getirdiler.

Eğer, oyumuz var, biz, sizinle nezaketen bu masaya oturuyoruz, imzalasanız da olur imzalamasanız da olur düşüncesi varsa; bu, yanlış; bu, uzlaşma ve diyalog anlayışına da tamamen ters bir tutumdur. Biz, bugüne kadar, bunu, böyle düşünmedik.

Bugün, Genel Kurulumuzda, arkadaşlarımız -şüphesiz, gruplar çıkacaklar, konuşacaklar- konu hakkında yeterli bilgi edinerek, konuyu, enine boyuna, belki de görevlilerden alacakları birinci el malumatlarla Yüce Meclisin önünde değerlendirecek iken, şimdi, belki, alelusul, bu konu üzerinde, bir mutabakata veya bir karara varmış olacağız.

Değerli arkadaşlarım, şu söylenebilir: "Efendim, bu, öncelik ve ivedilikle, zaten, ta zamanında indirilmişti; ama, bugüne kadar ele alınamadı. Bu konu hakkında, herhalde, sayın milletvekillerinin bilgisi vardır."

Aradan dokuz yıl geçmiş, bu Meclis iki defa seçim görmüş, o tarihten bu tarihe, belki, Meclisin yüzde 70'i yenilenmiş. Yüzlerce kanun tasarısı ve teklifi varken, bunun geleceğini nereden bilebiliriz ve bunun üzerinde, nasıl, bir özel çalışma yapabiliriz?.. Eğer, maksat buysa, üzüm yemekse, öncelik ve ivedilikle görüşülmesi için Genel Kurula sevk edilmiş ve fakat kadük olmuş, bir maddelik, iki maddelik, üç maddelik tasarısı ve teklifler var; bugün, bunlardan birisi için getirilmiyor; böylesine bir istical gösteriliyor; anlamak, doğrusu, mümkün değil.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarısı, komisyonlarda bile yeterince incelenmemiştir. Hatta, Anayasa Komisyonu raporuna muhalefet şerhi veren Doğru Yol Partili sayın üyelerimizin, muhalefet şerhinde, bundan, gerçekten şikâyet ettiklerini görüyoruz: "Bize 1 saat mühlet verildi; ama, bu 1 saat içinde komisyon raporu bile gelmemiştir..."

Bu Meclisin, geçtiğimiz dönem son günlerini hatırlayınız. Meclis soruşturma komisyonlarından bazıları çalışmalarını bitirmişlerdi; ama, o komisyonlarda, komisyon başkanları, karara muhalif kalan sayın üyelerden, birkaç ay bile, görüşlerini almak zahmetine katlanmamışlardı. Hatta, Sayın Meclis Başkanı, birkaç defa, Genel Kurula, bunu, şikâyet etmişti. Hatırladığım kadarıyla, Sayın Mesut Yılmaz hakkındaki Soruşturma Komisyonu raporu ile yine, şu anda hatırlayamıyorum, bir başka soruşturma komisyonu raporu, başkanlarının, özellikle, savsaklaması neticesinde, Genel Kurulun bilgilerine sunulmamıştı.

Şimdi, böylesine gerçeklerle ve birkaç maddelik, ama, toplum barışı açısından fevkalade önemli tasarıları görüşmekte hiç acelesi olmayanlar, radyo ve televizyon vericilerinin TRT'ye tekrar devredilmesi konusunda niye bu kadar acele edip, halk tabiriyle, âdeta iki ayağı bir pabuca sokar gibi bir çaba gösteriyorlar; bunu bilgilerinize sunuyorum.

Oylamaya geldiği zaman, belki, bu, kabul edilecektir; ama, bu, bir kötü başlangıç olmasın. Muhalefeti yok farz ederek, muhalefetin konuşma imkânlarını kısıtlayarak, muhalefet adına, komisyonlarda ve Genel Kurulda bilgiler sunacak arkadaşlarımızın, yeterli çalışmaları yapmadan, Genel Kuruldan bu kadar acelecilikle kanun geçirilmeye kalkışılmasını, kötü bir başlangıç olarak ve sadece, belki de bugüne has, böyle bir başlangıç olarak kabul ediyorum.

Elbette, bu getirilen öneriye karşıyız; bunun çok acil ve gerekli olmadığına inanıyoruz. Geçtiğimiz haftalarda anayasa değişikliği ve kanun değişikliği konusunda nasıl iktidara ve Genel Kurula, Meclisimize yardımcı olmuşsak, bundan sonra, diğer konularda da aynı hassasiyeti göstereceğimize kimsenin kuşkusu olmasın; ama, üç komisyonu bir kenara atarak, Genel Kurulun önüne alelacele getirilmiş olan bu tasarısı üzerinde bugün görüşülme yapılmaması gerektiğini düşünüyorum. Grubumun görüşü olarak aleyhinde oy kullanacağımızı ifade ediyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Anıç.

Lehinde olmak üzere, DSP Grup Başkanvekili, Hatay Milletvekili Sayın Ali Günay. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

Buyurun.

**ALİ GÜNAY (Hatay)** – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bildiğimiz gibi, Yüce Meclisimiz, çalışmalarını, Anayasa ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümlerine göre yürütmektedir. İktidar grupları tarafından huzuruza getirilmiş olan önerinin, İçtüzük hükümlerine bir aykırılığı olmadığı gibi, muhalefet partilerini sıkıntıya sokma amacı da yoktur.

21 inci Dönemin başlamasından bu yana yaptığımız yasama çalışmalarında, muhalefet partileri olumlu bir tavır sergilemişlerdir ve bugüne kadar, çalışmalarını, bir uyum içinde yürütmüş bulunuyoruz. Bu tavırlarından dolayı, ben, muhalefet partilerine teşekkürü bir borç biliyorum.

Doğrusunu isterseniz, biz, Danışma Kurulunu toplantıya çağırdığımızda, bu önerinin bir Danışma Kurulu önerisi olarak geleceğini umut ediyorduk. Nedenini soracak olursanız; Danışma Kurulunda muhalefet partilerine mensup değerli grup başkanvekillerimizin ileri sürdükleri iki itirazları oldu. İtirazlarından biri “yangından mal mı kaçırıyorsunuz, aceleliz ne?” şeklindeydi. Hayır, biz, yangından mal kaçırıyoruz, acelemiz de yok; ancak, zamanı değerlendirme ve çalışma isteğimiz var. Nedenini soracaksınız; bildiğiniz gibi, bugün, 1 Temmuz. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 5 inci maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi 1 Temmuzda tatile girer. Biz, çalışmak istediğimizden, oybirliğiyle hareket ederek, Meclisi tatile sokmadık ve çalışmaya devam kararını birlikte aldık. Şu halde, çalışmamız, gayet tabii karşılanmalı.

Değerli muhalefet temsilcilerinden bir grup başkanvekilimizin ileri sürdüğü ikinci bir husus var, dedi ki: “Bu yasa tasarısı, şimdiki hükümet üyeleri tarafından imzalanmamış ve bu şekilde gelmiş.”

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, İçtüzüğün 77 nci maddesine göre de, bir yasama döneminde sonuçlandırılmayan yasa tasarıları ve teklifleri hükümsüz sayılır; ancak, yeni, yasama döneminde, gerek hükümet gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bu tasarıları veya teklifleri yenileyebilir ve önümüze getirilmek istenilen ve görüşülmesi sağlanmak istenilen yasa tasarısı da, 20 nci Yasama Döneminde Meclisin huzuruna getirilmiş –getirildiği tarih de 1997 yılı– ancak, geçtiğimiz dönemde, bu, görüşülememiş ve hükümsüz kalmış.

Bütün yasa tasarılarında uygulanan sistem aynıdır; hükümet, görüşülmesini uygun bulduğu yasa tasarılarını yenilediğini Meclise bildirir. Bunda da böyle bir bildirim var. Yani, bu yasa tasarısı, yeni bir tasarı değil; bildiğiniz, geçen dönemde milletvekili olan arkadaşlarımızın aşına olduğu bir yasa tasarısıdır. Kaldı ki, bu tasarı, Bayındırlık ve Anayasa Komisyonları olmak üzere, iki tane komisyonda ve asli komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonda; yani, üç komisyonda görüşülmüştür.

Şimdi, söylenen husus şudur: “Komisyondan gelmesinden ve dağıtılmasından itibaren 48 saat beklenilmesi lazımdır.” Evet, değerli arkadaşlar, İçtüzüğün 52 nci maddesine göre, 48 saat geçmeden görüşülmemesi lazım; ancak, Genel Kurulca aksine karar verilmedikçe görüşülmemesi lazım. Biz, burada aksine bir karar alırsak, görüşülmemesi için hiçbir neden yok.

Ayrıca, bu yasa tasarısının görüşülmesiyle, 1 Temmuzda tatile çıkmamaya uygun bir davranış sergilemiş olacağız. Bu yasa tasarısının bugün görüşülmemesi durumunda, önümüzdeki çarşamba gününe kalacak, çarşamba günü yine görüşülecektir. Bugün ile çarşamba günü arasında ne fark var;

şu fark var: Bildiğiniz gibi, gündem dışı üç konuşma yapıldı, Başkanlığın Genel Kurula sunuşları yapıldı ve geldiğimiz bu saatte de, eğer bu yasa tasarısının görüşülmesine karar vermezsek, bu önerinin kabulü lehinde oy kullanmazsak, birleşim kapatılacaktır.

Bildiğiniz gibi, Genel Kurulumuzun 15.6.1999 tarihli 15 inci birleşiminde alınan karar gereğince, perşembe günleri, yasa tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesine ayrılmıştır. Bugün de günlerden perşembe. Eğer, biz, şimdi, bu yasa tasarısının görüşülmesi yönünde oy kullanmazsak, çarşamba gününe kadar tasarısı ve tekliflerin görüşülmesine ara vermiş olacağız, bu birleşimi kapatmış olacağız ve bir hiç uğruna, hiçbir çalışma yapmadan, çarşamba gününe kadar lüzumsuz yere bekleyeceğiz. Biz, bu tasarının, ülke yararları açısından da faydalı olduğuna inanıyoruz ve bu tasarının hiçbir kuruluşa zararı yoktur.

Bildiğiniz gibi, bugünlerde, ülkemizin birçok yöresinde televizyon izlenemiyor. Televizyonların izlenemediği bu bölgelerimizde, vatandaşlarımız, komşu ülkelerin ve zararlı yayın yapan bazı televizyon kurumlarının, kuruluşlarının yayımlarını takip ediyor ve bu da ülkemize zarar veriyor. Bu, geçen dönemden kalan bir yasa tasarısıdır; görüşülmesinde ülke yararları vardır.

Bu nedenlerle, bu yasa tasarısıyla ilgili önerinin lehinde oy kullanacağımızı umut ediyor; hepimize saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Günay.

Önerinin aleyhinde olmak üzere, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili ve İçel Milletvekili, Sayın Turhan Güven. (Alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

Buyurun.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir kanun tasarısının, mutlakla, kanunlaşması olayı başkadır, bu kanunlaşma süreci içerisinde yapılan çalışmalar başka şeylerdir. Bu iki olayı, birbirinden, usul ve esas yönünden, ayrı ayrı incelemek, irdelemek gerekir. Son zamanlarda, daha doğrusu şu bir iki aydır, kanun tasarılarında bir yöntem geliştirilmeye başlandı - bizim endişemiz de buradan ortaya çıkıyor- ferî olan olaylar asfî olay haline, asfî, normal hale getirilmeye başlandı.

Bakınız, Meclis, kendi çalışmasını Anayasa ve İctüzüğe göre mi götürüyor...İctüzükte asıl olan madde nedir; milletvekillerinin, bir kanun tasarısı veya teklifini ellerine aldıktan sonra, rahatlıkla inceleyebilmelerini, bu konu üzerinde araştırma yapmalarını temin zımında, en az 48 saat geçmeden bir görüşme yapılmaması olayıdır; ama, son zamanlarda, asıl olan 48 saat hükmünü bırakıyor, bir günde üç komisyondan geçirmek suretiyle, bir kanun tasarısını görüştürmeye çalışıyoruz. Kanun tasarısının aslına karşı değiliz, gerekliliğine inanıyoruz; ancak, yaptığınız yolun, yöntemin yanlışlığını, aceleciliği anlamakta zorluk çektiğimizi ifade ediyoruz. Hatta, geçen gün söyledim; acelecilik, bir bakanın adını yanlış yazmaya kadar da götürdü.

İşte, bugün, size bir başka olay: Çok sevdiğim, çok değerli iki grup başkanvekilim var karşımda; birisi Sayın İzgi'dir, birisi, bizim, sevgili arkadaşımız... (MHP sıralarından "İsmail Köse" sesleri)

Şimdi, imzalara bakınız... Buradaki imza kime ait, isim kime ait.. Yani, acele olarak yapılan bir şey. Sayın Ömer İzgi'nin ismi açıldığı halde, imza başka bir arkadaşımıza aittir. Bunlara ne gerek var?! Bakın, acelecilikten, siz dahi okumuyorsunuz. Bu sabah dağıtıldı bu. Milletvekillerinin çoğuna soruyorum; elinize geçti mi? (DSP ve MHP sıralarından "geçti" sesleri)

**MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir)** – Geçmedi.

**TURHAN GÜVEN (Devamla) – Geçti... Okudunuz mu? (DSP ve MHP sıralarından "okuduk" sesleri) Ne getiriyor?**

Şimdi, arkadaşım Sayın İzgi, zaten, Danışma Kurulunda bunu söyledi; efendim, siz, zaten bunu biliyorsunuz, bu, çok önceden geldi dedi. Doğru, bu çok önceden geldi, biz, belki bilebiliriz de, sizler yenisiniz; siz, nereden eskisini biliyorsunuz?!

Bakın, yeni bir metin geliyor önünüze. Yapmayın, iki üç saat içerisinde bir kanun tasarısını inceleme imkânının var olduğunu kabul etmek yanlışlıktır. Çok önemli bir kanun da önünüze gelebilir; ama, incelemeden çıkarırsanız; ondan sonra, kısa bir süre sonra, siz, bunu değiştirme eğilimi içerisinde, isteği içerisinde olursunuz. Biz, bunu önlemeye çalışıyoruz.

Diyoruz ki, bırakın, yaz tatili yapmaktan da vazgeçtik, oybirliğiyle vazgeçtik; ama, siz, hükümet olarak, evvela, önemli olanları bir tespit edin; yani, ehemmi mühlümme tercih etme olayından, ne yapmak istiyorsunuz, hangi kanun tasarılarını çıkarmak istiyorsunuz, hangileri sizin için öncelikli olmalıdır; onları bir düzenleyin, toptan getirin; böyle, her gün de bu Danışma Kurulunu toplantıya çağırmayın.

O zaman göreceksiniz ki, iktidarıyla muhalofetiyle uyumlu çalışmaya herkes riayet edecektir. Bizim karşı olduğumuz, kanun tasarısı değildir. Hoş, kanun tasarısının da -ileride göreceksiniz- TRT'ye ne getirip-ne götürdüğü de tartışmalıdır. Acaba yararına mı -maddeler görüşülürken ayrı ayrı izah etmeye çalışacağız- yoksa, zararına mı bazı hükümleri ihtiva etmektedir; onlar ayrı olaylardır.

Değerli arkadaşlarım, bir başka olay daha var; dikkatinize sunuyorum; biraz evvel Sayın DSP Grup Başkanvekili, benim değerli arkadaşım şunu ifade buyurdular: "77 nci madde..." 77 nci maddeyi okuyorsunuz da, niye 78 inci maddeyi okumuyorsunuz? Benimseme ile yenileme farklı şeylerdir.

Bakınız değerli arkadaşlarım, geçen dönemde bir kanun tasarısı, bir kanun teklifi görüşülmeye-diye kadük olur. "Başbakanın imzasıyla, ben bunu yeniliyorum" demek durumunda değilsiniz; bunu, yeniden dirilteceksiniz, ihya edeceksiniz. Yeniden yazılmıyor... Kanun tasarısının başlığına bakınız, 77 nci maddeye göre yenileme isteminde bulunuluyor. Bu hükümet üyeleri, geçen defaki hükümet üyeleriyle aynı kişiler mi; aynı kişiler değil. Hükümet, Başbakan'dan başlayarak değişmiştir; o zaman, bu kanun tasarısının altında, bütün değerli bakanlarımızın imzasının olması lazımdır.

**SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Doğru...**

**MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Bakanlar bilmiyor bunu...**

**TURHAN GÜVEN (Devamla) – Bu, yenileme değil. Bir milletvekili de bunu yaptığı zaman "ben falanı yeniliyorum" diye mi veriyor; hayır; alıyor "bu benim kanun teklifimdir" diye veriyor. 77 nci madde budur. Halbuki, benimseme, bir sonraki maddede, doğrudan doğruya gündeme getirilmiştir. Nedir o: Hükümet istifa etmişse, düşürülmüşse, yeni gelen hükümet "eski kanun tasarısı ve tekliflerini benimsiyorum, bunların görüşülmesini arzu ediyorum" dediği zaman görüşülür. Hükümet, en azından, bundan sonra getireceği kanun tasarılarında bu yolu tutarsa iyi olur; çünkü, hükümetin, geçen defaki üyeleri ve oluşumuyla, bu defaki üyeleri ve oluşumu farklıdır diye düşününüz.**

**MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Hükümetiz oldu bu, hükümetiz...**

**TURHAN GÜVEN (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, kurulda görüşmeler yapılırken, bir arkadaşımız "gündemde bir şey yok, bu nedenle bu kanun tasarısı getirildi" dediler. Gündemi doldurmak söz konusu olmamalıdır. Önemli gördüğünüz, bu millet'in yararına gördüğünüz kanun tasarılarını getirmek bizzet çok daha önem arz eder. Bu bakımdan, illâ da "çok kanun çıkaracağız, gündeme çok kanun tasarısı koyalım" demenin millete ne yararı vardır, onu araştırmak lazım. Çok ka-**

nun çıkarmakla bir noktaya varılmaz. Bu millet için önemli olan, bu millet için gerekli olan kanunlar çıkardığınız zaman, bu memlekete yararlı çalışma yapmış olursunuz. O nedenle, değerli arkadaşlarım, tatilden vazgeçtik; ama, İhtizüğü zorlamayın, İhtizüğü zorlamayın. Bırakınız, her şey, İhtizüğü kendi hükümleri içinde cereyan etsin; çünkü -daha önceden çok gördüğüm için söylüyorum- böyle çalışma kararları aldık, aldık, aldık...Biz, yine, muhalefet olarak hayır dedik, bakın, yanlış yapıyorsunuz dedik; akşam toplantıda baktık ki, çoğunluk yok, kararı alan hükümet ortaklarının çoğunluğu burada bulunmuyordu. Bu bakımdan, çalışmayı düzenli, istikrarlı ve uyumlu yapmak istiyorsanız, muhalefetiyle iktidarıyla, gelin, bir uyum içinde, neyi çıkaracağımıza karar verelim. O zaman göreceksiniz ki, bu Meclis çalışmaları çok daha tatlı olur, çok daha düzenli olur, çok daha verimli olur; önemli olan da, zaten, bizce budur.

Hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ederiz Sayın Güven.

Konya Milletvekili ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sayın Ömer İzgi; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

**ÖMER İZGİ (Konya)** – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, görüşmeye konu olan yasa hakkında söz almak istemiyorduk; ama, burada, biraz önce, Doğru Yol Partisinin sayın temsilcisinin, konuşurken bizatihi isimimden bahsetmiş olması, beni bu konuşmaya mecbur etti. Böyle bir konuşma için huzuruza gelmiş olup, sözlerime başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlarım.

Bir kere, açıklığa kavuşturmamız gereken husus, bu yasanın ne zaman Meclis gündemine getirilmek istenmiş olduğudur. Bu yasa, şimdiki ortaklık hükümetlerinin hazırlamış oldukları ve Meclis gündeminde acele işlerden olarak görüşülmesini arzuladıkları bir yasa değil. Elbette ki arzular; ama, ondan çok daha önce, bu yasa, Meclis gündeminde görüşülmesi için, daha önceki hükümetler tarafından zorunlu görülmüş olan bir yasadır. Nitekim, 1996 yılında biraz sonra görüşeceğimiz yasa hazırlanmış; acele işlerden olarak, gündemin ön sırasına alınmak istenerek huzuruza getirilmek istenmişti.

Doğru Yol Partisinin sayın temsilcisi, Danışma Kurulunda yaptığımız konuşmalardan da bahsettiler. Gerçi, keşke o konuları burada tekrar tartışma haline getirmemiş olsalardı. O mecburiyet, şimdi, benim, tekrar, orada yapmış olduğumuz konuşmaları aktarmama vesile oluyor. Orada konuşulanlar orada kalacak; ama, orada konuşulanlara ait açıklamalar varsa, zorunlu olan hususlar varsa, bilgilendirmek bakımından belki burada sizlerin huzuruna getirilebilirdi. Doğru Yol Partisinin sayın temsilcisine, orada, biz, sadece "bu yasa, bugün Meclisin gündeminde başka yasalar olmadığı için getirilen bir konu" demedik; bir grup başkanvekilimiz bunu dedi; arkasından bendeniz de hemen ekledim: Aynı zamanda daha evvelki hükümetler tarafından da görüşülmesinde ivedilik var denen bir yasaydı; bu iki gerekçeyle getirdik dedim. Bir tarafını söylemezseniz, bir tarafını eksik bırakırsanız, arkadaşlarımızın aydınlanmasını sağlayamayız.

Evvla ilkelerde anlaşalım. Radyo ve televizyon verici tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne devredilmesi gerekir mi gerekmez mi? Bunda hemfikiriz. Neden hemfikiriz; Doğru Yol Partisinin sayın temsilcisi de, Danışma Kurulunda, daha önce, bunların görüşülmesi konusunda hemfikir oldukları bir görüş birliği içerisinde olduklarını söylediler. Öyleyse, bunun bir an evvel çözümlenmesi gerekir mi gerekmez mi sorusunun cevabına geliyor sıra. Elbette ki, bir an önce bu sorun çözümlenmelidir; çünkü, hepimiz biliyoruz ki, ülkemizin bir bölgesinde, TRT Kurumu, yayınlarını arzu edilen biçimde halkımıza aktaramıyor. O bölgelerde, Türkiye'de



yayın yapması yasak olan bir kanal, TRT kanalından daha da işlevini, aktivitesini o bölgenin hal-kına anlatabilir durumda. Öyleyse, bu yasanın acil olarak da çıkması gerekmektedir.

Peki, acil olarak çıkacak olan bu yasayla, o bölgedeki insanlarınıza istediğimiz, arzu ettiğimiz yayınları götürebilmek için ne gerekir; günün teknolojik gelişmelerini kendi bünyesinde uygulamayla mümkün olur. Bunun için ne gerekir; kaynak aktarımı gerekir.

Şimdi, bir önceki hükümetler zamanında hazırlanmış olup, bizim önümüze konulmuş olan yasadan bahsetmek isterim. Kaynak aktarımı konusunda, dün, Plan ve Bütçe Komisyonunda değiştirilmeden önceki yasada yüzde 12'lik bir ek yük öngörülmüştü; ama, Plan ve Bütçe Komisyonundaki üyelerimiz, halkımızın içinde bulunduğu sıkıntıyı düşünerek, bunu, yüzde 3,5'a indirmişler; ama, yine de "eğer, TRT Kurumundan beklediğimizi, biz, orada bu kaynakla başaramayacak olursak, Bakanlar Kurulu onu başarabilecek şekilde artırırda bulunabilsin" demişler; o artırıma da nihayet bir kayıt getirmişler "yüzde 100'ün dışına da çıkılmasın" demişlerdir.

Değerli arkadaşlarım, bu yasa, Meclisimizin gündeminde daha önce defalarca görüşülmüş, özellikle grup başkanvekilllerimiz tarafından, hem Fazilet Partisi Grup Başkanvekili hem de Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili tarafından malum olan bir yasadır. Bunun hazırlığının zaman isteğiyle karşı karşıya olduğu görüşü, şahsen, beni, tatmin etmemektedir; ama, asıl çelişki şurada: 1 Temmuz 1999 günü, biz, tatile girecektik; o tatili erteledik. Öyleyse, bu günümüzü niye boş geçirelim? Tatili niye erteledik? Onu ertelememizin amacı neydi? Bugünü boş geçireceksek, değerli milletvekili arkadaşlarımızın bölgelerinde parti faaliyetlerini yapmalarını niye önledik? İşte, böyleci acil yasaların bir an önce görüşülüp çözüme bağlanması için istedik. Bugün boştu, yasa acildi, arkadaşlarımızın malumu âlileriydi. O halde, bugünkü boş günümüzü bu acil yasayı çıkarmakla geçirmeliydik ve Meclis faaliyetimizin, bilhassa, tatile girmeme sebebine uygun hareket etmeliydik. Bu itibarla, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, çok yerinde getirilmiş olan, ivedi görüşülecek bu yasa tasarımasının bilhassa bugün çıkarılması taraftarıyız; ona olumlu oy vereceğiz.

Biraz önce yapılan görüşmelerde, bir de, arkadaşlarımızın burada çoğunluğu sağlayamadığından da söz edildi; yanlış anlamadıysam, Meclisteki görüşmeleri tam takip etmediğimize değinildi.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Sizden değil, eski meclisten bahsettim.

**ÖMER İZGİ (Devamla)** – Bugüne kadar karar yetersayısının aranılması yönünde pek çok önerge verildi ve bu önergelerin sonuçları alındı; görüldü ki, Meclisimiz çalışıyor, karar yetersayısı her zaman vardır; birinde olmasaydı, belki, bu alandaki söylenmiş söze kulak vermemez gerekebilecekti. Sözümlü fazla uzatmak istemiyorum...

Değerli milletvekilleri, bir husus da, Sayın Doğru Yol Partisi temsilcisi, Danışma Kurulunun toplanmasını isteyen yazıda Sayın İsmail Köse'nin ismi bulunmasına rağmen, bugün Danışma Kuruluna, benim, Ömer İzgi'nin katılmış olmasını, olaya çok ivedilikle baktığımızı yorumladılar; hiç alakası, ilgisi olmayan bir husus. Eğer, bugün, bir değerli arkadaşımız acilen hastaneye götürülmemiş olsaydı, Ömer İzgi değil, onu hastaneye götüren İsmail Köse Bey katılmış olacaktı. İsmail Köse Bey, bir hastamızı acilen hastaneye götürmüşse, ben Grup Başkanvekili olarak Danışma Kuruluna katılmamalı mıydım; elbetti ki, o görevin yerine getirilmesi gerekirdi. Bir grup başkanvekili olarak da biz katıldık ve görevimizi yerine getirdik.

Beni dinlediğiniz için, hepimize çok teşekkür ediyorum. Sağ olun, var olun. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın İzgi.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Sayın Başkan, sayın konuşmacı, benim sözlerimi, evvela, yanlış anlamışlardır; müsaade ederseniz açıklayayım efendim.

BAŞKAN – Yerinizden buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, benim arzum şudur Yüce Genel Kurula. Ben diyorum ki, işi aceleye getiriyorsunuz. Ben, rahatsızlık falan filan değil... Tabii, acil şifalar diliyorum kim rahatsızlanmışsa; ama, bakınız, burada MHP Grup Başkanvekili olarak; yani, onaya sunulan şu önerge; önerge bu, önerge; öyle fazla başka bir şey değil. Bu önergede Sayın Ömer İzgi'nin adı yazılmış, üstünde de hastaneye gittiği ifade edilen Sayın Köse'nin imzası var. Yani, diyorum ki, bakın, aceleye geliyor bunlar; en azından, süre bakımından okuma imkânına siz bile sahip değilsiniz, ben bunu söylüyorum. Yani, bunu incelemeye sizin dahi vaktiniz yok manasında ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Güven.

Sayın milletvekilleri, önerinin lehinde ve aleyhindeki konuşmacıları dinlediniz. Öneriyi yeniden okutup, oylarınıza sunacağım:

Öneri :

1 Temmuz 1999 tarihli (bugünkü) gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı gün bastırılıp dağıtılan 10 sıra sayılı kanun tasarısının, 48 saat geçmeden gündeme alınarak, görüşmelerine 1 Temmuz 1999 Perşembe günü (bugün) başlanması ve görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi dinlediniz; öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

## VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – *Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo – Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/376) (S.Sayı : 10) (1)*

BAŞKAN – Alınan karar gereğince, Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakeresine başlıyoruz.

Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunması kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümlü üzerinde söz isteyenler -şu ana kadar bize intikal eden- ANAP Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Cavit Kavak; Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş.

(1) – 10 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

ANAP Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Cavit Kavak; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

ANAP GRUBU ADINA MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) – Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; hepinizi, Anavatan Partisi Grubu adına, saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 55 inci hükümet döneminde, TRT Kurumunun Bakanlığımı ilgilendirildiğini hatırlayacaksınız. Devlet bakanı olarak, TRT'yi yakından tanıma ve değerlendirme imkânı bulduğum bu süreç içerisinde, bu kurumun, dışarıdan bakıldığı zaman çoğunlukla önyargıyla yaklaşılma ve hiç de hak etmediği eleştirilere maruz kalma; oysa, Türkiye Cumhuriyetinin çağdaş, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olmasında ve Atatürk ilke ve inkılaplarının yaşatılmasında ne kadar önemli bir görevi ve rolü olduğunu yakından gözlemledim. Diğer taraftan, TRT'nin en önemli sorunlarından birinin "mum dibine ışık vermez" misali, kendini yeteri kadar tanıtamaması ve anlatamaması olduğu kanısına da vardım.

Yüce Ulusumuzun, Kurtuluş Savaşının hemen ardından başlattığı çağdaş bir devlet kurma ve onu çağdaş kurumlarla donatma girişimlerinden biri olarak, cumhuriyetimizin 4 üncü yılında, 1927'de radyo yayıncılığı konusunda çalışmalara başlanmıştır. Atatürk'ün şaşmaz öngörüsüyle, ulusal yararları yanında uluslararası ölçekte geleceğin önemli etki ve rekabet alanlarından birini oluşturacak radyo yayıncılığı konusu önemle ele alınmış, 1927 yılında İstanbul Radyosunun yayına başlamasının ardından, 1937 yılında yapımına başlanıp, bir yıl gibi kısa bir süre içinde tamamlanıp hizmete sokulan ve hâlâ faal olan Ankara Radyosuyla yayıncılıkta çok önemli bir adım atılmıştır. Yayıncılığımızın uzun tarihinde en dikkat çeken husus; radyolarımızın ve daha sonra kurulan TRT Kurumunun konusunda sürekli bir okul görevi görmesidir.

Değerli üyeler, çeşitli konularda görev yapan teknik personel, spiker, programcı, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, çoksesli müzik dallarında eğitimciler, ses ve saz sanatçıları, radyo tiyatrosu, çocuk yayınları, eğitim kültür yayınları, spor, haber dallarında görev yapan diğer elemanlar hep radyo çatısı altında eğitilmişlerdir.

1964 yılında kurulan TRT, bu bilgi ve deneyim birikimini devralmış, eğitimcilik görevi geliştirerek sürmüştür. 1968 yılında televizyon yayınlarının başlamasıyla, televizyon yayıncılığı gibi çok dinamik ve kapsamlı bir konuda, eğitim çalışmalarının boyutları da değişmiştir. Daha sonra, özel radyo-televizyon yayınlarına olanak sağlanmasıyla, Batı ülkelerinde yaşanmakta olan özel yayıncılık ve kamu yayıncılığı değerlendirmesi Türk kamuoyunun gündemine girmiştir. Başlangıçta, özel radyo-televizyon kanallarının yayın yaşamına girmesiyle çok olumlu bir ortam oluşmuş; kanal çokluğunun her beğeniye, ihtiyaca cevap vereceği, çok kanallı çoksesliliğe olanak sağlayarak, demokratik gelişmeye katkıda bulunacağı düşünülmüştür; ancak, dünyada da örnekleri görüldüğü gibi, özel radyo ve televizyon kuruluşları, ticarî amaçlarının bir gereği olarak, toplumun eğitimsel düzeyine katkıda bulunmaktan çok, düşük maliyetli, eğlendirici, oyalayıcı özellikli programlarla, dinleyici-izleyici çoğunluğuna ulaşmak ve bu yolla reklam gelirlerini artırma eğilimini göstermektedirler.

Diğer yandan, haber ve yorumlarla ilgili yayınlar, genellikle ticarî amaca ters düşmeyecek biçimde hazırlanmakta, bu da, haberde tarafsızlık ilkesini zedeleyebilmektedir. Kitle sporlarıyla ilgili yayınlar da, özel radyo-televizyonların ana konularını oluşturmaktadır. Bu gerçekler, tek kamu hizmeti yayın kurumu olan TRT'nin önemini daha artırmıştır.

Anayasamızın 133 üncü maddesinde temel nitelikleri belirtilen TRT Kurumu, yayınlarında 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununda yer alan ilke ve esasları sürekli gözetmek ve Anayasanın sözüne ve ruhuna bağlı olmak, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, millî egemenliği, cumhuriyeti, kamu düzenini, genel asayiş, kamu yararını korumak ve kollamak, Atatürk ilke ve inkılaplarını kökleştirmek, Türkiye Cumhuriyetinin çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmasını öngören millî hedeflere ulaşmayı gerçekleştirmek, devletin millî güvenlik siyasetinin, millî ve ekonomik menfaatlarının gereklerine uymak gibi son derece önemli bir görevi yürütmek yanında, Türk millî eğitiminin temel götüş, amaç ve ilkelerine uygun, kolayca anlaşılır, temiz, doğru, güzel bir Türkçe ile toplumun her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verecek, çok çeşitli, her eğitim düzeyine uygun yayınlar yapmakla yükümlüdür.

Haberlerin toplanma, seçilme ve yayınlanmasında tarafsızlık, doğruluk ilkelerine, çağdaş teknik ve metotları sürekli göz önünde bulundurmamak, böylece, kamuoyunun sağlıklı ve serbestçe oluşabilmesine katkıda bulunmak temel esasları oluşturmaktadır.

TRT Kurumu, bugün yurt düzeyinde yayın yapan 3 ulusal, bölge düzeyinde yayın yapan 9 ve turizmin yoğun olduğu yörelerde yayın yapan 1 radyo aracılığıyla sürekli yayın yapmaktadır. Radyoların her biri farklı ihtiyaçların karşılanması amacıyla yönelik olarak yayın konuları bakımından değişik konularda yoğunlaşmışlardır.

Çoğunluğu, her gün 24 saat yayın yapan radyoların, ortalama nüfus ve alan kapsamı yüzde 95, yüzde 97 ve yüzde 98'lere ulaşmaktadır. Ayrıca, yayın alanı Kanada'dan Avustralya'ya kadar uzanan bir yayın ağı "Türkiye'nin Sesi Radyosu" adıyla, yurt dışına Türkçe ve 24 yabancı dilden sürekli yayın yapmaktadır.

Yurtdışı yayınlarının amacı, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye ve Türk kültürüyle bağlarını sağlamak, eğitim ve kültür düzeylerini yükseltmek, dil, din, gelenek, görenek, birlik ve beraberliklerini güçlendirmek, sorunlarıyla ilgilenmek, bilgilendirmek ve onlara moral vermektir.

Değerli üyeler, 24 yabancı dilden yapılan yayımlarla, başta, bağımsızlığını kazanmış Türk asıllı devlet halklarıyla yakınlaşmak, kültürel, siyasal, ekonomik bağları güçlendirmek ve diğer ülke dinleyicilerine de kültürümüzü, çeşitli konulara ilişkin görüşlerimizi iletmek, insanımızı, yurdumuzu tanıtmak, turizmi desteklemek, çeşitli ülke insanlarıyla her alanda olumlu ilişkiler kurmaktır.

Radyo yayıncılığı konusunda TRT, dünya düzeyinde edindiği bu önemli göreve paralel olarak, yurt içine yayın yapan 5, yurt dışına yayın yapan 2 kanal olmak üzere, toplam 7 televizyon kanalıyla, Türkiye televizyon yayıncılığımızda önemli bir yere sahiptir.

TRT-1, TRT-2, TRT-3, TRT-4 adlarıyla yayın yapan televizyon kanallarımız, tematik bir düzenleme içinde her biri güncel olaylar, kültür sanat, gençlik-spor, Türkiye Büyük Millet Meclisi yayınları, eğitim konularında ağırlıklı olarak yurt düzeyinde her yaş eğitim, meslek grubundan izleyiciye çok çeşitli konularda yayın yapmaktadır.

Ayrıca, TRT-GAP adıyla yayın yapan televizyon kanalı, Günneydoğu Anadolu Projesinin hedeflerine uygun olarak, yöre özelliklerine uygun bölgesel yayınlarını sürdürmektedir.

TRT'nin yurt dışına yönelik 2 televizyon kanalı bulunmaktadır. TRT- Avrasya adıyla yayın yapan kanalımız, günde 16 saat süreyle ve Orta- Asya'daki Türk asıllı devletlere yönelik yayın yapmaktadır. Geniş bir alanı kapsayan yayınların dili, Türkiye'nin Türkçesidir. Türkiye ile diğer Türk asıllı devletlerin dil ve düşünce birliğine katkıda bulunmak, Türk asıllı halkların dayanışma, birlik, beraberlik duygularını artırmak, kültürel, ticarî ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olmak ve Türkiye'nin ve Türk cumhuriyetlerinin çok yönlü tanıtımını sağlamak bu kanalın başlıca amacıdır.

TRT-INT adını taşıyan ve yurt dışına yönelik yayın yapan bu televizyon kanalının amacı, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın anayurtlarıyla ilişkilerini sürekli kılmak, birlik duygularını pekiştirmek, kültürel gereksinimlerine cevap vermek, sorunlarına çözüm yollarını araştırmaktır.

Asya ve Avrupa'dan sonra, TRT-INT yayınları, Temmuz 1999 içerisinde, yani bu ay Avusturya Kıtasına ulaştırılacaktır.

TRT'nin, özelliklerine değindiğimiz, çok yaygın ve çok amaçlı radyo televizyon yayınları, dünya ölçeğinde ele alındığında, en gelişmiş birkaç uluslararası yayın kuruluşundan biri olduğu görülecektir.

TRT, kamu yayıncılığı yapmasının verdiği sorumlulukla, yurt içinde ve dışındaki yurttaşlarımızı ulaşmak için mümkün olan her türlü yayın ortamını kullanmaya çalışmaktadır. Bunun bir örneği olarak çağdaş iletişim ortamı olan internet üzerinde TRT web sitesi hizmete sokulmuştur. 1999 yılı başında başlayan çalışmalar sonucu, 18 Nisan 1999 seçimlerinde, TRT, internet sitesinin devreye girmesi ve seçim sonuçlarının tüm dünyaya ulaştırılmasıyla örnek olarak gösterilebilecek bir hedefi de gerçekleştirmiştir. TRT web sitesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Yayımların yurdumuzun ve izleyicinin tamamına ulaştığı yurt dışındaki boyutları ve daha da önemli olarak kamu hizmeti yayıncılığının gereklerine uygunluğu göz önüne alındığında, yalnız ulusal yayın kuruluşları bakımından değil, uluslararası düzeyde de erişilmesi güç bir konumda olduğu görülecektir.

TRT, bu ölçekteki çalışmalarını 6500 personeliyle gerçekleştirmektedir. Dünyaca ünlü, kamu yayıncılığını en iyi uygulayan İngiliz BBC kurumu ile TRT'yi farklı açılardan karşılaştırmamız, TRT Kurumunun durumunu belirlemek için yararlı olacaktır. Radyo -televizyon yayıncılığının öncüsü sayılan ve örnek olarak gösterilen BBC yılda 14 bin saat televizyon yayını yaparken, TRT 40 bin saat yayın yapmaktadır. BBC gelirleri toplam 2,4 milyar dolara, yani, TRT gelirlerinin yaklaşık 14 katına eşittir. BBC'de 25 bin, yani, TRT'nin 4 katına yakın personel çalışmaktadır. BBC'nin sadece yurtdışına yönelik kısa dalga radyo yayınları için her yıl genel bütçeden aldığı yaklaşık 200 milyon ABD Doları bile, TRT'nin tüm bütçesinden daha fazladır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gelin, şimdi, biraz önce çizmiş olduğum resmi mantıklı bir şekilde değerlendirelim. Bir tarafta nitelikli 4 misli personel, yaklaşık 14 misli mali kaynak, buna karşılık, ancak yarısı kadar yapılan yayın var. Diğer tarafta da, düşük ve şikâyet ettiğimiz izlenme oranları. TRT'ye ne verdik ki, ne istiyoruz?! Gelin, TRT'ye daha çok destek verelim ve daha çok hizmet ve kalite isteyelim.

Bir başka husus, TRT'yi özel radyo ve televizyon kuruluşlarıyla karşılaştırırken, yalnızca izlenme oranları ve paylarını kıstas olarak alma hatasıdır. TRT, 35 yıllık yayın geçmişinde, izlenme oranları ve paylarıyla değerlendirilemeyecek, sosyal anlamda, ülkemizin insanlarında, geçmişte hakkını veremediğimiz birçok davranış biçimi ve sosyal değişimi gerçekleştirmiştir.

Hangimiz, yıllar önce TRT tarafından başlatılan serferberlikle ülkemizdeki okuryazar oranındaki patlamayı unutabilir.

Ülkemiz toplumu için yara halini almış olan başlık parası, kan davası, akraba evliliği gibi geleneklerin sorun olmaktan çıkmasına, diğer taraftan, ana ve çocuk sağlığı, aşı kampanyası, orman yangınlarına karşı önlemler, 35 yıl önce de, şimdi de trafik, erozyon, şiddet gibi birçok sorunun üzerine, reyting kaygısı olmaksızın, kaç özel yayın kuruluşu TRT gibi eğilebilmekte ve yayın yapabilmektedir.

Lütfen söyley misiniz; TRT olmasaydı, bugün, Türk halk müziği ve Türk sanat müziğimiz, kültürümüz yozlaştırılmadan bu kadar iyi korunabilir miydi?

Hangi özel yayın kuruluşu "Kuruluş: Osmancık", "Kurtuluş" ya da "Cumhuriyet" gibi parayla ölçülemeyecek, geçmişimizi bugüne getiren ve çocuklarımıza öğreten ve geleceğe taşıyan projelerin altına girebilir?

Gelin, bugüne bakalım... Hangimiz, cumhuriyet treni ülkemizi adım adım dolaşırken gurur duymuyor?

İşte cumhuriyetimizin 75 inci yılı, işte Osmanlı'nın 700 üncü yılı. Örnekler, saymakta bitmeyecek kadar çok.

Şimdi, birçoğunuz, tabii ki, TRT, bunları yapmakla yükümlü diye düşünüyorsunuzdur; tamamen katılıyorum. TRT, bunları ve daha fazlasını yapmakla yükümlüdür; çünkü, TRT, bu ülkenin tek, ama tek kamu yayın kurumudur. Biz, Anavatan Partisi olarak diyoruz ki, TRT'ye daha çok destek olalım ve daha çok hizmet isteyelim. Biz inanıyoruz ki, TRT, daha fazla ve çok daha kaliteli hizmet üretmeye ve Türk insanına yararlı yayın yapmaya layık ve bir o kadar da istekli bir kurumdur. Bizlere düşen, bunun ortamını hazırlamaktır.

Yasaların kendisine verdiği görevleri olanakları içinde yerine getirmeye çalışan TRT, son yıllarda, şartların zorlanmasıyla sayıları artan radyo ve televizyon kanalları nedeniyle çeşitli konularda zorluklar yaşamaktadır. Bunların başında mali sorunlar ve vericiler konusu gelmektedir. TRT verici tesisleri, 3517 sayılı Yasayla, Şubat 1989'da PTT'ye devredilmiştir. Bu yasa, Anayasa Mahkemesinin 18 Mayıs 1990 tarihli ve 1990/8 sayılı kararıyla iptal edilmiş; iptal kararına yönelik olarak henüz yasal bir düzenleme getirilememiştir. Bu hukukî boşluk nedeniyle, kurumun hedefleri doğrultusunda ortaya çıkan yeni verici tesisi talepleri ya hiç gerçekleştirilmekte ya da kısmen gerçekleştirilmektedir.

TRT yayınları, iki kanallı 1989 yılından bu yana kat kat artmış olup, çok sayıda kanalla halkımıza sunulmaktadır; ancak, milyarlarca ve trilyonlara mal olan bu yayınlar, verici istasyonlarının gelişiminin yetersiz olması nedeniyle, halka, yeterli kalite ve düzeyde ulaşamamaktadır. Oysa, kamu yayıncılığının vazgeçilmez koşulu, yayınların tüm vatandaşlara ulaştırılmasıdır.

Bir taraftan yeni kanalları halka ulaştırmak için yeni verici tesislerinin kurulması ve yaygınlaştırılması, diğer taraftan da var olan tesislerin işletme ve bakımının kaliteli şekilde yapılması gerekirken, özellikle, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde TRT yayınlarının halkımıza ulaşmasında önemli sıkıntılar yaşanmaktadır. Var olan verici istasyonlarının bir bölümü ömrünü tamamlamış olup, bir bölümünde de, yedek parça ve bakım sorunu görülmektedir.

Bu nedenle, vericilerin TRT'ye devrinin ardından, TRT tarafından, yeni ve yüksek meblağda önemli yatırımların yapılmasının gerektiği açık bir gerçektir.

Kurumun TV yayınlarının kapsama ve izlenme alanları, başta sınır yörelerimiz olmak üzere, sınırlı daralmaktadır. Aynı sorun, radyo yayınları için de geçerlidir. Bu sorunun nedeni, yukarıda sayılan işletme, bakım ve idame hizmetlerindeki sıkıntılarla açıklanabilir.

Vericilerin PTT'ye devri sonucunda ortaya çıkan önemli sorunlardan biri de, devredilen verici personeldir.

BAŞKAN - Sayın Kavak, size, 2 dakika ek süre veriyorum.

MEHMET CAVİT KAVAK (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

TRT verici personelinin PTT'ye devrinin ardından devir yasasının iptaliyle, bu personel tarafından idarî mahkemelerde açılan davalar kurum aleyhine sonuçlanmıştır. 1989 yılından bu yana, verici personeli mağdur durumda kalmıştır. PTT'ye devredilen personel tarafından idare mahkemelerinden alınan devir işleminin iptali kararlarının yasa çıkmadan uygulanması imkânsızdır.

Ancak, personelden ayrı düşütülmeyecek olan radyo ve televizyon verici tesislerinin TRT'ye iadesinin kamu hizmetini aksatacağı da açıktır. Bu nedenle, görüşmekte olduğumuz bu yasa tasarımasının kanunlaşmasıyla bu hukukî boşluk sona erdirilecek ve verici personelinin mağduriyeti, kısmen de olsa giderilecektir.

Yayıncılık alanında gelişen yeni teknolojilerin ülkemize gelişi, bugüne kadar öncül ve lider rolü üstlenen kamu yayın kurumu TRT tarafından gerçekleştirilmiştir. Yeni teknoloji, yeni yatırımlar demektir. TRT, özel radyo ve televizyon kuruluşlarının karşısında, sanki, bir ringte, ayakları bağlı ve birçok rakibe karşı dövüşmek zorunda kalan bir boksör görüntüsü vermektedir. Vericilerin TRT'nin elinde olmaması da, bu boksörün kollarının olmaması ve gözlerinin görmemesi gibi değerlendirilebilir. TRT'nin, kamu yayıncılığını bir kenara bırakarak, özel radyo ve televizyonlarla rekabet içerisine girmesinin doğru olmayacağı da açıktır; ancak, unutulmamalıdır ki, yayıncılığın ülkemizdeki tek okulu olan TRT Kurumu, medyada, lider olarak, ticarî yayın kurumlarına örnek de teşkil etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sonuç olarak, yurt ve dünya düzeyinde çok önemli görevlere ve konuma sahip bulunan Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun, bu düzeyini koruması, gelişmelere uyum sağlamanı ve gelişmesi için gerekli şartların yaratılmasına acilen ihtiyaç vardır.

Sözlerimi burada bitiriyor, saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Kavak.

Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır efendim.

Buyurun.

**FP GRUBU ADINA NEVZAT YALÇINTAŞ (İstanbul)** – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; bu kanun tasarısı, ilk bakışta çok normal bir işi yapıyor; yani, malı ilk sahibine iade ediyor. Bütün bu vericiler ve diğer tesisler, TRT'ye ait idi; şimdi, on sene önce yapılan bir tasarruf geri döndürülüyor. Fakat, burada, dikkat edilmesi lazım gelen bazı hususlar ve bu kürsüde hep beraber hatırlamamız gereken meseleler de ortaya çıktı. Bunları, yine, hep beraber tashih etmek, yanlışlıkları düzeltmek durumundayız.

Bu tasarı dolayısıyla daha önce bu Mecliste yaptığımız çalışmalarda, herhalde, tashih edeceğimiz hususların başında, biraz evvel bu kürsüde ifade edilen, acelecilik geliyor. Niçin bu konuya dönüyorum: Şu Yüce Heyetimizin ilk ve temel görevi, kanun koymak, kanun vaz etmek; Anayasa da, bunu 87 inci maddesiyle tanzim etmiş. Kanunları koyarken, vaz ederken, gereken özeni göstermek durumundayız; gereken vakti ayıracağız, mesaimizi ve zamanımızı vereceğiz. Aksi halde, alelacele yapılan kanunlar, bir gün dönecektir; yanlış hesapların döndüğü gibi, bu kanunun döndüğü gibi... 1989 yılında bu kanun çıkarılırken -yani, devredilirken- tahmin ediyorum -bu salon olmasa bile, başka bir salonda- aynı argümanlar kullanılmış olabilir; yani, denilmiştir ki: "İşte, içtüzük böyle söylüyor, vaktimiz yok, boş geçmesin..." Sonuç: Bir sene sonra iptal; sekiz dokuz sene sonra da yeniden bir kanunun yapılması.

Tabiatıyla, burada aynı durumun hâsıl olduğunu, ıstırap çekerek -kelime mübalağa değil- düşün gördüm. Anayasa Komisyonuna bir milletvekili olarak gittim, dinlemek istedim ve oturdum, dinledim. Anayasa Komisyonu, Anayasa açısından bakacak... Önce, Sayın Başkan "efendim, şu saate kadar, öğleden sonra yetiştirmemiz lazım" dedi. Sıkıştırılmış... Arkasından, bazı milletvekilleri komisyonunda söz aldılar; diyorlar ki: "Efendim, bu kanunu, orijinal kanunu iptal eden Anayasa Mah-

kemesi kararını bilmiyoruz, okuyamadık." Bir kişi, iki kişi değil... Oradan birisi daha atılıyor: "Ben de okuyamadım..." Bilmiyorlar... Kanun yapılıyor; okunamıyolar, vakitleri yok; bir şey var... Makul bir teklif geliyor; deniliyor ki: "Efendim, bir ara verin de, şunu okuyalım ve mütalaa edelim; neden böyle olmuş... Çünkü, aynı hatayı tekrar etme ihtimali var. Öyle bir şey çıkarırsanız ki, bu, yine hatalı olur." Oradan değerli bir başka milletvekili, bir süre istiyor "bir saatte okuruz" diyor. Olmuyor, Başkan "ben size okuyayım" diyor; yani, Anayasa Mahkemesi, orijinal devir kanununu neden reddetmiş... Açıyor, tam okuyacağı sırada, başka bir milletvekili itiraz ediyor "siz, bunun özet kısmını okuyacaksınız; tümünü bilmek lazım" diyor. Netice; okunmuyor, mütalaa edilmiyor ve anlaşılıyor ki, milletvekillerinin sayın komisyon üyelerinin büyük bir ekseriyeti, kanun neden iptal edilmiş ve bu kanun niçin geliyor, bilmiyorlar. Sonra, araya sempatik Bakanımız giriyor; tatlı dilli, ikna edici, kucaklayıcı bir konuşma yapıyor ve acelele geçmesini, prensipte sağlıyor. Şimdi, Sayın Yalova'nın bu özelliğiyle, tasarı, Plan ve Bütçe Komisyonuna gidiyor.

Şimdi, devlet hayatında, acele edilecek, hiç şüphesiz, bekletilmemesi gereken işler vardır. İşte, Kosova'ya gönderilecek birlik. Keşke bu aceleciliği, sürati orada gösterseydik! (FP sıralarından alkışlar) Bölge verilmiyor. Türkiye, tarih, din, ve kültürel -Sayın Başbakanımız burada belirtti; bütün dediklerine iştirak ediyoruz- bağlarla bağlı. Orada Türk bayrakları sallanıyor; Türk birliği gelecek... Hayır, Alman birliği geliyor; o Mehmetçik cevap veremiyor. Bölge yok. Bari, NATO birlikleriyle beraber girsin; o da olmuyor. Ondan sonra, işte, bir hafta... O da olmuyor. Belki, bugün gidecek... Acelecilik göstermek gerekiyorsa, orada göstermek gerekirdi. Biz yine iftihar edeceğiz; yine, oradaki bayrağımız ve Mehmetçiklerimizle iftihar edeceğiz; televizyonlardan göstereceğiz; röportajlar yapılacak, herkes sevinecek; ama, atı alan Üsküdar'ı geçmiş; bütün görevler, bütün fonksiyonlar verilmiştir.

Tatlı dilli ve mukni Sayın Bakanımız, keşke Dışişleri Bakanı olsaydı, keşke Savunma Bakanı olsaydı da, şu işi biraz tatlılıkla halletseydi. (FP sıralarından alkışlar) Dağıtımlar yanlış olmuş. Dolayısıyla, acele gösterilecek yerde, lâgar; bırak... Mehmetçik bekliyor, halk bekliyor, oradaki akrabalarımız ve soydaşlarımız bekliyor; bir şey yok... Ve biz burada, muhtemelen -biraz sonra arz edeceğim- yine Anayasa Mahkemesine gidebilecek bir şeyi, aman beklemeyelim, aman yapmayalım, çıkaralım... Dokuz sene bekleyen bir tasarıma daha iyi görüşülebilmesi için dokuz saat bile beklenilmesi istenmiyor. Bu aceleciliğin, sevk edilen 87 kanun tasarısında da olacağını zannediyorum, olduğunu zannediyorum. Değerli Başbakanımızın imzasını görünce -tek imza- kendi kendime sordum: Acaba, 56 ncı hükümet devam mı ediyor?! (FP sıralarından alkışlar) "Hayır, 57 nci hükümet var" dediler. (FP sıralarından alkışlar) Yani, anlaşılıyor ki, hükümetin üyeleri dahi pek tetkik etmişler.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - İmzaları yok.

NEVZAT YALÇINTAŞ (Devamla) - "İmzaları yok" diyor bir arkadaşımız; keşke olsaydı!..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Atamadılar; belki, bulamadılar...

NEVZAT YALÇINTAŞ (Devamla) - İkinci tashih etmemiz lazım gelen husus şu: Milletvekili fonksiyonlarımızın tam idraki ve ifasında hata yapmayalım. Biz, her birimiz, buraya, seçmenlerimize bazı şeyler söyleyerek geldik. Bu fonksiyonun idrakini ben şöyle görüyorum: İktidar partilerine mensup değerli üyeler, hükümetin getirdiği her tasarıya evet, muhalefetin her teklifine ret; muhalefet de -bizler- hükümetin her dediğine ret, hayır demekle bu fonksiyonumuzu yerine getiremeyiz. Bizim burada vazifemiz, hükümeti veyahut da muhalefeti üstün kılmak değil, hakikati, gerçeği, doğruyu üstün kılmaktır. (FP sıralarından alkışlar) Bunu yapmazsak, nereden, kime şikâyet edeceğiz ki? Efendim, parti disiplini var, bize ses çıkartmıyor... Lider sultası var... Boyun eğilir-



se, sırt müsait hale getirilirse, buna binen olur; ama, çok şükür, bunun aksi ve güzel örnekleri de var bu Mecliste. O örnekleri çoğaltmamız lazım. Fazilet Partisinin Anayasa değişikliğinde gösterdiği örnek; hiç tereddüt etmeden, ülkeyi bir referandumun yanlışlığına sürüklemeyen, ceplerimize attık, beyazları koyduk ve çıktı çok şükür... Veyahut geçen gün bütçe müzakerelerinde Sayın İsmail Köse Beyefendinin Grubu adına gösterdiği örnek hareket. Efendim, benim hükümetim böyle getirmiş, bu tasarı böyle çıksın, geciktirmeyeyim... Hayır; önergesini verdi ve bu taşıt meselesinde, bana göre büyük bir yanlışlığı önledi, doğru bir iş yaptı. Daha da güzeli, diğer partilerden ona destek geldi. Bence, bu üslubu benimsemeliyiz. Bir müddet sonra burada ya varız ya yokuz, üç sene dört sene; ama, arkaya baktığımız zaman, liderine boyun eğmiş, disiplin kurulu var diye veyahut da parti disiplinine şey etmiş, doğruyu aramayan, mensup olduğu partinin iktidar veya muhalefet olmasına göre durum alan milletvekilleri olmamalıdır. Kaldı ki, o kompozisyon da değişir. Türkiye'de hükümetlerin kaç yıllık ömrü oluyor?! Çok basit; son onbeş senede gelen hükümet sayılarını 15'e bölelim, rakamı çok rahatlıkla bulabiliriz. Öyleyse, bu alışkanlıkları daha baştan, lütfen, edinemememizde yarar var.

Kanuna baktığımız zaman, yine, dikkat etmemiz gereken bazı özellikler var. Bir kere, ne derssek diyelim, bu kanun bir zam kanunudur ve bu zam da, şeffaf olmayan bir tarzda, vatandaşın pek farkına varamayacağı bir şekilde vazedilmiştir, konulmuştur. TRT'nin üzerine büyük yükler yüklenecek; bütün o tesisler, belki senelerin ihmaliyle, büyük onarımları gerektiren, yenilenmesi gereken halde, TRT'ye devredilecek. Elbette ki, bir maddi kaynak aktarımı şart. Yolunu bulmuşuz; Plan ve Bütçe Komisyonunda "3,5" demişiz. İlk bakışta "sabit bir rakam; eskiden de öyleydi, mesele yok gibi" derken, altında "Bakanlar Kurulu, isterse, bunu yüzde 100 artırabilir..." Yüzde 7'ye... Vergi koyacak; yeni bir şey... Burada ilk ortaya çıkacak olay, bu elektrik fiyatlarının artması; sadece, televizyon, radyo kullanan vatandaşa değil, bütün vatandaşlara, bütün tüketicilere gelip yüklenecek; arkasından, sanayicilere yüklenecek; özellikle de, zaten can çekişen orta ve küçük sanayinin durumu, bir kere daha zorlaşacak.

Efendim, bu kullanılmaz... Hayır, bunun kullanılacağı açıkça görülüyor; çünkü, doktorların edindik, o doktorlarda rakamlar var, dolarlar var ve trilyonlar var; belli ki, bu "3,5" salahiyeti kullanılacaktır, yeni bir zam gelecektir elektrik fiyatlarına; çok açık gözüküyor.

İkincisi, anayasal bir problem çıkabilir. O da şu: 3,5; bunu, yüzde 100 artırabilir. Yani, özerk olan bir kurum, Bakanlar Kurulu kararlarına bağımlı hale getiriyoruz. O olan özerk kurum... Sayın Genel Müdürümüz, yöneticiler ve diğerleri, hükümetin gözüne bakacaklar; artırsa... Artırmak için, birtakım şeyler olacak.

Aa!..Okuyoruz; eksiltebilir de, hem eksiltir hem artırır... Özerk bir kurumun hayatı olan fonksiyonlarını -Anayasa Mahkemesine gidebilir- özerk bir kurumun bu niteliğini zedeleyici bir keyfîlik ortaya çıkabilir.

Üçüncü getirdiği nokta; çok sayıda personeli, zaten istihdamda bulunmuş olan bu müessesemin sırtına yükleyeceğiz. Elimizdeki doktorlar 6 500 kişinin çalıştığını gösteriyor; 1 800 kişi daha, işte, size, 8 300 kişi çalışacak; 8 300 kişiye maaş, 8 300 kişiye 6 ikramiye vesaire... Zaten, onların, işin altında, dibinde yatan noktaya giremiyoruz; vakit yok. Zaten, bu devir probleminin altında bir de bu yatıyor; çünkü, hem Anayasa Mahkemesinin iptal kararına baktığımızda hem de gerçeğe baktığımızda, mağdur duruma düştüğünü düşünen personel, eski müessesesine dönerek bugünkü avantajlardan yararlanmak istiyor. Bu da, normal bir talep olabilir; ama, hantal bir müessese meydana getireceğiz.

Bu sektörün, hasbelkader, senelerdir içindeyim; özel televizyon kuruluşlarının içerisinde rol aldım. Böyle bir hizmeti, bunun dörtte 1'i personelle götürmek, etkili, verimli götürmek mümkün; ama, kolay mı?. Devlete aldığınızı, maşa bağladığımızı, evleri, mektepleri yerleşmiş insanları, aileleri söktüp atmak "ben rasyonel olacağım, ben verimli olacağım; sen de ne yaparsan yap" demek mümkün olamıyor. Gelen genel müdürler bu durumu biliyorlar. Peki, biz yeni bir yük yüklüyoruz ve kanunda da bunu kolaylaştırıcı mekanizmaları getirmiyoruz, niçin getirmiyoruz; kanun adı zaten hükümetler tarafından hazırlanmıyor, bürokratlar tarafından... Sizler de, bizler de bürokratik yaptık. Sosyolojik anlamda bürokrat, tutucudur ve yasağıdır; öyle, atılım yapacak, yeni mekanizmalar getirecek...Onu siyasetçi yapacak. Siyasetçiye de vakit yok; siyasete, tecmül, münakaşa ve şey yok; çıksın... Sonunda yeni yeni problemler... Kaldı ki, dijital sistem dünyada yayılmaya başladı; bunun teknolojisini biliyoruz. Dolayısıyla, daha az insanla daha çok verim alabileceksen, biz, bu millî müessesemize, tek devlet müessesemizin sırtına yeni bir şey daha koyuyoruz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; son olarak, yayınlar hakkında da birkaç söz söylemek isterim. TRT'nin işareti, ibresi, seviyeyi ve kaliteyi gösteriyor. Özel televizyonların durumlarını biliyoruz. Çoğumuzun, oralarda, şu veya bu vesileyle ilişkileri olmuştur. TRT, başlangıçta bir bocalama dönemi dışında, yani, özel televizyona benzeme dışında, kendi fonksiyonunu anladı ve bugün, hepimiz, tebriklerimizi ve takdirlerimizi söylememiz gerekir ki, kaliteli, seviyeli bir yayını yapıyor.

Biraz evvel, Sayın Bakanımız burada belirtti; Türkçenin temiz bir şekilde kullanılması, Türk musikisi, halk musikisi, belgeseller, haber bültenlerinin düzenlenmesi; halkımızın, kendi inancı konusunda en doğruyu öğrenebilmesi için diyanet saatinin ihdası ve diğerleri... Daha fazla bir şey söylemeyeyim; muhalif partiye mensup bir kimse çıktı, TRT'yi övmekle bitiriyor dersiniz; ama, bir noktayı da söylemekten kendimi alıkoyamıyorum.

Bütün bunların yanında, ülkede zengin, hareketli, gelişmiş bir fikir atmosferinin doğması, böylece, ibda edici -getirici- yeniliklerin getirilebilmesi için TRT'nin rolünün tam yerine getirildiğini söylemek benim için zordur. Yani, açkötürümler, fikir ve siyaset adamlarının tarafsızlık, yansızlık, evrensel değerler içerisinde düşüncelerini milyonlara aktarması...Burada bir tıkanıklık, bir kısırlık, bir katılık var. Düşünce programları ya yok ya da bu tip programlar, zaafî meydana getiren, koyan bir tarzda ortaya çıkıyor. İşte, objektif ve çok yanlı, çoksesli olması lazım gelen programlar bir koro görüntüsü veriyor; bir konuşmacı bitiriyor, öbür konuşmacı aynı şeyi başka bir şekilde...Yani, hem kanunun içinde olan hem de yayın prensipleri dünyaca kabul edilmiş olan diğer fikirlere yer yok. Peki, olursa ne oluyor -çünkü, bu, ideolojik katılıktır; ideoloji, bazı insanlarımızın beyinlerine musallat olmuş bir aydın hastalığı halinde, TRT'nin bazı kesimlerinde görülüyor- olan söyleyeyim: Biraz serbesti, biraz değişiklik...Bu hafta içerisinde, bir programda -bu programın içerisinde Kültür eski Bakanımız Prof. Talat Halman Beyefendi de var. Yeni bir program. Sayın Genel Müdürlüğümüz araştırıp, seyredebilir. Vakti olanlara da tavsiye ederim; Türkiye'nin az çok bir fikir kesitini veriyor -Talat Halman Bey, bu katı ideolojiye biraz yumuşaklık getirmek için, dedi ki: "Efendim, hep geriye çakılıp kalmayalım; bugünü ve yarını görelim; demokrasi var, insan hakları var ve dünyadan kopmayalım." Hani, bir tabir vardır; anasından emdiği süt burnundan getirilir diye, getirilen o koro -hani, onlar da fikirlerini söyleyeceklerdi; ben, o fikri ve o davranışı tenkit ediyorum; millî bir televizyonda bu olmaz; koro getiremezsiniz- derhal karşı çıktı ve netice, şununla formülle ediliyor; lütfen, satır be satır takip etsinler: "1946'dan sonra yapılan her şey yanlıştır." Böyle mi bütünleşir bir toplum!.. Biz, eskisiyle yenisiyle bütünleşmek, eskisinin ve yenisinin faziletlerini ve eksik noktalarını, birbirimize girmeden, çatışma yapmadan kabul etmek mecburiyetindeyiz. Hür düşünce zemininde bir toplum bütünleşir. Hangi çağda yaşıyoruz, nereye gidiyoruz?...Demokrasi denince, bir tehlike; insan hakları denince, başka bir korkunç tehlike; dışarıya açı-

lalım, Batı bizim mahvımızı istiyor... Bu düşünce tarzı, Türkiye'nin güneyindeki bazı rejimlere yakışır, olabilir -Baas Partisi böyle- Güney Amerika'daki rejimlere yakışır... Biz, bu kadar zayıf bir toplum muyuz, bu kadar mı çürüktü; devletimiz, cumhuriyetimiz bu kadar mı "püf" demekle yıkılacak?..Böyle şey yok! (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yalçıntaş, size 2 dakika eksüre veriyorum.

NEVZAT YALÇINTAŞ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dolayısıyla, bir örnek olarak verdim.

TRT Değerli Genel Müdürlüğünüzün ve yöneticilerinin dikkatini çekiyorum. Bu tip bir düşünce tarzıyla, yeni dünyaya değil, günümüze bile açılmamız mümkün değildir. Büyük haksızlıklar yapıyoruz; sadece bugüne değil, düne de yapıyoruz. O dünlü böyle tefsir ediyoruz, dünlü böyle katı tefsir ediyoruz, dünlü böyle kapalı tefsir ediyoruz; o da yanıyor. Şüphesiz ki, TRT çok değerli bir millî kuruluşumuz ve ona sahip çıkmalıyız; hepimiz, bütün siyasî partiler, bütün görüşler. Onun şu veya bu görüşün şu veya bu siyasî partinin şu veya bu iktidarın bağımlısı, onlara muhtaç halde olacağı, ne davranışlar ne de mekanizmalar, getirmeyelim. Orası, gerçek anlamda özerk olduğu müddetçe, hizmeti artacaktır, medenî ve ileri bir toplumun meydana getirilmesinde asıl rolünü oynayacaktır. Bunun için teselli, yine, Sayın Yalova'nın sözleriyle bitirmek istiyorum.; buyuruyorlar ki "daha fazla özerk olmalıdır." Sayın Bakan, elbette katlıyoruz; ama, lütfen, bu kanunların daha özenle çıkmasına, daha demokratik bir TRT'nin işlemesine siz de gayret gösteriniz; göstereceğinizden de eminim efendim.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Yalçıntaş.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Ali Serdengeçti; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Serdengeçti, süreniz 20 dakikadır.

MHP GRUBU ADINA ALI SERDENGEÇTİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri televizyonları başında izleyen saygıdeğer vatandaşlarımız; Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısıyla ilgili olarak Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, iletişim, bugün dünyada, çok karmaşık, çok zor, ancak çok da etkili bir iştir ve de bütünlük arz etmektedir. Bir mesajın iletilmesi, hazırlık aşamasından hedef kitleye ulaşmaya kadar, komplike bir çalışma gerektirir. Siz, dünyanın en doğru mesajını ya da en güzel programını yaparsanız da, antene çıkaramıyorsanız, hiçbir önemi kalmaz. Mesaj, alıcıya ulaştığı sürece etkilidir. Bugün, yayını hazırlayan, TRT Kurumu, hedef kitleye ulaşmasını sağlayan ise, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirkettidir; görüyorsunuz ki, eşi ve benzeri olmayan bir uygulamadır. Hepimizin bildiği gibi, 1989 yılında, çeşitli tartışmalar neticesinde, bu yanlış yapılmıştır. Ancak, zararın neresinden dönülürse kârdır esprisiyle, bu yanlışın ivedilikle giderilmesi gerekmekte olduğundan, verici istasyonlarının TRT'ye devredilmesini sağlayan bu yasa tasarısı, yeni dönemde, ilk sıralarda gündeme gelmiş bulunmaktadır.

Bu devir işlemi neler getirecektir; bunu görmek için, önce, götürdüklerine bakmak gerekmektedir.

Vericilerin PTT'ye devredilmesinden önce ülke nüfusunun yüzde 95'ine ulaşan TRT yayınları, bugün, 3984 sayılı RTÜK Yasasında belirtilen ve ulusal televizyon olma şartı olan yüzde 70'lik

nüfusu kapsama sınırının altına düşmüştür; çünkü, özelleştirme kapsamına alınan Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi, bu kapsam dışında görülen vericiler için kayda değer bir yatırım yapmamıştır. Bu durumda, zaten eski teknolojiye sahip vericilerin birçoğu atıl durumda kalmış, yerine, gelişen teknolojiye cevap verecek uygulamalar hızlı şekilde gerçekleştirilememiştir. Bunun çarpıcı örneğini de başkentimizde görmek mümkündür. Atatürk'ün 1938 yılında kurduğu ve faaliyete başlattığı, Türkiye'nin ilk vericilerinden Etimesgut Verici İstasyonu, önemsiz bir yedek parça yılından, 8 Nisan 1999 tarihinden itibaren suskunluğa terk edilmiştir. Yine aynı şekilde, Emirler Kısa Dalga Verici İstasyonuna konulan 5 vericiden 4'ü yayın yapamaz durumundadır. Çakırlar Verici İstasyonu da, yine aynı sebeplerle, en düşük kapasiteyle çalışmaktadır. Başkentimizin vericilerinin durumu bu ise, diğer kentlerimizdeki vericilerin durumunu sizlerin takdirlerine bırakıyorum.

İnsanımız, Doğu, Güneydoğu ve Batı Anadolu'da, komşu ülkelerin, şuurlu, güçlü ve etkili yayınlarıyla karşı karşıyadır. Üniter devlet olma ve cumhuriyetimizin temel niteliklerini koruma açısından son derece tehlikeli olan bu duruma ilgisiz kalmak, bize göre, gafletten de öte bir davranış olur. Bu bölgelerde, TRT'nin hazırlayacağı, millî birlik ve beraberliğimizi vurgulayan programlar ve güçlü verici ağıyla, yabancı yayınların bölgeyi etkilemesinin de önüne geçilmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Bu dış tehditlerin yanı sıra iç olumsuzluklar da son derece tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. PTT'ye devirle zaten küskün olan verici personeli, değişik kesimler tarafından baskı altına alınmaya çalışılmıştır; ancak, 3984 sayılı RTÜK Yasası gereği, ulusal bazda frekans tahsisi dört ay içinde yapılması gerekirken, beş yıldır yapılamamıştır; bu anlamda, verici istasyonları üzerinde büyük bir keyfiyet, karmaşa ve keşmekeş doğmuştur, bu durum, TRT yayınlarının bir çok yerde hedef kitleye ulaşmamasına neden olmuştur.

Aynı zamanda, verici istasyonlarının güvenliği tartışılır durumdadır; bu da, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerde bulunanların, bu vericileri kullanarak korsan yayın yapmalarına imkân vermiştir.

Sonuç olarak, verici istasyonlarının bir an önce TRT'ye devri, sözüntü ettiğimiz ve edemediğimiz birçok olumsuzluğu ortadan kaldıracaktır. Bu kayıpların kazanca dönmesi bile, bu yasa için başlıbaşına bir gerektir.

Şu anda TRT'de 6 400 civarında personel çalışmaktadır; vericilerin TRT'ye intikaliyle bu sayı yaklaşık 8 000'e ulaşacaktır.

Millî kurumlarımızdan biri olan ve ülkemizin aynası özelliğini taşıyan TRT Kurumu, vericilerin elinde bulunmaması sebebiyle olumsuz bir yayıncılık sergilemektedir. Kurumun, 2954 sayılı Yasasında ve yayın ilkelerinde belirtilen hususları gözardı etmeden, tarafsız, objektif, devletimizin yanında, milletimizin millî ve manevî değerlerini öne çıkaran bir yayın ve yönetim anlayışına ivedilikle kavuşmasını da arzulamaktayız.

Bu yasanın hayata geçirilmesi, TRT yayınlarının kapsama alanı çerçevesinde daha net ve sağlıklı olarak izlenme imkânını verecektir. TRT'nin de, yüce milletimizin ve Meclisimizin kendine sağladığı imkânları, doğru, verimli ve sorumlu bir anlayışla değerlendireceğine inanıyor ve Grubumuz adına bu devir kanununu destekleyeceğimizi beyan ediyorum.

Yüce Meclise ve vatandaşlarımıza, Grubum adına saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyorum Sayın Serdengeçti.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır Sayın Tezmen.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; şahsım ve Grubum adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Radyo ve televizyon vericilerinin TRT Kurumuna devredilmesine ilişkin olarak değerlendirme yapacağım ve Grubumuzun görüşlerini dile getireceğim.

Şimdi, bu radyo ve televizyon vericilerinin 1989 yılında TRT Kurumundan alınıp PTT'ye devredilmesi ve arkasından, bir yıl sonra, Anayasa Mahkemesine dava açılması ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla personel devrinin iptal edilmesi sonucu, bu devir işleminin bir kanunla yeniden düzenlenmesi ihtiyaç haline gelmişti ve öteden beri de, bu konu, Meclise gelmeden bürokratik kademelerde çok defa çalışılmış, ancak, bir noktaya getirilememiştir. Bildiğim kadarıyla, en son 1997 yılında bir kanun tasarıları hazırlanıp sevk edilmiş, Yüce Meclisin komisyonlarında bu tasarı üzerinde ciddi çalışmalar yapılmış, ancak seçim dolayısıyla kadük olmuştu ve şimdi bu kanun tasarıları, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve diğer komisyonlarda, geçtiğimiz günlerde ciddi biçimde yeniden ele alındı ve otunlaştırıldı.

Aslında, radyo ve televizyon vericileri, bilgi çağında olan yeni dünyada, gerçekten, çok önemli bir fonksiyonu ifa ediyorlar. Haber alma özgürlüğünün teminatı olabilmesi açısından, kişilerin bilgi çağının nimetlerinden yararlanabilmesi için, çok çeşitli seçenekleri olması ve bu seçeneklerin içinde en iyi bilgiye, en iyi habere ulaşabilme imkânının sağlanması lazımdır.

O açıdan, Türkiye gibi bir ülkede, kamu televizyonculuğu ve kamu radyo yayıncılığının yanında, özel yayıncılığı da teşvik etmek lazım, güçlendirmek lazım. Aslında, kamu yayıncılığının, tamamen tarafsız bir anlayış içinde ele alınması lazım. Ancak, üzülerken görüyoruz ki, bazı yayınlarda, tek hükümet yanlısı ve bazen, bazı programlarda, belli görüşte olan kişilere devamlı surette yer veriliyor ve o kişiler kendi perspektiflerinden yorum yapıyorlar. Aslında, bu, bir yönlendirme olayıdır. TRT'nin bu fonksiyonunu ifa ederken bu tür yanlışlara girmemesi de önem arz etmektedir.

Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konu ciddi biçimde ele alındı. Tabii, bu vericiler TRT'ye devredilirken, 1999'un fiyatlarıyla aşağı yukarı 15 trilyonluk, hatta bir hesaba göre 20 trilyonluk bir yük de TRT'nin üzerine yüklenmiş gözüküyor. Gerçekten de, bir fonksiyonu devrettiğiniz zaman, onun olanaklarını da devretmek durumundasınız. TRT'nin kendi başına bu yükün altından kalkmasını beklemek, gerçekten zor gözüküyor. Ancak, TRT'nin durumuna bir göz atmak lazım. TRT, gerçekten, kendi sınırlı imkânlarıyla bir şeyler yapmaya çalışıyor; ancak, acaba, TRT olanakların ötesine mi geçmiş diye bir düşünmek mecburiyetindeyiz.

BBC'nin üç kanaldan 35 bin saat yayın yaptığı bir ortamda, TRT'nin yedi kanaldan 44 bin saat yayın yapması ve bu kadar büyük bir yükü taşımak durumunda kalması, gerçekten, üzerinde önemle durulması gereken bir konu. Yedi kanaldan 44 bin saat yayın yapıyorsunuz. Belki şu deneyecektir; devletin yüklediği görevler vardır; doğrudur. TRT, GAP yayını yapmak durumundadır; TRT, international (INT) yayın yapmak durumundadır; o da bir fonksiyondur, daha da yaygınlaştırılması gereken bir fonksiyondur; bütün kıtaları kapsamaları lazım. Bu konuda çalışmalar olduğunu, komisyon toplantısında Sayın Bakan ve TRT yetkilileri dile getirdiler; o da sevindirici bir unsur.

Ancak, devlet, bir görevi yüklerken, bunun da karşılığını ödemek durumundadır. Bizim hukuk sistemimizde, bizim bütçe sisteminde bunun mekanizması da vardır. Eğer Meclis TV'si kuruyorsanız, bunun giderlerinin, bunun yükünün Meclis bütçesinden karşılanması lazım. International yayın yapıyorsa, bunun karşılığının da, ya Tanıtma Fonundan ya da Dışişleri Bakanlığı bütçesinden sağlanması lazım. Bunları karşılamayalım, ne yapalım; biz, enerjiye bir vergi koyalım, bu enerji

vergisini yüzde 100 artırma yetkisi alalım -doğrudur- ve bunu, TRT yayını izlemeyle hiç alakası olmayan insanlara ödetelim. Bu, aslında, hem mantığa aykırı hem de hukuk sistemimize aykırı. Çünkü, şu anda mevcut olan yapıya göre, TRT, enerji üzerinden yüzde 3,5 pay alıyor. Düşünün ki, tarlasını sulayan çiftçi, ark ocağı çalıştıran sanayici, dokuma sanayiini çalıştırmak için makinelerini fire up eden, çalıştıran sanayici, TRT'ye pay veriyor ve bu payı, hizmetle hiç alakası olmayan kişiler ödüyor. Halbuki, bu bir anlamda vergidir, bunun adı enerji vergisidir. Mademki enerji vergisi koymuşuz, bunun genel bütçeye alınıp, genel bütçeden de, TRT'ye yüklenen yüklerin karşılığının ödenmesi lazım.

Aslında, hukuk sistemimiz bu sisteme uyumludur. Böyle olması gerekirken, her kuruma bir tür vergi koyma yetkisi alarak bunu koyarsanız, sistemi gözden kaçırsınız. Gerçekten, Türkiye'nin üstlendiği vergi yükünün hesaplanmasından tutun, her alanda yanlış sonuçlarla karşı karşıya kalıyoruz.

TRT'ye 15-20 trilyon lira arasında yeni bir yük yüklenecektir; doğrudur. Bu yeni yük için, Plan ve Bütçe Komisyonunda uzun uzun tartışmalar yapıldı; bu yeni yük nasıl karşılanacak?.. Bunun karşılanma sistemi var; Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 30 uncu maddesinde açıkça bir hüküm konulmuş; deniliyor ki "TRT'nin giderleriyle gelirleri arasında bir fark olması durumunda, bu, genel bütçeye konulacak ödeneklerle karşılanır." Yeni yapacağımız düzenlemeyle, önümüze gelen kanun tasarısıyla, TRT gelirlerinden, TRT'nin reklam gelirlerinden ödenmekte olan yüzde 30 pay kaldırılmıştır; TRT açısından bu da bir imkândır.

Ayrıca, acaba TRT'nin, 6 500 elemana ihtiyacı var mı; artı, yeni devralınacak 1 800 kişiye ihtiyacı var mı; kanal sayısını tekrar gözden geçirmesi gerekir mi; gelir artırıcı yeni faaliyetlere girmesi gerekir mi? Bunları da uzun uzun tartışmak lazım ve TRT'nin yeni bir yaklaşım içerisine girmesi lazım.

Yoksa, sıkıntı içinde, her gün birbiri ardına tesislerin kapandığı bir ekonomi içinde, rekabet etme çabası içindeki ihracatın gerilediği bir ekonomi içinde, zaten pahalı olan ve rekabeti olumsuz yönde etkileyen enerji fiyatının üzerine ilave yüzde 3,5 zammı getirdiğiniz takdirde, yüzde 1-2 marjlarla çalışıp ihracat yapmaya çalışan, onu da yapamayan sanayiciye diyorsunuz ki "bırak, çekil bu piyasadan." Bunun kabul edilmesi mümkün değildi. Gerçekten de, komisyonda uzun uzun tartışıldı ve gerek iktidar ve gerekse muhalefet grupları, bir noktada uzlaşma imkânına kavuşabildiler. Artışlar, gerçekten de makul bir seviyeye getirildi; hükümet tasarısında yüzde 7 olarak öngörülen bir artış, yüzde 3,5 seviyesine çekildi ve Bakanlar Kuruluna da artırma yetkisi verildi.

Aslında, doğrusu, bu yüzde 3,5'in de kaldırılmasıdır. Bunun, enerji fiyatıyla ya da başka bir şekilde, devletin koyacağı başka tür vergilerle karşılanarak, TRT'ye bir gider karşılığı olarak ödenmesi gerekir. Çünkü, siz, bu tür vergilerle, kaynak dağılımını bozuyorsunuz; ama, alıştığımız, denge fiyatı olarak oluşmuş bir enerji fiyatı var, artık onu bu aşamada indirmeyelim diye düşünüldü; gerçekten de, yüzde 3,5 olarak, büyük anlayış içinde kabul edildi; bu da önemli bir unsur.

Gerçekten, bu anlayışı gösterdiği için, bütün gruplara teşekkür ediyorum; çünkü, sanayimiz gerçekten sıkıntı içinde. Bugün, Türkiye'nin en büyük iplik tesislerinden birisi olan Bursa'daki Bİ-SAŞ'ın, 1 400 işçisini sokağa bırakarak kapandığını duyuyoruz. Bu noktada, enerjiye, daha bugün, 1 temmuzdan geçerli olmak üzere yüzde 5'lik bir zam geldi. Ayakta kalmakta zorlanan sanayiciye yeni yükler yüklememek bizim için çok önem arz ediyor; çünkü, sanayie yeni yükler gelmesi, çiftçiye verilen enerjinin fiyatının artırılması demek, daha çok işsizlik demek, ekonominin daha da kötüye gitmesi demek. Onun için, iyi bir anlayış örneği sergilenmiştir.

Ayrıca, komisyonda, bu yasa tasarısı üzerinde, teknik bakımdan çok ciddi çalışmalar yapılmış, muhasebe tekniği açısından ve hukukî açıdan boşluklar doldurulmuştur. Gerçekten de bu yaklaşım sonucunda, tasarı, çok olgun bir hale gelmiştir.

Bu tasarının yasallaşmasının, TRT Kurumunun etkin bir fonksiyon görmesi yanında ve anayasal zorunluluğu yerine getirmenin ötesinde, Telekomun özelleştirileceğinin de dikkate alınarak mutlaka sağlanması gerekiyordu; gerçekten de biz bunun özünü destekliyoruz. Gerçekten de, tasarının bir an önce yasallaşması ve öteden beri, dokuz senedir gündemde kalan bu sorunun kapanması lazım.

Ayrıca, Türk Telekomun, 1999 ya da 2000 yıllarında özelleştirileceği dikkate alındığında, bu vericilerin, mutlaka, TRT'in elinde ya da başka bir kurumda olması lazım; bunların Telekomda kalması, Telekomun satış değerini aşağı çekici bir özellik arz etmektedir; çünkü, bu işletmeleri, bu vericileri Türk Telekom kurmuş, işletiyor; ama, karşılığında bir gelir yok Türk Telekom açısından; tamamen, bir gider niteliğinde. Ayrıca, yarı, yabancıların ortak olacağı ve 2005 yılında da Telekom tekelinin kalkacağını dikkate aldığımızda, bunun, Türk Telekomun elinde kalmaya devam etmesi, her bakımdan sakıncalıydı; bu da önemli bir aşama olmuştur. Bir de, bu vericilerle ilgili olarak, aslında, bunların Telekomla -daha doğrusu önce PTT'ye- devredilmesi, önemli atılımlara vesile olmuştur.

Aslında, benden önceki konuşmacı, pek ciddi bir yatırım yapılmadığından bahsetti. Ben, biraz ilginç de olduğu için, bir iki rakam vermek istiyorum: TRT'den devralınan 109 FM vericisi varken, şu anda devredilecek 356 tane FM vericisi var. 861 televizyon vericisi devralmış PTT, Türk Telekom, buna karşın 5 168 devredecek. 21 genlik modülasyonlu radyo varken, 25 radyo devredilecek. Türk Telekom, bugünkü fiyatlarla, 129 trilyon liralık yatırım yapmış bu alana ve 129 trilyon liralık bir değeri, aslında TRT Kurumuna devrediyor ve Türkiye'de gerçekten coğrafi sıkıntılar nedeniyle birkaç bölgeyi hariç bırakırsanız, çok önemli bir kaplama alanı sağlanmış durumda, hemen hemen Türkiye'nin her yerinde TRT yayınları yüzde 90'ın üzerinde izlenme olanağına kavuşmuş durumda; bunu da inkâr etmemek gerekiyor, gerçekten TRT'ye iyi bir miras devrediliyor.

Şimdi, TRT bu vericilerin yanında bir de borçtan kurtuluyor. Bu yaptığınız yasada ya da önümüzdeki yasayla, Türk Telekom ile TRT arasında yayınların kullanılması, yayın yapılmasına ilişkin olarak hesaplanan birtakım alacak ve borç ilişkileri vardı, bu borçlar siliniyor, aslında TRT'nin borcu siliniyor. Telekomun yaptığı hesaplamalara göre, 18 trilyon liralık bir borçtan da TRT kurtulmuş oluyor. Tabii, TRT'de belki muhasebe kaydı olarak aynı olmayabilir; ama Telekomun benzer kuruluşlara verdiği hizmet karşılığında alması gereken ücreti dikkate aldığımızda, TRT'nin 18 trilyon lira olarak ödemesi gereken bu borçtan da kurtulması söz konusu. Dolayısıyla, TRT'ye bu yasayla aslında sadece bir sıkıntı devredilmiyor, TRT'ye birtakım olanaklar da devrediliyor. TRT kurumunun tabii ki desteklenmesi, himaye edilmesi lazım.

Bu yasaya göre, radyo ve televizyon vericilerinin devir işleminin 31.12.1999 tarihine kadar sonuçlandırılması gerekiyor. Bu arada, TRT Kurumumuz da doğru dürtüst bir hesap çıkarır, ekkaynak ihtiyaçlarını dile getirirse, 2000 yılının bütçesini o dönemde görtüşmeye başlayacak olan Yüce Meclis de bu olanağı TRT'ye sağlayacaktır; ben, bunu böyle düşünüyorum ve Plan ve Bütçe Komisyonundaki eğilim de o yönde olmuştur.

Gerçekten de, bu yasa tasarısı, hem hukukî bir boşluğu ortadan kaldırıyor hem teknik olarak olması gereken bir yapıyı oluşturuyor hem de personelin sıkıntılarını da ortadan kaldırıyor.

Ben, bu yasanın ülkemize hayırlı uğurlu olmasını dilerken, hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Biz de size teşekkür ediyoruz Sayın Tezmen.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Bülent Ersin Gök; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika Sayın Gök.

**DSP GRUBU ADINA BÜLENT ERSİN GÖK (İstanbul)** – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, Demokratik Sol Parti Grubu adına, sizleri en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye ve Radyo Televizyon Kurumunun ülkemize çok önemli ve büyük görevleri vardır; fakat, radyo ve televizyon vericilerinin kuruma devriyle birlikte, zaten yüklü ağır olan TRT, daha büyük yükler altında ezilmeden bu önemli görevlerini yapmalı ve aksatmamalıdır.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun özerk olduğu herkesçe malumdur, görsel yayıncılığınla temelde en önemli görevi, dünyadaki önemli gelişmeleri, haberleri ve ülkemizdeki önemli olayları kitlelere ulaştırarak bilgilendirmek ve vereceği eğitim amaçlı programlarla tarafsızlık ilkesi çerçevesinde yayımlar yapmaktır.

Değerli milletvekilleri, Telekomun özelleştirilmesi sırasında, bir kamusal değeri olan verici istasyonlarının TRT'ye devredilmesiyle, 1 850 kişilik bir kadronun maliyeti yanı sıra, bu tesislerin bakımını idame ettirebilmek ve bu tesislerin geliştirilmesi için bazı harcamalar yapmak zorunda kalacaktır.

Bu nedenle, TRT'nin, vericileri devralırken, bu vericiler için tahsis edilmiş enerjiden elde edilen kaynağın, TRT'ye devredilmesi gerekmektedir.

Demokratik Sol Parti Grubu olarak, bir kamu değeri ve önemi olan verici istasyonlarının, özerk çalışan bir kamu kurumuna devredilmesini desteklerken, bunlara gereken harcamaların kaynağı olan ve 1986 yılından beri işlerlik kazanan enerji gelirlerini, TRT'nin bünyesini güçlendirmesi ve ulusal çıkarlar açısından, katlanılması gereken özveridir diye düşünüyoruz.

Özel televizyonlar, sermaye kesimi tarafından desteklenmekte ve reklam gelirlerinden yüzde 98 pay almaktadır. Türkiye'nin dört sathına yayılan kaliteli yayınları olmasına rağmen, en doğru ve en ciddi haberleri TRT vermesine rağmen, sermaye kesimi, reklam cirosunun yüzde 2'sini TRT'ye aktarmaktadır. Oysa, TRT, özel televizyoncuların yaptığı ticarî yayıncılığın dışında, kamu yayıncılığı olarak, bir taraftan ulusal çıkarlarımızı ön plana alırken, bir taraftan da kamuoyuna, abartılmamış bir yaklaşımla bilgi aktarımı sağlayan bir haber politikası izlemektedir.

TRT, bu yönleriyle, ülkemizin dışında ülkemizin aleyhine yapılan yayınları karşılayacak yayınlarda, ekonomik yetersizlikler nedeniyle sıkıntılar yaşamaktadır.

Değerli milletvekilleri, asıl amacı, laik Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkeleriyle yayın yapmak olan, Atatürk ilke ve inkılaplarını, yapacağı eğitim programları ve tarafsızlık ilkesiyle halkına ulaştırmak olan Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, bugün bizlere, her zaman olduğundan daha farklı ve acil bir şekilde lazımdır. Bazı değerli milletvekillerimiz, tasarının neden bu kadar acil getirildiği konusunda görtüş bildirmişlerdir.

Doğu ve güneydoğu illerinde etkili yayın yapamamakta olan TRT, kitlelere gerçekleri, doğruları ve bugünlerde yozlaştırılmaya çalışılan Atatürk ilke ve inkılaplarını, toplumun her kesitindeki bireylere yeterince anlatamamakta ve bu konuda katkıda bulunamamaktadır. Dolayısıyla, bu açığı fırsat bilen ve iyi değerlendiren bölücü, gerici hareketler, demokratik ve laik cumhuriyeti değiştirmek ve yıkmak için, yurt dışından ve yurt içinden, illegal kuruluşlardan yaptıkları yayınlarla, ülke-



mizi, vatanımızı bölmeye çalışmakta; özellikle gençlerimizi ve eğitim eksikliği içerisinde olan toplumumuzu etkilemeye çalışmaktadırlar.

Güçlü bir Türkiye Radyo Televizyonu, tarafsızlık ilkesi içerisinde, görsel yayınlarıyla toplumumuza eğitmeli, ülkemizin sorunlarıyla, mevcut olan gücüyle ilgili bilgileri, çağdaş biçimde kitlere ulaştırmalıdır. Bunu nasıl yapacaktır ve nasıl başaracaktır; işte önemli mesele buradadır. Bunu da ekonomik gücü, yapacağı yeni yatırımlar ve yeni verici istasyonlarıyla gerçekleştirecektir. Kültürel programlarının, eğitim amaçlı programlarının, müzik ve eğlence programlarının çokluğu, reyting kaygısı olmadan yayın yapmasına bağlıdır.

Değerli milletvekilleri, malumunuz, özellikle, son günlerde, laiklikle, tarikatla ve dinsel tartışmalarla, kışkırtmalarla ülkemizin huzuru bozulmak istenmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri yıpratılmak istenilmekte; dine ve inançlara karşı gösterilmek istenilmektedir. Amaç, laik, demokratik cumhuriyetimizi yıkmaktır. İşte, şimdi, ulusal etkinliği, güçlü yayıncılığıyla TRT, bize her zamankinden daha fazla lazım olan bir kurumdur.

Haberciliği yanlış yorumlayan, kötü amaçlı yayın organları, boşluktan istifade ederek, çalışmaktadır. Bizler de inançlara, manevî değerlere saygılı bir şekilde, bu kesimlerin karşısında olacağız.

Özel radyo ve televizyonlar denetlenmelidir.

Bizler, öylesine kararlıyız ki, bölücü örgütler, dini siyasal amaç olarak kullananlar, devleti ele geçirme fırsatını asla bulamayacaklardır. Laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda yaşayacak ve ilerleyecektir. (DSP sıratlarından alkışlar) Bölücülük de inanç sömürücülüğü de bu ülkede yapılamaz ve yapılamayacaktır.

Değerli milletvekilleri, bizler, TRT kurumundan, ilkeli, onurlu, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, gerçek ve bağımsız haber yapan bir yayın kurumu olmasını istiyoruz. Yıllardır, Türk Telekom'a olan borçlarıyla yayın yapan ve ödeme alışkanlığını kaybeden, üstelik bölücülük propagandası yapan, irtica yayımları yapan yayın kuruluşlarından, ödemelerini yapmaları sağlanmalıdır.

Sürekli yayınlarıyla, ülkemizin en tıca köşelerinde halkımız bilinçlendirilmelidir.

Eğitim yayınlarıyla ülke ekonomisine katkıda bulunmalıdır.

Avustralya'ya ulaşan yayınları, Türk devletlerinde ülkemizi tanıtan programları; hatta, Kuzey Afrika ülkelerine dahi ulaşan programları olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bir önemli konuya daha değinmek istiyorum. Telefon sorunundan, özellikle cep telefonlarından bahsetmek istiyorum. Türk Telekom'dan özel kuruluşlara geçen hatlar, yoğun abonelik alımlarıyla sıkıntılı görüşmelere sebep olmakta; özellikle yoğun iş saatlerinde görüşmeler yapılamamaktadır. Telefon satışı için özellikle kampanyalar düzenlenmekte, alım için her türlü cazip reklam ve promosyon yapılmaktadır. Dolayısıyla, ihtiyaç olsun olmasın, çocuklar dahi ellerinde cep telefonu bulundurmaktadır.

Bu firmaların, acaba Türk Telekom'la, aboneye ilişkin sayısal bir anlaşması yok mudur? Bu firmalar, özendirici olmakta, telefonları cazip koşullarla satmakta; fakat, konuşma ücretlerinde son derece katı ve acımasız davranmaktadır. Meydanı boş buldukça bu davranışlarından vazgeçemeyeceklerdir. Bu firmalar sıkı şekilde denetlenmeli veya başka firmalara da bu olanaklar sağlanmalıdır. Rekabet ortamıyla konuşma maliyetimizin düşürülmesi gerekmektedir.

Sözlerimi bağlarken, radyo verici tesislerinin TRT Kurumuna geçmesinin kurumu yayıncılık olarak güçlendireceğini; fakat, ekonomik olarak bir yük getireceğini biliyor ve bizlerin TRT Kuru-

munun yanında olması gerektiğini bilerek, hayırlı olmasını diliyor; Demokratik Sol Parti Grubu adına, sizleri en derin saygılarımla selamlıyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ederiz Sayın Gök.

Gruplar adına konuşmalar sona ermiştir.

**Şahsi adına söz isteminde bulunan Sayın Zeki Sezer, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)**

Süreniz 10 dakika efendim.

**M. ZEKİ SEZER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1989’da, radyo ve televizyon vericileri ile vericilerin personelinin PTT’ye devriyle ilgili kanuna dair Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararına gerekçe olarak gösterilen Anayasanın 133 üncü maddesi daha sonra değiştirilmiş; ancak, Anayasanın bu maddesi, yeni şekliyle, TRT’nin özerk ve yayınlarının tarafsız olduğunu güvenceye almıştır. Maddenin bu haliyle de vericilerin Telekom’da kalması Anayasaya aykırıdır diye düşünüyorum.**

Sayın milletvekilleri, tasarınn gerekçesinde de belirtildiği gibi, PTT’ye devredilmiş olan tesisler ve personel açısından bir yasal boşluk vardır. Yıllardır yaşanan gelişmeler, Türk Telekom ile vericilerin personeli arasında da sorunlara neden olmuş; bu nedenle, vorim kaybı ortaya çıkmış, performans düşüştü yaşanmıştır ve zamanla, personelle birlikte birçok verici, devredışı kalmış, ulusal ekonomiye yarar değil zarar verir hale gelmiştir.

Ayrıca, Türkiye’nin bugün içerisinde bulunduğu siyasal ve sosyal konjonktür gereği, TRT’nin, GAP, INT ve Avrasya kanallarının hitap ettiği kitle ve yörelere sağlıklı yayınlar yapması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yasal boşluğun ortadan kaldırılması, vericilerin personelinin mağduriyetinin giderilmesi ve sağlıklı bir yayıncılık sağlanabilmesi için, vericilerin, özerk bir kurum olan TRT’ye süratle devri bir zorunluluktur.

Bu duygularla, hepinize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Sezer.

Hükümetin söz istemi var mı?

**DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Müsaade ederseniz, var; Sayın Başkanım. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)**

**BAŞKAN** – Buyurun Sayın Bakanım.

Süreniz 20 dakikadır efendim.

**DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, muhterem milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarı hakkında görüşlerimi değil teşekkürlerimi sunmak üzere yüksek huzuruza gelmiş bulunuyorum; hepinizi, en üstün saygılarımla selamlıyorum.**

Türk parlamento tarihinde, sanıyorum ayrı bir örnek oluştu; hükümetimizin, Yüce Meclisin takdirine, tasvibine sunduğu bu kanun tasarısının görüşmeleri sırasında, yasama organına esasen demokratik parlamenter rejimlerde olması gereken yer verildiğinde bakış açısıyla yaklaşıldığında, o yasa tasarılarının nasıl zenginleşebileceği kanıtlandı. O nedenle, başta, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli Başkanı Sayın Metin Şahin’e, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyelerine, Anayasa Komisyonumuzun değerli Başkanı Sayın Ertuğrul Yalçınbayır’a ve Anayasa Komisyonumuzun değerli üyelerine, Bayındırlık, Ulaştırma, Turizm Komisyonumuzun değerli Başkanı Sayın Mustafa Gül’e ve aynı Komisyonun değerli üyelerine, ayrı ayrı, teşekkürün ötesinde, minnetlerimi sunuyorum.

Bu üç komisyon görüşmelerinde, gerçekten, bir kurumla ilgili hayatî bir hususta, nasıl birden fazla boyuttan yaklaşılabileceğinin de örneğini gördük. O nedenle, bütün emek veren milletvekili arkadaşlarımla, gerçekten, o, yapıcı, o, TRT Kurumunu sahiplenici yaklaşımları, hepimiz için, özellikle Bakanlığımız için ayrı bir şevk unsuru oldu. Hiç kompleksiz, bir hususu söyleyeyim; bugün, Genel Kurula geldikten sonra gruplar adına görüşlerini ifade etmek üzere söz alan tüm grup sözcüklerinin de görüşlerine katıldığımı ifade etmek istiyorum. Elbette, eleştiriler olacak; o eleştirilerin haksız olduğunu düşünmek, eleştiriyi yöneltten insanlara büyük haksızlık olur diye düşünüyorum. Değerli Prof.Dr. Nevzat Yalçıntaş Hocamın, daha özerk olması konusunda bugün burada dile getirdiği -benim görüşümü paylaştığımı belirterek dile getirdiği husus, esasen, sadece bugün, bir parti sözcüsü olarak dile getirdiği- bir husus değil, yıllar önce görev yaptığı dönemde -belki bugün topluma pek yansıtamadığımız- dile getirilmiş bir görüştür. Geçenlerde, rahmetli Adnan Öztrak'ı anma gününde, orada söyledim muhterem hocam; bir otobiyografi çalışması yapılmış. Orada üzüldüğümü de ifade ettim, dedim ki, nerede Nevzat Yalçıntaş ile ilgili, nerede Şaban Karataş ile ilgili, nerede İsmail Cem ile ilgili, nerede Tunca Toskay ile ilgili doktora tezleri. Bu ülkede, düşününüz ki, basın yayın yüksekokulları var, iletişim fakülteleri var, gazetecilik, halka ilişkiler okulları var. Şimdi, o ülkenin en büyük kamu hizmeti yayıncılık yükümlüsü kurumunda yöneticilik yapmış, uzun yıllar da siyasi baskı altında görev yapmış, siyasetçinin "mademki ben yetkiliyim, o zaman her şeyi ben yaparım" kültürünü daha bir yoğun yaşadığı dönemlerde, o siyasi baskı altında, Anayasada yazılı o kavramları savunmak için görev yapmış -burada söyleyelim- hatta hayatî risk alarak, sağlığını riske ederek görev yapmış insanlarla ilgili, bir ülkenin bu saydığı okulları, bu ülkenin bu saydığı kurumları mecburdur bir seminer ödevi yapmaya, mecburdur bir doktora tezi yapmaya diye düşündüğümü orada ifade etmiştim. O gün, heyetin huzurunda, TRT Kurumunun değerli Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdüründen bir ricam olmuştu. Dedim ki, biz, kendi kurumumuza hizmet verenlere karşı vefa borcumuzu ödemezsek, başkalarının bize sahip çıkmasını, bize vefa göstermesini bekleme hakkına sahip olamayız. Önümüzdeki günlerde bu yeni zihniyetle huzurlara geleceğiz.

Biliyorsunuz, bu vericilerin devriyle ilgili kanun tasarısı, 55 inci hükümet döneminde, Başbakan Sayın Mesut Yılmaz imzasıyla geldi. O dönem olmadı. Şundan olmadı, bundan olmadı; hiç üstünde hayıflanacak ya da birilerini suçlayacak durumda değiliz. 56 ncı hükümet döneminde Başbakan Sayın Bülent Ecevit imzasıyla geldi. Şöyle söyleyelim: Demek ki, bunun onurundan pay almak hepimize nasip olacaktı. O gün, bugünlük. Böylece, Anayasa Mahkemesinin vaktiyle haklı olarak iptal ettiği, bu iptalden kaynaklanan hukukî bir boşluğun uzun yıllar sürmesinin getirdiği birtakım sıkıntılar da bugün sona erecek.

Ben, konuya, bugüne kadar emek veren tüm ilgili devlet bakanlarına da şükranlarımı arz ederek yaklaşıyorum. Sayın Yücel Yener yönetiminde -hocamın da işaret buyurduğu gibi- ilk kez bu sene TRT kurumu kâra geçebildi; yıllardan bu yana hep zararda idi. Personelin daha verimli çalışmasıyla ilgili, komisyonlarda verilen işaretlerinizi hep emir sayıyoruz; ama, bana itimat ediniz ki, hep TRT Kurumuna yüklenildiği için, değişik çevreler yüklendiği için, zaman zaman yanlış itibalar olduğu için, o kurum da, bir parça, hep müdafaa altında kalmamın getirdiği bir eziklikle yaşıyordu.

Hayır; şimdi, bizim, hiç öyle ezilme duygusunu yaşama mecburiyetimiz yok. Şundan ötürü yok; artık, ben biliyorum ki, TRT Kurumundaki genel müdüründen yönetim kurulu üyelerine kadar, memleketin en ücra köşesinde çalışan memuruna kadar herkes biliyor ki, hiçbir dönemde, hiçbir bakana nasip olmayacak kadar, hiçbir genel müdüre, hiçbir TRT mensubuna nasip olmayacak kadar bu kurumun arkasında bir Yüce Parlamento desteği var -bunu, az önce kendi ifadelerinizle teyit buyurdunuz- ve hükümet desteği var.

Bizim, şimdi görevimiz, bu güvene her zaman layık olmaya çalışmak ve o noktada, Anayasanın, yasaların TRT Kurumuna verdiği bu görevler çerçevesinde, hükümetimizin bana verdiği emnet çerçevesinde ona layık olabilmeye çalışmaktır.

Emeklerinize, iyi niyetlerinize, katkılarınıza, eleştirilerinize yürekten teşekkürlerimi sunuyorum; hepinize en üstün saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** - Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Şahsı adına, Sayın Masum Türker; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

**MASUM TÜRKER (İstanbul)** - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, aslında, Türkiye Büyük Millet Meclisine, özellikle, öteden beri Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsına yöneltilen eleştirilere de önemli bir yanıtır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 inci Dönem milletvekilleri ve özellikle güvenoyu almış, bütçesini yine değerli katkılarınızla bu Meclisten geçirmiş olan 57 nci hükümetin Başbakanı Sayın Bülent Ecevit'in, 55 inci hükümette beraber olduğu, iktidar olduğu gruplarla hazırladığı ve 20 nci Dönemde komisyonlarda tartışılmış olan bir tasarının ve yine, o dönemde olmamasına rağmen, büyük bir özveri gösteren yeni ortak, Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin de desteğiyle tekrar ele alınmış olması, 21 inci Dönemin nasıl bir yaklaşım içinde olacağını bizlere göstermektedir.

Bu tasarının çok kısa zamanda, üç komisyonunda tartışıldıktan sonra, son şeklini almasında, kuşkusuz iktidar grubunu oluşturan üç partinin dışında, Fazilet Partisinin ve Doğru Yol Partisinin komisyonlardaki üyelerinin büyük katkısı olmuştur; özellikle bu tasarının maddelerine son şeklin -bugün görüşülmekte olan maddeler- verildiği Plan ve Bütçe Komisyonunda çok değerli iki muhalefet partisinin temsilcilerinin verdikleri katkı büyüktür ve kendilerine de şükran borçluyuz.

Burada belki akla bir soru gelebilir; bu tasarılar bu Meclisten neden çabuk geçiyor? 20 nci Dönemde bu tasarılar üzerinde tartışılırken o kadar çok yazılıp çizildi, o kadar çok Meclis televizyonundan yayın yapıldı ki, kamuoyu ve ben -milletvekili olmadığım halde- sanki bu tasarı gerçekleşmiş gibi bir hisse de kapılmıştık.

Özellikle, tartıştığımız vericilerin Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumuna devriyle ilgili Sayın Bakan bugün konuşurken gözümün önünden bir şerit geçti; TRT'nin genel müdürü olarak 500 gün çalışan Sayın İsmail Cem'in hatıra kitabında, kendisinden önce yapılan altyapı yatırımları... Yani, bugün devrini konuştuğumuz tesislerin devriyle ilgili atılan adımlardan daha sonra çeşitli tartışmalar da halef selef olarak yerilerini alan ve yine bu Mecliste milletvekili olan, biraz evvel konuşan değerli hocamız sosyal politika uzmanı ve bu konuyu bihakkin bifen Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş'ın ve yine, şu anda Bakan olan Prof. Dr. Tunca Toskay'ın yaptıkları. Yalnız bunlar mı; hayır, iktidar olarak muhalefete de hakkını teslim etmeliyiz. Telekomun bugüne kadar oluşmasında uzun dönem Ulaştırma Bakanlığı müsteşarı, bir zamanlar geçici olarak -seçim dönemi- bakan ve Telekomun da yönetiminde bulunmuş Sayın Oğuz Tezmen'e de teşekkür borçluyuz; çünkü, bu kişiler sayesinde meselenin bilinmeyen taraflarını da öğrendik.

Değerli milletvekilleri, bu tasarıyla ilgili olarak belki bazı tartışmalar yapılmaktadır. Bugün kabul ettiğimiz tasarıda, aslında mevcut durumdan farklı bir durum söz konusu değildir. Vatandaşa yeni bir vergi, yeni bir külfet getirilmemektedir; devlet bütçesine de bir külfet getirilmemektedir. Ancak, 129 trilyon bedelli olduğu söylenen bu tesislerin, özellikle 1989 yılında yapılan devir-

den sonra vergi kanunlarında ve Belediye Gelirleri Vergisinde getirilen değişiklikle PTT kurumuna sağlanan imkânlarla gerçekleştirildiğini de unutmayalım. Oysa bugün bu vericilerin sahibi, bir kamu kimliğinde olan PTT değil, yakında özelleştirilmesi söz konusu olan Telekomdur. İşte bugün burada kabul edeceğimiz bu tasarıyla aslında ekonomik değerlerin ve ayrıntuların ötesinde, ulusal değerlerimizin yarınını garanti altına almaktayız. Neden ulusal değerlerimizin yarınını garanti altına alıyoruz; çünkü, verici olarak özellikle yalnız yayın yapmak değil, dışarıdan gelecek korsan yayınlara karşı da önlem alabilecek bu tesisler, özerk bir devlet kurumu olmakla bu yasama organı tarafından görevlendirilmiş Radyo ve Televizyon Kurumuna verilmektedir. Radyo ve Televizyon Kurumuna verilirken özellikle bir hususu da dile getirmek istiyorum; yaptığımız matematik hesaplara göre, belki ilk yılı rahat geçirecektir; ama, önümüzdeki yıllarda büyük zarara uğrayacaktır.

Sözlerime son verirken, bu tasarrın, özellikle görüşülmesinde, bir milletvekili olarak bu onura sahip olduğum için mutluluğumu, sizlere saygılarımla sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Türker.**

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) –** Sayın Başkan, affedersiniz, yeri midir bilmiyorum, takdirlerinize sunuyorum. Komisyonumuzca Meclis Başkanlığına sunulan metnin, baskı sırasında ufak tefek hataları var, kelime hataları var. Arzu ederseniz, uygun görürseniz, ben, onları size sunmak istiyorum; böylece, düzeltme yapılabilir; redaksiyon anlamında. Bilmem söyleyebilir miyim, yoksa, Meclis Başkanlığına verebilirsek... Baskı hatası, o kadar açık ki...

**BAŞKAN –** Maddelerin görüşülmesi sırasında konuşuruz onları.

**SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) –** Redaksiyon yetkisi verebiliriz.

**BAŞKAN –** Redaksiyon yetkisi alırız.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) –** Hayhay, teşekkür ederim.

**BAŞKAN –** Tasarrın maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesini okutuyorum:

## **RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

**MADDE 1.-** 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve E.1989/9, K.1990/8 sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunan hükümleri uyarınca, T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu uplinkleri ile Türksat ve diğer uydu sistemlerine ait transponderler ve karasal program linkleri hariç), bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Te-

lekomünikasyon Anonim Şirketinin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayımlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş veya 23.6.1999 tarihine kadar siparişi verilerek taahhüde bağlanmış bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar 31.12.1999 tarihine kadar, net aktif değeri (Katma Değer Vergisi dahil) Hazine tarafından karşılanmak üzere Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon A.Ş. personelinin ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait kamu konutlarındaki radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personelin bu konularda oturma süreleri ve şartları Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenir.

Bu Kanuna göre yapılacak devir işleminden sonra Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından müştereken kullanıma devam edilecek tesislerin kullanımı ve işletilmesi esasları 31.12.1999 tarihine kadar Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü arasında yapılacak bir protokolle belirlenir.

Devredilen istasyonlar için Telsiz Genel Müdürlüğünce Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine verilmiş olan frekans tahsis ve tescilleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eder.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne bir protokol ile devredilen personel de dahil olmak üzere 23.6.1999 tarihi itibarıyla devir konusu hizmetlerde ekli listede yer alan kadro ve pozisyonlarda görevli olanlar (askerlik hizmetini yapmakta olanlar dahil) kadro ve pozisyonları ile birlikte Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna devredilir. Koruma ve güvenlik görevlisi pozisyonlarında görev yapmakta olanlar 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre istihdam edilmeye devam olunur.

**BAŞKAN - 1** inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

**FP GRUBU ADINA MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) -** Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görtüğümde olduğumuz tasarının 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; hepimize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

Konuşmama bir tepitle başlamak istiyorum. Biliyorsunuz bir Atatöstmüz var "acele işe şeytan karışır" derler. Bunu Yasama Organımıza uyarlayacak olursak herhalde şöyle demek daha doğrudur: Acele işe yargı karışır. Bunu şunun için söylüyorum: Bundan on yıl önce, 1989 yılında 3517 sayılı bir Kanun çıkarılarak, radyo-televizyon verici istasyonları PTT'ye devredilmişti. Ben, o tarihte Parlamentoda değildim; ancak, tahmin ediyorum ki, o zamanki siyasî iktidar da, Parlamentodaki sayısal çoğunluğuna dayanarak, böyle bir tasarının -1989 yılındaki o tasarının- Parlamentoda geniş şekilde müzakeresini beklemeden veya böyle bir ortamı sağlamadan bu kanunu çıkarmıştı. Sonra, ne olmuştu; Anayasa Mahkemesi, hatırladığı gibi, bu kanunu iptal etmişti.

Bugün saat 15.00 itibarıyla odama böyle bir tasarı metni gelmedi. Diğer milletvekili arkadaşlarımızın odasına geldiğini de tahmin etmiyorum. Bu kanun tasarısıyla ilgili sıra sayısını ve komisyon raporlarını, Genel Kurula geldiğimde görevli arkadaşlardan aldım, tam 36 sayfa. Bunu, hemen bir çırpıda incelemek de mümkün değil.

Ben, Anayasa Komisyonu üyesiyim. Bu tasarı Anayasa Komisyonunda dün görüşüldü. Tasarının metni, bir akşam önce elimize geldiği için, birazcık inceleme imkânı bulduk. Bu konu, gerçekten Anayasa Komisyonunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda tartışıldı ve iyi de oldu; çünkü, hükümetin getirmiş olduğu tasarıda, halka ilave birtakım yükler getiriliyordu, burada, özellikle muhalefet partisine mensup arkadaşlarımızın katkılarıyla bu külfet önemli ölçüde ortadan kaldırıldı. Demek ki, konuyu bilerek tartışırsak, mükemmel bir yasa yapma noktasında her birimizin katkıları oluyor. Bu tasarı metni, keşke, en azından bir akşam önce arkadaşlarımızın eline geçseydi veya bir gün sonra veya önümüzdeki hafta Mecliste görüşülüyor olsaydı, sadece demin ismini saydığım üç komisyonun üyeleri değil, şu Parlamente'da bulunan tüm arkadaşlarımızın, bu yasanın mükemmel çıkması noktasında katkıları olacaktı; ama, bu olmadı; demin de ifade ettiğim gibi, 3517 sayılı Kanunun iptaliyle ortaya çıkan bir boşluğu doldurmak için bu tasarı önümüze geldi.

Değerli arkadaşlarım, bu kanun çıktığında, hemen bir ay içerisinde, radyo-televizyon verici tesislerinin, istasyonlarının, araç-gereçlerinin, teçhizatlarının ve personelinin PTT'ye devredileceğini görüyoruz; ama, o dönemin anamuhalefet partisi Sosyal Demokrat Halkçı Parti Anayasa Mahkemesine gidiyor ve Anayasa Mahkemesi iptal ediyor. Anayasa Mahkemesinin iptal kararının sonuç bölümünde -hüküm bölümünde- Türkiye Büyük Millet Meclisine önemli görev yüklediğini görüyoruz.

Bir tanesi şu; hüküm kısmında Yüksek Mahkeme diyor ki: Bu iptal önemli bir hukuksal boşluk meydana getirmektedir ve bu boşluk kamu yararını olumsuz yönde etkileyecek bir boşluktur.

Yine hüküm kısmında, yürürlük tarihini Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren başlatmıyor, altı ay sonra başlatıyor ki, yasama organı bu boşluğu doldursun diye; ama, maalesef, bu boşluk doldurulamamış. O sırada Anavatan Partisi tek başına iktidarda, bir yıl daha tek başına iktidarda kaldı, hatta bir yılı aşkın süre; bu boşluk doldurulamadı.

İşin garip tarafı, 3517 sayılı Kanunu Anayasa Mahkemesine götürerek iptal ettiren o dönemin anamuhalefet partisi Sosyal Demokrat Halkçı Parti, daha sonra, Doğru Yol Partisiyle iktidar oldu ve dörtbuçuk yıl iktidarda kaldı, o dönemde kendileri de böyle bir değişiklik yapma cihetine gitmediler. Bir türkü var hani "karakolda doğru söyler, mahkemede şaşar" diye, bizim böyle genel bir havamız var herhalde. Tam dokuz yıl böyle bir boşluk kaldı. Böyle bir boşluk kalınca birtakım sorunlar tabii ki ortaya çıktı. Bunlardan bir tanesi personel açısından; bu devirden hemen sonra, ilk eide, TRT'den PTT'ye devredilmiş olan 18 personel, yargıya, idare mahkemesine başvurdu, yürütmenin durdurulması kararını aldı, bunu getirdi TRT'ye. Bu uygulandı; ama, daha sonra, arkadan diğer personel de aynı şekilde kararlar aldı; ama, TRT, bunları uygulamamaya başladı; dedi ki: "Evet, ben, bunları uyguladım, geri alırım; ama, PTT'ye devretmiş olduğumuz bu verici istasyonlarının da tarafımıza devri halinde bunu yapabiliirim." Tabii, PTT de, ortada bir yasal düzenleme olmadığı için bunu yapmadı; şu ana kadar personelle ilgili sıkıntı yaşandı, hâlâ da yaşanmaya devam ediyor. Hatta, özlük hakları açısından bu personel büyük sıkıntılarla da karşılaştı. Tabii, vaktim dar olduğu için bunlara girmek istemiyorum.

Hizmet açısından da sorunlar yaşandı değerli arkadaşlarım. Doğrusu, PTT Genel Müdürlüğü, bu devirden hemen sonra, gerçekten hızlı bir атаға geçti, ülke genelinde yayınların iyi izlenebilmesi için yatırımlara hız verdi; ama, tabii, iptalden sonra bir tereddüt meydana geldi, yatırımlar azaldı, hatta, tamamen durma noktasına geldi. Bu, daha çok GAP bölgesini etkiledi. GAP bölgesini etkiledi; çünkü, tabiat, biliyorsunuz, boşluğu kabul etmez. Orada, TRT'nin yayınlarının sağlıklı şekilde izlenememesi sebebiyle, bu boşluğu, bölücü yayın yapan birtakım yayın organları doldurma

cihetine gittiler. Nitekim, 1994 yılından sonra Millî Güvenlik Kurulunun gündemine bu hususun gelmiş olduğunu görüyoruz. Zaman zaman Millî Güvenlik Kurulu bunu gündemine aldı ve hükümetlere "bu boşluğu doldurun, terörle mücadele noktasında birtakım problemlerle karşılaşılıyor" dedi.

Şimdi, geldiğimiz şu noktada yapılması gereken nedir değerli arkadaşlarım; biraz önce Grubumuz adına Sayın Nevzat Yalçınbaş Hocamız da ifade ettiler; yapılması gereken, bu hukuksal boşluğu doldurmaktır. Hiç şüphesiz ki, biz, Anamuhalefet partisi olarak, Fazilet Partisi olarak her konuda yapıcıyız. Bu konuda bir boşluk var, bu boşluğun doldurulması noktasında da -dün Anayasa Komisyonunda da ifade etmiştik- üzerimize düşeni yaparız; ancak, tasarrufların Plan ve Bütçe Komisyonundan geçen şeklinde birtakım değişiklikler yapıldığını görüyoruz. Sayın Komisyon Başkanımız da burada; mesela, diyorsunuz ki: "Yeni kurulacak tesisler için edinilmiş veya 23.6.1999 tarihine kadar siparişi verilerek taahhüde bağlanmış bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumuna bedelsiz olarak devredilir." Neden 23.6.1999 tarihi? Mesela bugün 1 Temmuz 1999... Bu 23.6.1999 tarihinin özel bir önemi mi var; ben bunu öğrenmek için soruyorum; özel bir önemi mi var?

Ayrıca, kanun yapma tekniği açısından da Plan ve Bütçe Komisyonundan geçen metin oldukça uzun ve burada bir de yürürlük tarihi itibarıyla 31.12.1999 denmiş; ama, genellikle, kanun yapma tekniğinde Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren şu kadar süre içerisinde devredilir denir. Henüz daha bu tasarrufların ne zaman kanunlaşacağı, ne zaman yürürlüğe gireceği belli değilken bir tarih öngörmenin kanun yapma tekniği açısından da doğru olmadığını ayrıca vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarıdan önceki kanun, 3517 sayılı Kanun yürürlüğe girdiğinde, Anayasanın 133 üncü maddesi radyo, televizyon yayıncılığında tekeli öngörüyordu; ama, hatırlayacaklarımız, 1993 yılında, Anayasanın 133 üncü maddesinde bir değişiklik yapılarak devlet tekeli kaldırıldı. Acaba bu kaldırma şimdi yapacağımız düzenlemeye nasıl etki yapar; tabii, bunu da incelediğimizde, Anayasa Mahkemesinin tarafsızlık ilkesine aykırı sayarak iptal ettiğini göz önünde bulundurursak, aynı ilke 1993 yılındaki değişiklikte de olduğu için, anayasal açıdan da ciddi bir problem oluşturmadığını ayrıca görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sözlerimi tamamlamak istiyorum; hemen şunu da söyleyeyim: Anayasa Mahkemesi bunu iptal ederken "PTT bir siyasi organa, yani Ulaştırma Bakanlığına bağlıdır. Ulaştırma Bakanı da genellikle bir siyasi partiden olur. O bakımdan, bu konuda tarafsızlık zedelenir" demiş; ama, şunu memnuniyetle belirtelim ki, PTT, yani, şimdiki ismiyle Türk Telekom, bu endişeleri haklı çıkaracak, tarafsızlığını ihlal edecek bir eylemde de bulunmamıştır.

**BAŞKAN** – Sayın Şahin, 1 dakika ilave süre veriyorum.

**MEHMET ALİ ŞAHİN (Devamla)** – Tamam efendim; tamamlıyorum.

Ancak, Devlet Bakanımız hazır buradayken, kendisine bir tespiti arz etmek istiyorum. Son zamanlarda, bazı ulusal yayın yapan televizyonlarda sık sık parazitler görüyoruz; hatta, zaman zaman, bu yayınların kesildiğini görüyoruz; hatta -reklam olmasın diye isim vermiyorum- bir haber spikeri, haberler esnasında "biz, bu yayın kesmelerin kimler tarafından yapıldığını biliyoruz, üstüne ne gideceğiz" deme ihtiyacını hissetmiştir. Ben, bu bilgiyi Sayın Bakanımıza arz ediyorum; üstünde durmasını ve sorumluların ortaya çıkarılmasını da ayrıca talep ediyorum.



Değerli arkadaşlarım, TRT kurumu, hiç şüphesiz ki, yayınlarında tarafsız olacaktır; ancak, tarafsızlığı, yayın politikaları noktasında, kamuoyunda ciddi endişeler vardır. Bu konuyu da, TRT Genel Müdürlüğümüz burada, değerli yöneticileriyle birlikte kendilerinin bilgilerine arz ediyorum.

Bu hukukî boşluğun doldurulması noktasında, anamuhalefet partisi olarak destek vereceğimizi arz ediyor, hepimize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ederiz Sayın Şahin.

1 inci madde üzerinde başka söz istemi?..

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Var Sayın Başkan.

**GÜNEŞ TANER (İstanbul)** – Söz istiyorum Sayın Başkan.

**BAŞKAN** – Sayın Güneş Taner, grup adına mı, şahsınız adına mı?..

**GÜNEŞ TANER (İstanbul)** – Grup adına efendim.

**BAŞKAN** – Buyurun Sayın Taner.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Grup Başkanvekilleri yok mu Sayın Başkan?

**SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara)** – Müracaatı var mı Sayın Başkan?

**BAŞKAN** – Sayın Taner, konuşma süreniz 10 dakikadır.

**ANAP GRUBU ADINA GÜNEŞ TANER (İstanbul)** – Teşekkür ederim Sayın Başkan. (FP sıralarından “acele işe şeytan karışır” sesi)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben de “acele işe şeytan karışır” sözünü beğenirim; bundan bahsetmek istiyorum. Doğru, acele işe şeytan karışıyor da, bu işe dokuz senedir şeytan meytan karışmamış; biz, bu işi, dokuz sene, kendi kendimize, kimlerin karıştığı belli olmayan bir şekilde bir yerden bir yere getirmişiz. Bakın ne olmuş; 1989 yılında, o günkü tekel içerisinde, özel televizyonların ve radyo istasyonların kurulmasına imkân verilebilmek niyetiyle bu girişime başlanılmış; arkasından, SHP, Anayasa Mahkemesine gitmiş... Bugün SHP yok. O zaman PTT varmış; bugün PTT yok. O zaman Anayasanın 133 üncü maddesi varmış; o madde de kalkmış, değişmiş, o da yok.

Tabii, değerli arkadaşımız “geçen süre içerisinde çeşitli hükümetler geldi, uzun süre kaldılar, hiçbir şey yapmadılar” dediler, acaba, Refahiyol Hükümetinin de uzunca bir süre Türkiye’de icraat yaptıklarını...

**İSMAIL KÖSE (Erzurum)** – Sayın Başkan, Sayın Bakan grup adına konuşamaz, şahsı adına konuşur; çünkü, grup başkanvekillerinin talebi yoktur.

Arz ederim.

**BAŞKAN** – Teşekkür ederiz Sayın Köse.

**GÜNEŞ TANER (Devamla)** – Mensubu bulunmakla iftihar ettiğim Anavatan Partisi Grubu adına konuşamayacağım ifade edilmiştir, o zaman, bir milletvekili olarak, müsaade ederseniz, konuşmama devam edeyim.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** – Olmaz ki!..

**SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara)** – Sayın Başkan, İçtüzüğe aykırı.

**KADİR BOZKURT (Sinop)** – Sayın Başkan, süre ne kadar?

**BAŞKAN** – Süre 5 dakika efendim.

**GÜNEŞ TANER (Devamla)** – Bu gibi uyarıların, tabii, Başkanlıktan gelmesini de tercih ederdim.

Şimdi, bu, neticede, dönmüş, dolaşmış, 55 inci hükümetin icraatına nasip olmuş, süre yetmemiş, 57 nci hükümet buraya getirmiş; hayırlı bir işi yapıyoruz. Şimdi, ben, burada, işin detayına girmek istemiyorum. Bu işin doğru olduğunu hepimiz biliyoruz, bir an evvel yapılması gerektiğini hepimiz istiyoruz. Bu, dünyadaki küresel teknolojiyi uygulama açısından doğrudur, TRT'nin de rekabet etme imkânlarını, belki, bir nebze sağlayacaktır, ileride TRT'nin bu yüklerinden kurtulabilmesi için -belki kısmen özelleşmesi gündeme gelebilir- bu imkânları da sağlayacaktır. TRT, bu işleri yapabilmek için, şu anda yapılmayan yatırım yapma imkânlarını arayacaktır ve yapmaya mecbur kalacaktır; çünkü, bugün, devretme üzerinde konuştuğumuz elektronik ekipmanın -ki, burada, uydur uplinklerini çıkardığınız zaman- yeni dijital teknoloji içerisinde önümüzdeki üç dört sene sonra, devrettiğimiz bu teknolojinin büyük çapta ağırlığı kalmayacaktır; çünkü, bunun yerine gelecek olan yenisini birileri yapmadığı takdirde, Türkiye'de, istediğimiz nitelikte, nicelikte yayını zaten yapar durumda olamayacağız, hele, kalkıp, böyle 44 000 saat yayın yapacaksınız, bunu bütün dünyaya yapacaksınız, mümkün olmayacaktır.

Şimdi, bütün bunların içerisinde katıldığım en önemli mesele, Türkiye'de, kültürümüzün devamı için, özel sektör televizyonlarının yaptıkları katkıların boş kaldığı noktada, bu görevi TRT'nin üstlenmesi, ki, dünyada buna iki tane misal vardır; bir tanesi, Kıta Avrupasında yapılan, diğeri Amerika'da yapılan uygulamadır. Orada, kendileri bilfiil yapmazlar; ama, bu gibi programlar yapıldığı takdirde, onlara maddî katkılarda, grantlarda bulunabilirler.

**BAŞKAN** - Son 1 dakikanız efendim.

**GÜNEŞ TANER (Devamla)** - Türkiye'de, zaman içerisinde, o gün yönetimde olanlar karar vereceklerdir hangi yolu seçeceklerine; ama, her ne açıdan olursa olsun, bugüne kadar hizmet etmiş olan TRT'nin daha iyi bir biçimde hizmet etmesine olanak vereceğinden, bugünkü karmaşanın ve kargaşanın ortadan kalkmasına fayda getireceğinden, Türk Telekomun üzerinden bu yük alındığı için, yarın özelleştirilmesi ortaya çıktığında oraya bir imkân sağlayacağından ve biçimi açısından da, TRT kendi linklerine, kendi yayın araçlarına sahip olduğu zaman dört başı mamur bir yayın kuruluşu haline geleceği açısından da düşünürseniz, her bakımdan olumlu bir meseledir. Burada, bütün mesele, kaynak olarak TRT'nin eskiden üzerinde olan, daha sonra Türk Telekom devredilen yükün tekrar TRT'ye verilmesinden doğan yükün nasıl karşılanacağı ise, tahmin ediyorum önümüzdeki dönem içerisinde TRT'nin yeniden şekillenerek, TRT'nin kaynaklarının nasıl artırılacağı formüle edilerek çözülecektir.

Yüce Meclise saygılar sunarken, tasarının hayırlı olmasını diliyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** - Teşekkür ederiz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına diyeceğim; ama, Doğru Yol Partisi Grubu adına değil, şahsı adına, Sayın Güven...

**TURHAN GÜVEN (İçel)** - Evet, İçtüzük biraz ihlal edildi.

**BAŞKAN** - 5 dakikada çok şey ifade edeceğine inanıyorum ve şahsı adına söz veriyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

**TURHAN GÜVEN (İçel)** - Oldu Sayın Başkanım; hay hay efendim.

**BAŞKAN** - Buyurun.

**TURHAN GÜVEN (İçel)** - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette, ben, biraz evvelki konuşmamda, İçtüzük hükümlerinin ferî unsurları aslı hale gelirse, işte birtakım çıkmazların içinde olacağımızı ifade etmeye çalışmışım. Bir güzel örneği de biraz evvel gördük; bendeniz, grup adına konuşma yerine, şahsım adına konuşma durumunda kaldım.

Tabii, burada önemli olan olay şudur: Anayasa Mahkemesinin 1989 yılında vermiş olduğu bir karar vardır; isabetli bir karardır. Belki, o gün çıkarılan kanun o günün şartlarına göre düzenlenmiş olabilir; fakat, Türkiye'de TRT (Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu) varken, bunun yaptığı yayınlar içinde bazı unsurları başka bir mercie teslim etme ve onunla beraber götürmenin yanlışlığı ortaya çıkmıştır.

Doğrudur; çok uzun bir süredir, verilen altı aylık süreye rağmen -ki, 26.1.1991 tarihinde yürürlüğe girmesine karar verilmişti- bu altı aylık sürede, o günden bugüne, çok uzunca bir zaman içinde gerçekleştirilememiş; ama, zaruret olduğu, özellikle milli menfaatlar açısından zaruret olduğu hususu her gün vurgulanmasına rağmen, bugün huzurlarınıza gelmiştir.

Acele gelmiştir, kanun yapma tekniğine uygun olarak gelmemiştir; onu da ifade edeyim; çünkü, kanun yapma tekniğinin birtakım özellikleri vardır değerli arkadaşlarım. Bakınız "ben böyle yaptım, oldu" diyemezsiniz; yani, cümledeki düşüklük falan filanı bir tarafa bırakınız, onlar düzeltilir; ama, bir kanun yapılırken, "bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı" olmaz, hangi kanunun nesinde değişiklik yapıldığını ifade etmek lazım. Bu, kanun yapma tekniği içindedir. Yani, siz, aşağıda beyan ediyorsunuz "2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesini düzenliyorum" diyorsunuz, yukarıda "bazı kanunlar" diye geçiyorsunuz; daha sonra sıklıyorsunuz "falan kanun" diyorsunuz, kanunun adını sayarak geçiyorsunuz. Bütün bunlar noksanlıktır. İşte, bu, belki, aceleden kaynaklanıyor. Onun için, benim tavsiyem şudur ki, bir kanun yapılırken, özellikle komisyonlardan da geçerken, bütün arkadaşlarımızın bu hususa titizlik göstermesi şarttır. Yoksa, ileride, bir kişi "acaba, şu kanunda hangi kanunun hangi maddeleri değiştirilmiş" diye aramaya kalkarsa, meri kanunların fihrisine baktığımız zaman, neyin nerede değiştiğini bulmanız ve görmeniz mümkün olmayacaktır.

TRT, bir ekoldür; beğenseniz de böyledir beğenmeseniz de böyledir; Türkiye'de yayıncılık hayatında çok önemli, çok ciddi yeri vardır ve memnuniyetle görüyorum ki, belki, bu dönem içinde, ilk defa, kâra geçtiği değil de, gelirlerinde artma olduğu; yani, gelir artışı olduğu hususu vurgulanmıştır; bir ticarethane değil tabii... Yani "kâra geçti" demek, biraz yanlış oluyor; gelirlerinde, giderlerinden daha fazlalık olduğu hususu tespit edilmiştir bütün reklam azlığına rağmen. Tabii, Türkiye'de, özel televizyonların paparazi yayınları karşısında bu ciddi yayıncılığın devam etmesi; ama, devam ederken de birtakım yenileşmelerin gündeme gelmesi söz konusu olmalıdır diye düşünüyoruz.

Şimdi, elbette, hükümler, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumuna her zaman el atma temayülü içindedirler; isterler ki, hep kendilerine ait haberleri versinler; zaman zaman da, bu, böyle oluyor. Aslında, özerk, tarafsız, ilkeli bir davranış içinde, muhalefetiyle iktidarıyla, herkese aynı derecede söz hakkı verilmesinin, yayın hakkı verilmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz; hatta, bir noktada, bir kişinin özel televizyonu niteliğinde görüntü vermemesi en büyük arzumuzdur.

Değerli arkadaşlarım, elbette, kendi politikanızı, belki öne çıkarmak arzusu içinde olabilirsiniz; ama, TRT üzerinde hassasiyetle duralım; onları, siyasetin getirdiği birtakım baskılardan arındırmak zamanı çoktan gelmiş, geçmiştir. Yapılması lazım gelen şey, hak ve nasafet ölçütleri içinde, bizim de beyanlarımızın, zaman zaman değil, bir zaman dilimi içinde aynı derecede yayımlanmasını temin etmek olmalıdır diye düşünüyoruz.

Bu ilkeli davranışlar içinde, elbette Anayasa Mahkemesinin getirdiği zarretin ortaya çıkardığı; bu düzenleme millet için hayırlı olacaktır, memleket için hayırlı olacaktır; çünkü, ileriki maddelerde belki tekrar söz alma ihtiyacı içinde olursak, huzurlarınıza geleceğiz tabii; o zaman grup adına gelme imkânımız hâsıl olacaktır belki.

Bu nedenle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı çerçevesinde düzenlenmiş olan bu hükmün, bu kanun tasarısının, millete, ülkemize ve özellikle TRT'de çalışanlara hayırlar getirmesini diliyorum, saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ederiz Sayın Gülven.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önerge bulunmamaktadır.

Bu nedenle, 1 inci maddeyi, eki, kadro ve pozisyonları gösteren listeyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesini okutuyorum:

**MADDE 2.-** 11.11.1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenmiştir.

“a) Radyo ve Televizyon yayımları yapmak ve bu amaçla radyo ve televizyon verici istasyonları, program iletim sistemleri ve stüdyo tesisleri kurmak, geliştirmek, radyo ve televizyon yayınları alanında ek gelir temin edecek düzenlemeler yapmak.”

**BAŞKAN** – 2 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu...

Buyurun Sayın Karapaşaoğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır efendim.

**FP GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa)** – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, görüşülmekte olan tasarının 2 nci maddesiyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum.

Özellikle, bu maddeyle, 2954 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükmü yeniden düzenlenmekte; TRT Kurumuna, tekrar, radyo verici istasyonları ile -şehirlerarası radyolinkler hariç- program iletim sistemleri kurma görev ve yetkisi verilmekte ve verici tesislerinin çok yönlü kullanılabilmesi suretiyle Kuruma bir gelir kaynağı temin edilmesi yönünde birtakım öneriler getirilmektedir.

Ben, maddeyi, tekrar aynen okumak istemiyorum; ancak, maddenin sonundaki bir ifadeyi tekrar gündeme getirmek istiyorum: “...radyo ve televizyon yayınları alanında ek gelir temin edecek düzenlemeler yapmak” diyor. Değerli arkadaşlar, burada “düzenlemeler yapmak” ifadesi yerine, herhalde “faaliyetlerde bulunmak” denilseydi biraz daha oturur gibi geliyor; çünkü, düzenleme yapmak, yasa içerisinde düzenleme yapmak yetkisi Kuruma ait olmamalı, değildir de zaten. Öyle zannediyorum ki, telaşa, aceleyle yapılmış bu düzenlemede, bazı kelimelerin yerli yerine oturmuş olduğunu görüyoruz. Öyle zannediyorum, Sayın Başkanımız, eğer bir redaksiyon yetkisi verilirse, bu ifadenin yerine oturtulması gerekir kanaatini taşıyorum.

Değerli arkadaşlar, burada, ayrıca, TRT gelirleri, TRT Kanununun 30 uncu maddesinde düzenlemelerle gündeme getirilmiş, birtakım düzenlemeler bu maddede yapılmış. Dolayısıyla, buradaki ifadenin “faaliyet” olmasında yarar var.

Ben, ayrıca şunu gündeme getirmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonunda bize verilen bilgilere göre, aslında, TRT Kurumunun ihtiyacı olan maddi gelirler, bu Enerji Fonu üzerinde, yeterinden daha fazla olmak suretiyle konulmuş. Bakın, elimizdeki tabloyu incele-

diğimiz zaman, Kurumun, 1999 yılı revize edilmiş, konsolide edilmiş harcamaları, giderleri toplamı yaklaşık 80 trilyon civarında diye hesap edilmiş. Kurumun gelirleri faslına bakıldığında zaman, enerji hâsılatı payı 44 trilyon lira olarak hesaplanmış; ama, biraz önce -gerçi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız buradaydı- bize verdiği bilgilerden sonra edindiğimiz malumat şu: Her yıl, yüzde 11 ile 13 arasında enerji üretimimiz de artmaktadır. Tüketimimiz ise, bunun daha üstünde artmaktadır. Dolayısıyla, enerji hâsılatından gelecek olan gelir, kendilerinin yapacağı harcamalardan daha fazla oranda artma eğilimi göstermektedir; yani, bir iki sene sonra, birkaç sene sonra, bu gelir, belki de yüzde 100'e katlanacak ve Kurumun bütün gelirlerinin çok üstünde olma istidadı gösterecek.

Bunun dışında, her ay, biliyorsunuz, enerji fiyatlarına belli oranda zam gelmekte; bu zammın getirdiği bir gelir temin edilmiş olacak; o da, bir hesaba göre, takriben yüzde 10-12 civarında olacak; 4-5 trilyon civarında bir ekgelir oluyor. Bir de, tabii, enflasyon içinde yaşayan bir ülke olduğumuz için, fiyatların enflasyonla orantılı olarak da artması bahis konusudur. Bu, tabii, kabaca bir hesaptır; ama, yaklaşık, yüzde 15 ilâ 20 civarında bir ekgelir de o getirecektir. Yapılan bir hesaba göre -Plan ve Bütçe Komisyonunda da bu tartışıldı- enerji hâsılatından, yaklaşık 69-70 trilyon lira-lık bir gelir bahis konusu. Dolayısıyla, burada, aslında, Kurumun yeni düzenlemeler yapmasına gerek yok. Kurumun, kendisini iyileştirme, rekabet ortamına girebilme gibi birtakım iyileştirmelere ihtiyacı var. Dolayısıyla, bu yasa tasarısının bu sözünün ve bir de -ileriki maddelerde tekrar gündeme getirilebilir- bu yüzde 3,5 oranının yüzde 100 artırılması konusunun gündemden çıkarılması gerekiyor kanaatini taşıyorum. Zira, bu yüzde 3,5'lik oran, istatistiklere baktığımız zaman, yüzde 45 oranında sanayiye yansıyor, yüzde 52-53 oranında da konutlara yansıyor. Bu konuda, bu düzenlemeyi getirmek yararlı olur diye düşünüyorum ve saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Karapaşoğlu.

**Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)**

Süreniz 10 dakika efendim.

**DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.**

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; bu 2 nci madde, aslında, komisyonunda, ciddi olarak, uzun boylu tartışılmamıştır, tartışacak çok fazla yönü de yok. Ancak, biraz önceki konuşmalarımızda dile getirdiğimiz bir konu vardı; TRT'nin, vericileri devralmakla yeni yükler altına girdiğini söyledik, dile getirdik. Onun için, devletin imkânlarının da zorlanabileceğini, önümüzdeki yıl bütçesinden yeni kaynaklar temin edebileceğimizi dile getirdik. Ancak, TRT'nin de, tabii, diğer devlet kuruluşlarının yaptığı gibi, sırtını devlete dayayıp, sadece devletten finanse etme olanaklarını düşünmemesi lazım.

2 nci maddeyle getirilen, radyo, televizyon alanında gelir getirici faaliyetlerde bulunma yetkisini iyi değerlendirdiği takdirde, TRT Kurumu, kendisine ek imkânlar yarattığı gibi, yeni açılışlara da olanak sağlayabilir. Ne yapılabilir; belki, güzel programların bantlarını, hazırlanan birtakım dizilerin bantlarını satmak, stüdyoları ortak kullanmak, kiraya vermek ya da yayıncılık alanında birtakım faaliyetlerde bulunmak... Piyasa ekonomisine daha oriyente edilebilecek bir şekilde kendisini yeniden yapılandırabilirse, daha aktif hale gelirse -birtakım faaliyetleri olduğunu biliyorum; ancak- bu faaliyetleri daha motive edebilirlerse, bu alanda da çok ciddi bir gelir potansiyeli olduğunu düşünüyorum. Bunu TRT yönetiminin iyi değerlendirmesi durumunda, kendilerine yeni olanaklar çıkacaktır. Bu olanakları iyi değerlendirerek, kendi bütçe imkânlarını genişleteceklerdir. O açıdan, benim, bu alandaki tavsiyem, TRT Kurumunun, daha dinamik bir yapı içinde, bu potansiyeli değerlendirmesidir. Bunun yararlı olacağını düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ederim; sağ olun. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tezmen.

Madde üzerinde başka söz istemi?.. Yok.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

2 nci maddeyi oylarınıza sunacağım...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, afedersiniz.

Arkadaşlarımızın üzerinde durduğu redaksiyon konusunda, eğer, Genel Kurulca takdir edilirse, biz de Komisyon olarak buna katılıyoruz. Burada “düzenlemeler yapmak” dedikten sonra “ve faaliyette bulunmak” ibaresini ekleyelim.

BAŞKAN – Redaksiyon yetkisiyle birlikte 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumun verici ve stüdyolar ile program iletim sistemleri gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunması İçişleri Bakanlığının sorumluluğu altındadır. Ancak, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu gerektiğinde 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun çerçevesinde özel güvenlik teşkilatı oluşturabilir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına söz isteminde bulunan Sayın Faruk Demir?.. Yok.

Sayın Masum Türker?..

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4.- 4.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler nihai tüketiciye satılan enerjiden elde edilen gayri safi satış hasılatının (Katma Değer Vergisi hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahil) % 3,5 oranı tutarındaki payı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler.”

“d) (a) ve (c) bentlerinde belirtilen oranları yüzde yüzüne (% 100) kadar artırmaya veya ek-siltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?..

TURHAN GÜVEN (İçel) – DYP Grubu adına Sayın Sağlam konuşacak.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Mehmet Sağlam.

Süreniz 10 dakikadır efendim; buyurun.

**DYP GRUBU ADINA MEHMET SAĞLAM** (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 4 üncü maddesiyle ilgili, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde, Hüktmetten geldiği şekliyle, sanayiın elektrik ücretlerini yüzde 7'ye kadar artırma durumundaydı ve ilave olarak, yüzde 200'e kadar, Bakanlar Kurulunun artırma yetkisini içeriyordu. Şimdi, gerçekten, gerek Anayasa Komisyonunda gerekse Plan ve Bütçe Komisyonunda, arkadaşlarımızın çok iyi bir işbirliği ve uzlaşmasıyla, madde, bu hale getirildi. Bunun için, bu tip uzlaşmaların, Yüce Meclisimizde sık sık olmasını temenni ediyorum ve yanlış olan şeyden dönülmesi faziletinin gösterilmesi konusunda da Anayasa Komisyonundaki ve özellikle de, Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarımızı kutluyorum. Çünkü, Türkiye sanayiine özellikle, elektrik fiyatları konusunda şöyle bir göz attığımız zaman, aşağı yukarı son iki üç yılda dünyanın en pahalı elektrik ücreti tahsil eden 7 nci ülkesinden, dünyanın -1996'da- kendi sanayiine en pahalı elektrik satan 4 üncü ülkesi haline gelmiş. Şimdi, bir rekabet ortamında ve ülkenin, özellikle, ihracata dönük sektörlerinde, bunun, sanayimiz üzerinde ne kadar olumsuz etki yarattığı bir gerçek. Dolayısıyla, yüzde 3,5 bile, bugün için büyük bir külfet iken, bunu yüzde 100 artırarak, yüzde 7'ye çıkarma teklifi, gerçekten, yanlış bir uygulama olacak, sanayimizi olumsuz yönde etkileyecekti.

Bakınız, özellikle, Şubat 1999'da çıkarılan bir karamameyle, belirli bölgelerimizdeki illerimize, elektrik ücreti bakımından, sanayimize bazı kolaylıklar getirildi, bence olumlu bir karamamedir.

Ancak, bir örnek vermek istiyorum. Mesele, Adıyaman İlimizin Gölbaşı İlçesinde bir sanayicinin ödediği elektrik, hemen onun 20 kilometre uzağındaki Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesindeki sanayicimizinkine oranla yüzde 100 farklı olmaktadır. Biz, bu avantajımızı, belirli illerimize de yaymak istediğimiz zaman, en azından, il bazında kişi başına düşen gelir itibarıyla bir düzeltme yapacağı sırada, maalesef, kanun tasarısı kadük olmuştur ve belirli illerimizin bu kadar birbirine yakın bölgeleri arasında, elektrik ücreti ödemede yüzde 100'e yakın bir fark yaratılmıştır. Bu da, yine, rekabeti olumsuz yönde etkileyen bir davranıştır.

Şimdi, bence, burada, 3,5 olan eski oranında tutulmak suretiyle çok olumlu bir gelişme sağlanmıştır; ama, şu yüzde 100 artırma ve eksiltme konusundaki Bakanlar Kuruluna verilen yetki, temenni ediyoruz ki, artırma yönünde, hele, yüzde 100 artırma yönünde, özellikle, gündümüzde olduğu gibi, ekonominin daralma sürecine girdiği zamanlarda hiç işletilmesin. Ben, sırf, bu olumlu gelişmenin, sanayimiz üzerinde yaratacağı olumlu etkiden dolayı Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarımıza teşekkür etmek ve bir de Hükümetimizin, özellikle bu dönemde, artırma yönünde bir karar almaması temennisini bildirmek için huzurunuzda çıktım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Sağlam.

Fazilet Partisi Grubu adına, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Derin, süreniz 10 dakikadır.

**FP GRUBU ADINA AHMET DERİN** (Kütahya) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinde, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek için huzurlarınızdayım; hepinizi, tek-raren saygıyla selamlıyorum.

4 üncü maddede "4.12.1984 tarih ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirle-ri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir" deniliyor.

Gelirleri kapsayan 4 üncü maddenin (c) bendi "Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işlet-meler nihai tüketiciye satılan enerjiden elde edilen gayri safi satış hâsılatının (Katma Değer Vergi-si hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahil) yüzde 3,5 oranı tutarındaki payı Türkiye Radyo-Televiz-yon Kurumuna intikal ettirirler" şeklinde değiştirilmiş.

Daha önce nasıldı bu; daha önce, aktif enerji üzerinden yüzde 3,5 idi. Aktif enerji üzerinden yüzde 3,5 ile gayri safi satış hâsılatının, Katma Değer Vergisi hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahi-liyle muazzam bir artış sağlanmış oluyor böylelikle. Sanayide, otoprodüktör şekliyle çalışıp da, kendi enerjisini üretenlere bir haksız rekabet oluşturuyor. Satarsa, yüzde 3,5'ini ödeyecek, satma-yıp da kendisi kullanıyorsa, bu yüzde 3,5'i ödemeyecek. Şimdi, yüzde 3,5 derken, biz, büyük bir rakam veriyoruz aslında.

(d) bendinde değişiklik yaptığımızda "(a) ve (c) bentlerinde belirtilen oranları yüzde yüzüne (%100) kadar artırmaya ve eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir" diyoruz.

(a) bendinde ne var; yani, 1984 çıkan 3093 sayılı Yasanın (a) bendinde, "video, televizyon ve radyolardan yüzde 12, radyo ve televizyon üreticilerinden ve müzik seti ve benzerlerinden yüzde 10" deniliyor. Eğer, yüzde 100 bir artış sağladığımız takdirde de, video, televizyon ve radyo yüz-de 12, yüzde 100 artış verirse yüzde 24'ü buluyor. Eğer yüzde 100 artışı, yüzde 7 olarak getirilen bu kanun tasarısında, komisyonlarda değiştirilen yüzde 3,5 Bakanlar Kurulu tarafından yüzde 100 artırılıp da yüzde 7'ye getirildiğinde, aşağı yukarı 200 trilyona yakın bir kaynak, otomatikman TRT'ye intikal ettirilmiş oluyor.

TRT bize bir doküman verdi, "işte, biz, bu tesisleri aldığımızda, bunları yenilememiz lazım, izlenir hale getirmemiz lazım, yatırımlar yapmamız lazım, beş yıl ile on yıl arasında, aşağı yukarı 145 trilyonluk bir yatırım yapmamız lazım" diyor. Hem beş ile on yıl arasında 145 trilyonluk bir yatırım yapmamız lazım diyoruz hem de bir yılda, aşağı yukarı, böyle bir kuruluşa, tutuyoruz, mu-azzam bir kaynağı aktarıyoruz.

Bu, aslında, bana göre, bir karadelik haline gelmiş olan, 8-9 000 personelle çalışan, altyapısı korkunç boyutlarda olan bir kuruluşun, kendisi, üretim ve gelirini sağlayamayarak, reklam pasta-sından gerekli payı alamamakla ve muazzam şekilde -belki birçok teknik kadroyu başka özel ka-nallara geçmesin diye tutabilmek için- verdiği, bu ücretlerle bir karadelik haline gelmiş olan bu ku-ruluşun... Biz, bir vergi yüklemekle, vergi satarak, televizyon izlemeyen kişilere bile, sanayiye bi-le rekabet şansını yitirme durumunda olan ve perişan durumda olan sanayicimize bile ek bir yük getirmiş oluyoruz. Bu, yüzde 7 idi; ama, biz bunu yüzde 3,5'e düşürdük...

EROL AL (İstanbul) – Zaten var.

AHMET DERİN (Devamlı) – Ümit ediyoruz ki, Bakanlar Kurulu bunu yüzde 7'ye çıkarma-sın, yüzde 100 artış sağlamasın.



Bir konuyu daha burada ifade etmek istiyorum: TRT, bizim millî bir kuruluşumuz mutlaka; ama, bugüne kadarki yayınlarını millî bulup bulmama konusunda tereddütlerim var. Ben, şahsen, birçok programı millî bulamıyorum. Zaten, millî olması için özerk hale getirilmiş. Kamu, bu kadar destekliyor, bu kadar personeli doyuruyor; millî olduğu için bu kadar yatırım yapmış, korkunç tesisler yapmış. Ancak, bu kanunu acilen getirmemize gerekçe bulmak isterken "izlenmiyor" gerekçesini ortaya atmamız, bana göre, Telekomla haksızlık oluyor; çünkü, 1989'da PTT (Telekom) teslim aldığı anda, izlenme oranları; radyolarda, Radyo-2'de yüzde 4, Radyo-3'de yüzde 63, Radyo-4'te yüzde 63; TV'lerde, TV-1'de yüzde 75, TV-2'de yüzde 48 civarında ve elindeki verici de 900 kütür civarındaydı. Telekom (PTT), hiçbir bedel almama kaydı şartıyla bu yükü çekmiş ve bunu, aşağı yukarı 5 500 vericiye çıkarmış ve bu süre zarfında, 16.6.1990 tarihi itibarıyla de, Radyo-1'de yüzde 98, Radyo-2'de yüzde 98, Radyo-3'de yüzde 98; TRT-1'de yüzde 98, TRT-2'de yüzde 98, TRT-3'te yüzde 96, TRT-4'te yüzde 92 ve TRT-INT'de yüzde 12.

Biz, niye suçluyoruz Telekomu? Telekom, aslında, görevini yerine getirmiş. Pekâlâ, niye izlenmiyor bu; kaliteli programlar yapamıyor da onun için.

EROL AL (İstanbul) ~ Kim diyor izlenmiyor diye?!

AHMET DERİN (Devamla) – Millî programlar yapamıyor da onun için. Türkî cumhuriyetlerde izlenmiyorsa, bunun suçu, programı yapanlarda.

Şimdi, kaliteli bir yayıncılık yapamadığımız hepimiz kabul ediyoruz. TRT'de 9 bine yakın personel var, stüdyoları var, altyapısı fevkalade, hiçbir özel kuruluştaki böyle bir altyapı yok, dışarıya parayla program yaptırıyor. Halbuki, bu kadar yetenekli elemanları değerlendirip, kendisi program yapıp, satmak ve özel televizyon kuruluşlarına bu imkânları sağlamak yerine... Bir özel televizyon, 250, 300 ya da 500 veya onda 1'i, yirmide 1'i mcsabesindeki personelle reytinglerde rekor kırıyor, reklam pastasından korkunç paylar alıyor; TRT-1, TRT-2, TRT-3, yedi kanalı ele geçirmiş bir televizyonumuz bizim, millî olan televizyonumuz, eğer pastadan pay alamıyorsa, bunda Telekomu, vericiyi, falan filanı suçlamaya gerek yok.

Bana göre, TRT yeniden yapılandırılmalıdır; bize göre yapılandırılmalıdır. Daha kaliteli bir program... Bakın, BBC devlet televizyonu, sadece iki kanalı var; ama, bütün dünya izliyor bu televizyonu. Bizim TRT'mizde altı yedi kanal var, altı yedi kanaldan kendi insanımıza bile izlettiremiyoruz. İzlettiremiyoruz, reklam pastasından gereken payı alamıyoruz; bunun için zor durumda ve karadelik haline gelmiş bu kuruluşu kurtarmak için biz ne yapıyoruz; birçok fon veriyoruz.

Tabii ki, 1989'da PTT'ye devredilirken ne kadar haklı gerekçeler varsa, iyiniyetle yapılmış ise, bugün de, özelleşecek olan Telekomdan alınıp, ayrılmasında da yarar var. Ancak, şöyle de düşünmek lazım: Aldık, ayırdık Telekomdan, özelleşiyor diye; pekala, bunu TRT'ye mi verelim, yoksa değişik alternatifler mi düşünelim? Burada, TRT'ye devir, bana göre, teknolojik açıdan sakınca-lı; çünkü, artık, bu yayıncılık o kadar gelişti ki, bir kanal, bir vericiden dört yayın imkânı sağladı bugün, İngiltere, Belçika, birçok Avrupa ülkesi; yarın belki sekize çıkacak. TRT özerk diyoruz, millî diyoruz. Özel televizyonlara hak vermişiz; özerk hale getirmişiz; ama, bir kanaldan dört, belki, ileride teknoloji geliştikçe sekiz yayın yapabilecek bu cihazları tutuyoruz tekel durumundaki TRT'ye veriyoruz. Bir şirket kuralım, Ulaştırma Bakanlığının bünyesinde kalsın. Siyasî bir güç olması lazım...

BAŞKAN – Sayın Derin, 1 dakika ekstre veriyorum; lütfen toparlayın.

AHMET DERİN (Devamla) – Tamam, Sayın Başkan, bitiriyorum.

O zaman, RTÜK olabilir; bakan, özerk bir kuruluş. RTÜK'e verilebilir. Ulaştırma Bakanlığının bünyesinde, Türksat da dahil olmak üzere verilecek bir yeni oluşumla, bir şirketle, ileride bu vericilerden çok büyük paralar elde edebilecek bir sisteme de sahip olabiliriz. Böylece, haksız rekabet ortadan kalkar, özel sektörün daha yaygın bir hale gelmesi sağlanır ve bu kanallardan değişik kuruluşlarımız da -16 ulusal ve 250'ye yakın da mahalli ve bölgesel özel yayın kuruluşlarımız var- istifade eder, bedeli mukabilinde istifade eder; özerk bir kuruluş halinde kalırsa, bunları da fevkalade değerlendirir diye düşünüyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ederim Sayın Derin.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına söz isteyen Sayın Türker?..

**MASUM TÜRKER** (İstanbul) – Vazgeçtim efendim.

**BAŞKAN** – Sayın Faruk Demir?..

**FARUK DEMİR** (Ardahan) – Vazgeçtim efendim.

**BAŞKAN** – Vazgeçtiniz.

Konuşmalar tamamlanmıştır.

Madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına**

Görüşülmekte olan yasa tasarsınının 4 üncü maddesinin (d) bendinin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Mahmut Göksu

Lütfi Yalman

Bursa

Adıyaman

Konya

Mehmet Ali Şahin

Ali Oğuz

Süleyman Arif Emre

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Rıza Ulucak

Ankara

**BAŞKAN** – Komisyon önergeye katılıyor mu?

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN** (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

**BAŞKAN** – Hükümet?..

**DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA** (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

**BAŞKAN** – Komisyon ve Hükümet önergeye katılmıyor.

Önerge sahiplerinden biri mi konuşacak, gerekçeyi mi okutayım?

**MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU** (Bursa) – Söz istiyorum Sayın Başkan.

**BAŞKAN** – Sayın Karapaşaoğlu, süreniz 5 dakika.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

**MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU** (Bursa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu önergeyi biraz önce belirttiğimiz gelirler istikametinde, gelir artırıcı, sanayi ve tüketicinin üzerine gelir artırıcı bir unsur taşıdığı için verdik. Daha evvel belirtmişim ve demişim ki, bu yılki gelirleri, yalnız enerji payından 69 trilyon liraya ulaşacak. Bunun dışında, biz, bu maddeyle, bir defaya

mahsus olan gelirleri de artırma imkânı getiriyoruz. Mesela, televizyon alırken ödenen bandrol ücretlerinin artırılması imkânını getiriyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakınız, hizmetin sayısı, adedi değil de, kalitesi artabiliyor. Ancak, burada, sayısal bir artış bahis konusu; yani, toplum geliştikçe, zenginleştikçe, refaha erdikçe televizyon sayısı artacak, video sayısı artacak, enerji kullanımı artacak.

Dolayısıyla, toplumun "acaba enerji fiyatlarına yüzde 100 artış gelir mi, enerji paylarına bir artış gelir mi, bandrol ücretlerine bir artış gelir mi" endişesinden uzak durması, bu endişe içerisinde olmaması açısından; bu konunun Parlamentonun gündemine getirilmiş olmak suretiyle, tutanaklara geçirilmiş olmak suretiyle, Bakanlar Kurulumuzun böyle bir yola tevessül etmemesi istikametine bir kaydı gerçekleştirmek amacıyla bu önergeyi verdik.

Bakanlar Kurulumuzun, artırıcı istikamette değil, eksiltici istikamette yetkilerini kullanması gerektiği düşüncesiyle, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyorum Sayın Karapaşaoğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

**MADDE 5.-** Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak pay, en geç tahsilatı takip eden ayın 25'inde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretim ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin üçer aylık dönem bilançoları kesinleştiğinde, o dönemin ödemeleri ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen ay ve kesri için, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur."

"d) Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli kurumca tespit edilir."

**BAŞKAN** – Fazilet Partisi Grubu adına, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

**FP GRUBU ADINA AHMET DERİN** (Kütahya) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarrın 5 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, söz almış bulunmaktayım; tekraren, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malum olduğu üzere, Vergi Kanunundaki değişikliklerle de uyum sağlayabilmek için bu madde getirilmiş. Bu madde, Plan ve Bütçe Komisyonuna "tahakkuk cetvelleri ve tahakkuk edenler

üzerinden tahakkuku takip eden ayın 25'inde ödenmesi" şeklinde gelmişti, orada, bunun mümkün olmadığı tahakkuku yapılan daha tahsil edilmemiş sayılır, tahsil etmediği parayı buraya intikal ettirmesi mümkün olmayacağı şeklinde "tahakkuk", "tahsilat" şekline dönüştürülmüştü.

Burada, yine (c) bendinin son cümlesi olarak "tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo- Televizyon Kurumuna gönderilir" ibaresinin aslında, "tahsilat cetvelleri" diye düzeltilmesi gereğini ifade etmek istiyorum.

Malum olduğu üzere, tabii ki, bizden önce, Anayasa Komisyonunda teklif edilmiş "kurum, kurumu İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takip etmemeli" diye, ben de aynı şeye katılıyorum. Aslında iki kurum birbirini, belki alamam endişesiyle, böyle bir gerekçeye istinaden bir hüküm konmuş; ancak "gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur." tabiri, bana göre iki devlet kuruluşu arasında güvensizlik ifade eder gerekçesiyle, bu hükmün de çıkarılmasında yine fayda mülahaza ediyorum.

Önceki konuşmamda da ifade ettiğim gibi, hakikaten büyük bir kadroyla şişirilmiş, bir ay çift, bir ay tek maaş alan bir kurumun, birçok şeyi üretmesi gerekir ve bununla kendisini finanse etmesi gerekir. Yeniden yapılanma noktasında bunlar göz önüne alınarak, imkânlar göz önüne alınarak, bu personele ödenen ücretler göz önüne alınarak, üreten bir kuruluş haline getirilmeli diye düşünüyorum.

Bakın, 350-400 milyon insanın, aynı lisansı konuştuğu birçok kardeş ülke var. Bunların elinde bu imkânlar yok. TRT, bu stüdyolarda -izlenmesi ayrı şey- çok güzel programlar yaparak, bunları, oranın millî kuruluşlarına göndererek, kendisi bir kültür yapısı oluşturabilir, kültür birliği sağlayabilir diye düşünüyorum.

Bir konuyu, tekraren burada vurgulamak istiyorum: Bir kere, özerk bir kuruluşun bünyesinde toplanmasında -TRT'nin dışında- teknolojik açıdan, ileride zaruret olacağı düşüncesini taşıyorum.

Bizim, Fazilet Partisi Grubu olarak, gerek Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda gerek Anayasa Komisyonunda ve gerekse Plan ve Bütçe Komisyonundaki itirazımız, bu yasa tasarısının çok acele olarak, incelenmeden getirilmiş olmasınadır. Çok değişiklikler yapıldı bu yasa tasarısı üzerinde; getirilmiş olan birkaç madde çıkarıldı; yüzde 7 geldi, yüzde 3,5'e düşürüldü; "tahakkuk" diye geldi -incelenmeden, düşünülmeyen, alelacele hazırlanarak getirilmiş- bu, "tahsilat" şekline dönüştürüldü.

Eğer, hakikaten bir mühlet verilseydi, bir süre verilseydi, gruplarla, böyle millî bir kuruluşun ve stratejik ehemmiyet arz eden şu vericilerin, daha güzel bir şekilde, hem ekonomimize hem bugünkü teknolojiye hem de gelecek teknolojiye uygun bir statüye kavuşturulması sağlanabilirdi diye düşünüyorum; ancak, bu şekilde Parlamento'ya getirildi, yani öyle bir noktaya gelecek ki... Endişelerimiz vardır; bir endişemi de burada ifade etmek istiyorum; aynı, Bankalar Yasası, nasıl siyasî sahadan uzaklaştırıldı ve bürokrasiye teslim edildiyse, tekrar, bu vericilerin, teknoloji ilerledikçe diğer yayın kuruluşlarıyla birlikte kullanılacak bu vericilerin, stratejik ehemmiyet arz eden bu kuruluşların, tekraren TRT'nin bünyesinde, o kuruluşlarla bir ortaklık çerçevesine doğru dönüşümü, çok yanlış, içinden çıkılmaz bir noktaya getirilebilir diye endişelerim vardır; bu, çok rahat yapılabilir. Burası, TRT'nin bünyesinde, TRT'nin içinde bulunduğu şirketlere verilebilir. Bunun için, sekiz yıldır çalışan bir yayıncının -ismini vermek istemiyorum, zaten birçokunuz biliyorsunuz- olduğunu biliyorum. "Şu vericiler alınsın, TRT'nin de içinde bulunduğu -yedi sekiz tane şirketten oluşan- bir şirket kurulsun; o zaman, buradan istediğimize yayın yaptırırız, istemediğimize yaptırmayız" düşüncesindeki bir oluşumun endişesini taşıdığım ve böyle bir endişemin zabitlere

geçmesini arzuladığım için ifade ettim. İnşallah, korktuğumuz başımıza gelmez diye düşünüyorum. Millî kuruluş, millî olarak, yayınlarını da millileştirerek devam eder diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Derin.

Grupları adına başka söz istemi?..

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – DYP Grubu adına Sayın İyimaya konuşacaklar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Ahmet İyimaya; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkan, Parlamentonun değerli üyeleri; sözlerimin başında, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, yasama tekniği ve yasama verimi bakımından ne kadar övgünlü sözler söylersek söyleyelim, çok düşük düzeyde bir performans ve kalite sergiliyoruz.

Tasarıyı hazırlayan düşünceyi ve zorunlulukları ayrıntılı bir biçimde inceledim. Sırf bu maddedeki çelişkileri -hukuk sistemi ve tekniği bakımından- önünüze sergileyerek, haklılığımıza bir katkı yaratmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bakınız, düzenleme, somutun ihtiyacından sistemin terazisine oturamazsanız, hukukta tutarlılığı ve hukukî düzenlemelerde bütünlüğü yakalamanız mümkün değil.

Mesela, en basit şekilde; bu tasarıda, tasarının bu maddesinde ne yapıyoruz; bir defa, Radyo Televizyon Kurumunun gelirlerine uygulanacak faiz bakımından, gelirleri ikiye ayırıyoruz: Bir; amme alacaklarının tahsili usulü hakkında öngörülen faizin kendilerine uygulandığı gelirler; yani, elektrik hâsılasından, gayri safi hâsıladan elde edilecek gelirlerin zamanında ödenmemesi ve temerrüdün doğması sebebiyle uygulanacak faiz oranı; tamam... Diğer alacaklarında, genel hükümler.. Arkadaşlar, mantığı var mı? Bir kamu kurumunun gelirlerine, iki tür faiz uygulamanın hukuk devletinin inandırıcılığı kriteri bakımından bir mantığı var mı? (ANAP sıralarından “var, var” sesleri)

Yine, zannediyorum, sözlerimin...

Değerli arkadaşlar, yine başka bir örnek veriyorum.: Elektrik hâsılasından kaynaklanacak gelirlerde, icra iflas usulüne göre takibi öngörüyorsunuz, İcra İflas Kanununa göre takibi öngörüyorsunuz. Bunun dışında kalan alacaklar yönünden, kuruma, yasa tasarısında, türü belirtilmeksizin takibin usulünü belirleme özgürlüğünü veriyorsunuz. Hangi usule göre; “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ederim” der “genel takibe göre tahsile giderim” der veya buna göre özel yetki olduğu için, herhangi bir başka takip usulünü kendisine verirsiniz. Bunlar, tutarlı yasamanın tutarlı metinleri değil değerli arkadaşlar.

Aslında, meseleye, çok ivedi, çok acele, büyük boşluk var zihniyeti içerisinde değil; bir hukuk inşa etmek, hukuk sistemiyle tutarlı bir metin düzenlemek gayreti içerisinde olunsaydı, şu bir maddenin bile, hukuk mikroskobu içerisindeki çelişkilerini rahat rahat bertaraf edebilirdik.

Ben, Değerli Parlamentoda, bu yasa tasarısı tartışmaları sırasında, bilhassa anayasal iktisat açısından meselenin ele alınmasını isterdim.

Ben, Değerli Parlamentoda, 1993 yılında, kurucu iktidarın benimsediği televizyon özgürlüğünün, eğilim çoğulculuğu ve mesaj çoğulculuğu kavramı içerisinde, Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun özgürleştirilmesi ve rekabet eden diğer özel televizyonlar karşısında, vergi muafiyetleriyle, imtiyazlı bir televizyon konumuna oturulmasının, çağdaş gelişim bakımından nasıl geride kalmayı ifade ettiğinin ve bu sorunun tartışılmasını arzu ederdim.

Hemen sonra gelecek bir maddede, bu konudaki incelemeleri, Gelir Vergisi Usulü Kanununda tarif edilen vergi elemanlarına tevdi ediyorsunuz. Hukuk tekniğinde, temel kanunlarla ilgili bir değişiklik yapıldığı zaman, burada bir hüküm koymayı değil, Gelir Vergisi Usulü Kanununun mahsus maddesine bir bent ekleme yoluyla bir değişikliğin yapılmasının daha isabetli olabileceğinin tartışılmasını temenni eder ve beklerdim.

Bakınız arkadaşlar, bugün hiç dile getirilmedi, Parlamento hassasiyeti bakımından dile getirilmedi; bu sorun, bu yasa tasarısı hangi zaruret içerisinde getirilmiştir? Gerekçeye baktığınız zaman, Anayasa Mahkemesinin iptalinden doğan boşluğun giderilmesi ve kararlarının uyarlanması zarureti... Oysa, Anayasa Mahkemesinin kararından sonra Anayasa değişti ve Anayasa Mahkemesinin kararının bağlayıcılığı ortadan kalktı.

Bütün bunları detaylı görüşmek, Parlamento Üyelerinin ayrı ayrı görüşlerinin oluşması için yardımcı bilgileri muhalefet şerhine dere etmek gibi bir gayrete ve mesaimize rağmen, Anayasa Komisyonunda, raporun yazılması için zorunlu olan stüreden daha kısa bir muhalefet şerti süresi verilmiş ve bu imkân, Komisyonun elinden alınmıştır.

Arkadaşlar, çok övgüler düzebiliriz, yapıcı muhalefet, kurucu iktidar diyebiliriz; ama, işi, hukuk tekniği içerisinde, bilimin gözlüğü içerisinde değerlendirmesek, yedi yıl sonra, on yıl sonra yanlışımızın farkına varmış oluruz; ama, biz de mükemmel yasama övgüleri içerisinde, yasama verimi düşüklüğümüzü, miras olarak gelecek parlamentolara devrederiz.

Bu hassasiyetin esirgenmemesi dileği ve umuduyla, Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın İyimaya.

Gruplar adına başka söz istemi yok.

Şahsı adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

**CEVAT AYHAN (Sakarya)** – Teşekkür ederim.

Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 10 sıra sayılı, radyo televizyon vericilerinin TRT'ye devriyle ilgili kanun tasarısı üzerinde şahsen söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, bu tasarıyla, 1989 yılında rahmetli Özal'ın fevkalade isabetli bir şekilde, radyo televizyon tekeli de, TRT tekeli de kırma niyetiyle ve teknik olarak da çok isabetli bir şekilde PTT'ye devrettiği vericileri, tekrar, TRT'ye iade ediyoruz.

1993'te, bildiğiniz gibi, Anayasa değişti ve TRT tekeli de kaldırıldı, yayıncılık özel teşebbüse açıldı. Bu, birkaç bakımdan yanlış bir iştir; daha önceki konuşmalarda temas eden arkadaşlarımız da olmuş olabilir. Neden yanlıştır dersenez; Telekom, zaten, iletişim hizmetleri yapmaktadır; antenleriyle, binalarıyla, elektrik teçhizatıyla, jeneratörleriyle, her şeyiyle bu hizmeti yapmakta ve bu sahada uzman bir kuruluştur. TRT, iletim tekniğinde, yayın tekniğinde uzman bir kuruluş değildir; program yapar, kendi yayınlarını da yayımlar; ama, bu hatların inşasında, işletilmesinde uzman olan kuruluşun PTT olduğunu, Rahmetli Özal -kendisi de elektrik mühendisiydi, bu konuları iyi bildi- isabetle karar vermiş ve oraya devretmiş. Ben, bu tasarı vesilesiyle Radyo ve Televizyon Üst Kurulundaki -RTÜK'teki- arkadaşlarla da görüştüm, PTT'deki arkadaşlarla görüştüm. Bunun olması gereken yer, yine de Telekomdur. Telekom özelleşiyorsa, o bünyede veya başka şekilde; ama, TRT'nin dışında bunu yürütmektir; doğrusu budur. TRT'nin gelire ihtiyacı varsa, bunu bütçeden başka şekilde vermek gerekir.

Burada bir yanlış yapıyoruz. Bugün, gelişmiş ülkelerde, dijital sistemlerle 1 kanaldan aynı anda 4 televizyonun görüntüsü nakledilebiliyor; yarın, bu, 7, 8, 10 olacaktır. Bunun manası; eğer bu, yayın yapmayan bir kuruluşun elinde olursa -Telekom gibi, PTT gibi, neyse- özel televizyonlarına da kendi kanallarını kiralar ve hizmeti yayar, ekonomik bir şekilde kullanılır; ama, rakip olan TRT'nin, bunu, diğer kanallara tahsis etmesini düşünmemek lazım. Burada yanlış yapıyoruz; bir.

İkincisi, elektrik bedelleri üzerinde yüzde 3,5 ve yüzde 7'ye kadar artırma yetkisini Bakanlar Kuruluna veriyoruz; bu yanlıştır. Geçenlerde, Türkiye İhracatçılar Meclisinin Ankara'da toplantısı oldu. TİM Başkanı Okan Oğuz'un beyanı vardı "1998'de yüzde 2 olan kur-enflasyon farkı ihracatımızı baltaladı. Onun için "aman; reel kur uygulayın ve hiçbir zaman düşük kur kıymetli Türk parası politikası uygulamayın" dedi. Biz, şimdi, enerjinin sırtına yüzde 7 maliyet getiriyoruz. Enerji üretiminden 200 trilyon lirayı alıp TRT'ye veriyoruz. Düşünün ki, bugün, demir çelik sanayii 2-3 milyar dolar ihracat yapar. Bunun yüzde 50'ye yakını enerjidir, arkoçaklarıdır; 7 milyon, 8 milyon ton ark ocaklarıyla hurdadan üretim var. Türkiye'de, dengele baktığımız zaman. Bunların maliyeti üzerine en azından, yüzde 3-4 ek maliyet getireceksiniz. Dünya pazarlarında, bugün, yüzde 1 maliyet farklarıyla pazar kaybedilmekte, pazar elde edilmektedir. Fevkalade hafim bir ticari rekabet var. Dünya ticaret hacminin daralmış olması da, bunun üzerinde durulması gereken bir husustur.

Burada yanlış yapıyoruz; yani, birkaç sene sonra tekrar döneceğiz, yanlış yaptık, bunu alalım TRT'den, TRT'ye bütçeden para verelim, bir başka şekilde bunları işletelim noktasına geleceğiz. Aynı zamanda, haksız rekabete sebep oluyoruz. Anayasa Mahkemesinin iptal mantığını, kararı okuduğunuz zaman... 1990'da, o zaman, TRT tek, monopol bir yayın kuruluşu, tekeldir, kamu adına yayın yapıyor, özel sektör yok. Elbette, o zaman öyle düşünecekti; ama, Anayasa Mahkemesinin bu kararının, bu yorumunun mesnedi bugün kalmamıştır; çünkü, arz ettim, 1993 yılında Anayasa değişti ve yayın hayatı özel sektöre açıldı. Bu bakımlardan, bunu, fevkalade mahzurlu görmekteyim.

Ayrıca, takdirinize arz ediyorum; BBC, 2 kanalla 24 saat world ve prime olarak bütün dünyaya yayın yapıyor; biz, 7 kanalla yayın yapıyoruz; düşürelim 2 kanala, sayıyı azaltalım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, 1 dakika ilave süre veriyorum.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

TRT'de ekonomi sağlayalım, tasarruf sağlayalım. TRT, çiftlik gibi yönetilen bir kurum, bütüyük bir KİT, 6 500 personeli olan bir KİT; özel televizyonların birkaç yüz kişiyle yaptığı hizmeti 6 500 kişiyle yapıyor ve ona, şimdi, 2 000'e yakın, 1 800 kişilik daha personel getiriyoruz. Tabii, giderek şişecektir bu kadrolar, 10 000'i de geçecektir öntümüzdeki dönemde. Türkiye'nin de 70 sente değil, ama, 70 kuruşa muhtaç olduğu bir zamandayız. Kimse, birtakım hayali hesaplar yapmasın; toplanan vergilerin yüzde 70-75'i faize gidiyor, ekonomi batmış, iş hayatı batmış, fabrikalar kapanıyor, ihracat durmuş, iç piyasa daralmış, yatırım yok, hizmetlere para yok.

Şimdi, biz, 200 trilyon lirayı alacağız elektrik üretiminden, götürüp TRT'ye vereceğiz; haydi bakalım, 7 kanalı 8 kanal yapın, biraz daha cümbüslü şu yayınları yapın diye! 2 kanalla bunu çözmek mümkündür. İşte, size arz ettiğim BBC misalidir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVAT AYHAN (Devamla) – Tabii, kanunu geçirmekte kararlı olduğunuz için, sözlerim faydasız; ama, zabitlara geçsin diye söylüyorum.

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Gruplar ve şahıslar adına konuşmalar sonuçlanmıştır.

Komisyona söz istemi var; buyurun.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya)** – Sayın Başkanım, görüşmemizin başında, baskı nedeniyle ortaya çıkmış bazı redaksiyon ihtiyaçları olduğunu ifade etmiştim. Eğer izin verirseniz, bu maddede yine redaksiyon ihtiyacı var; onu sunmak ve redakte edilmiş metni okumak istiyorum.

**BAŞKAN** – Buyurun.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya)** – Bu, 5 inci maddenin ilk satırıyla ilgili; redakte edilmiş yeni şekliyle okumak istiyorum.

“Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 5 inci maddesinin değişik (c) bendi ile (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.”

**BAŞKAN** – Evet; teşekkür ediyoruz.

Maddeyi, redaksiyon yetkisiyle birlikte, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

**MADDE 6.-** Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak, bandrole tabi cihazları, satın alan, devralan, toptan veya perakende satışı yapan firmalar ile bu cihazları kullananların kontrol ve denetimleri kurumun görevlendireceği denetim elemanlarıncaya yapılır ve tespit edilen bandrolsüz her bir cihaz için Kurumca bu Kanunun 6 ncı maddesindeki hükümler uygulanır. İmalatçı, ithalatçı ve ihracatçıların, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ile iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen inceleme yetkililer tarafından yapılır ve sonuçları Kuruma bildirilir.”

**BAŞKAN** – Madde üzerinde grupları adına söz istemi?.. Yok.

**Şahıs adına, Sayın Cevat Ayhan;** buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

**CEVAT AYHAN (Sakarya)** – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; bu madde, bandrol uygulamasıyla ve elektrik üreten, satan kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi yapan diğer özel kuruluşların, TRT paylarını ödeyip ödemediğine dair denetimle ilgilidir.

Bandrol uygulamasıyla ilgili olan kanuna müsaade ederseniz bakalım; burada ne görüyoruz: “6 ncı maddedeki ceza uygulanır” diyor. 3093 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine baktığımız zaman -redaksiyon yönünden komisyon başkanının da dikkatine arz ediyorum- o maddenin başına “4.12.1984 tarih ve 3093 sayılı” ibaresini koymak lazım. Genellikle bizim kanun yazma tekniğinde hangi kanunun hangi maddesi değişiyorsa, o maddede zikredilir ki, onu kullanan ve uygulayanlar o noktaya ulaşabilsinler diye.

Burada “6 ncı maddedeki hükümler uygulanır” denilmektedir; yani, 3093 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi... 3093 sayılı Kanun, Türkiye Radyo Televizyon Gelirleri Kanunudur. Yine, madde metninde matlabında “Kurumu” lafı var; Kanunun başında “kurumu” lafı yok, onu da oradan çizip çıkarmak lazım. O, bir hatadır, onu da düzeltmek lazım. Bu iki şeyi hatırlattıktan sonra, 6 ncı mad-



deye bakıyorum; 6 ncı madde, ceza hükümlerini düzenliyor; baktım ne diyor "Bu Kanununun 1 inci maddesinde belirtilen cihazların bandrolsuz veya etiketsiz satışı yapan imalatçı veya ithalatçıdan bandrolsuz veya etiketsiz sattığı her cihaz için cihazın satış bedeli kadar para cezası Kurum tarafından tahakkuk ve tahsil edilir." Yani, 150 milyon liraya televizyon sattıysa, bir hata ettiyse, kası olmasa dahi, bandrol muamelesini yapmadıysa, 3 televizyonsa 450 milyon lira ceza alacaksınız. Ben, sattığı cihazın bedeli kadar cezanın, ağır olduğunu söylemek istiyorum; yani, bu, biraz düşülmüden konulmuş bir cezadır. Madde üzerinde konuşulurken, düzeltilebilir mi diye hatırlatıyorum.

İkincisi "bu cihazları bandrolsuz ve etiketsiz satın alan, devralan veya kullananlardan -satın alan, devralan veya kullananlardan... Doğrudan satın almamış, devralmış, birinden emanet almış, şöyle olmuş böyle olmuş; yani, kendisine herhangi bir şekilde intikal etmiş- bandrolsuz veya etiketsiz her bir cihaz için cihazın rayiç değerinin yarısı kadar..." Yani 150 milyonluk televizyonun değerinin yarısı kadarını, 75 milyon lirayı, o şahıstan, aileden ceza olarak alacaksınız; bu da ağır bir cezadır. Bunların üzerinde durulmasında fayda var.

Şimdi, burada, denetimi biraz daha güçlendiren bir müeyyide getiriyoruz. 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre, denetim mekanizmasını devreye sokuyoruz TRT'yle ilgili; TRT'nin kendini de denetleme imkânları var. Yani, burada, cöberut bir şekilde aileleri, bu ağır cezalara muhatap etmek gerekir. Bu cezaların üzerinde bir daha durulması lazım diye, arz edeyim dedim.

Teşekkür ederim. (FP sıralarında alkışlar)

BAŞKAN - Biz teşekkür ediyoruz.

Şahsı adına, ikinci söz talebi, Bayburt Milletvekili Sayın Suat Pamukçu'nun.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Vazgeçtim.

BAŞKAN - Vazgeçmiş.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Elmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7.- 29.5.1986 tarihli 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hâsılatından aktarılacak % 15'lik miktardan,"

BAŞKAN - 7 nci madde üzerinde, gruplar adına söz isteyen...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - FP Grubu adına, Ahmet Derin konuşacaktır Sayın Başkan.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) - DYP Grubu adına, Saffet Arıkan Bedük konuşacak.

BAŞKAN - Fazilet Partisi Grubu adına, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AHMET DERİN (Kütahya) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarılarının 7 nci maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına görüşlerimi ifade etmek için tekrar huzurlarınızdayım; hepinizi, tekrar, saygıyla selamlıyorum.

7 nci maddeye "bazı kanunlar" diye bir başlık atılmış ve tenkit edilmişti ya; işte, o kanunlardan bir tanesi 29.5.1986 tarih ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu. Vericilerin TRT'ye devri kanununda... Tabii, ilgili olan kanunlardan bir tanesi de, daha önce Sos-

yal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun 4 üncü maddesinin (e) bendinde "TRT reklam gelirlerinden ayrılacak yüzde 30'luk miktardan" diyor. Yani, TRT'nin reklam gelirlerinden yüzde 30'u, 1986 yılında 3294 sayılı Kanunla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa aktarılır. Şimdi, TRT'ye gelir elde etmek için, bu kanundan bunu çıkarıyoruz RTÜK'e sormadan, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna sormadan -gerçi, dün, Plan ve Bütçe Komisyonuna, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan sorumlu Devlet Bakanımız geldiler- ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun gelirlerinde, TRT'nin reklam gelirlerinin yüzde 30'u kadarlık bir azalma meydana geliyor. İşte, bunu telafi edebilmek için, aslında, tasarının komisyonlara gelen şeklinde olmayan; fakat, alt komisyonda, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna ve bu fonu idare eden bakana ayıp olmasın diye bir kaynak bulalım demişler. RTÜK'ü hiç bilgilendirmeden, RTÜK'e hiç sorulmadan, Devlet Planlamaya sorulmadan ve görüşü alınmadan; RTÜK'ün özel televizyonların reklam gelirlerinden aldığı gelirin yüzde 15'i - Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiğinde yüzde 10'du, 5 ilave edildi, yüzde 15 oldu- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna aktarıldı.

İşte, şüphelerimiz var değişimizin sebepleri bu. Niye bu kadar acele?! Böyle, yangından mal kaçırıcısına... Şimdi, burada, komisyona geliş şekli ile çıkış şekli, birbiriyle hiç alakası olmayan bir kanun oluştu; ne TRT'yi memnun etti ne RTÜK memnun oldu ne Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu memnun oldu ne de muhalefet partileri memnun oldu. Sanki, ülkenin başka hiçbir problemi kalmamış! Turizm kaynağı 600 otelimiz satılma noktasında, esnaf bitmiş, ihracatımız durmuş, son krizde -bir yıl içerisinde- 600 000 işçi çıkarılmış -senede 500 000 genç nüfus da istihdama katılıyorsa bir yıl içerisinde- aşağı yukarı 1 100 000 bin insan iş beklerken, biz, tutuyoruz, dokuz yıldır beklediğimizi dokuz saatte çıkarma telaşına kapılıyoruz. İşte, böyle olunca ne oluyor; ne RTÜK'ten bir görüş alabiliyoruz, ne RTÜK'ten yetkili çağırıp, sizin gelirlerinizde böyle bir düşme var, verilebilir mi, verilemez mi diye görüş almadan, getirip, bir kanunla başka kanunlara maddeler monte ediyoruz. Ne Planlamaya sorulmuş, ne RTÜK'e sorulmuş...

Öyle korkunç bir miktar ki bu, ülkemizde, elektrik tüketiminde, senede yüzde 11 ile 13 arasında bir artış var. Bu kuruluşun gelirlerinde her yıl bir artış meydana gelecek ve bugün 100 trilyon, 150 trilyon, 200 trilyon gelir elde edilecekse, yedi sene sonra yüzde 100'e varan bir gelir elde edilecek.

Bu kuruluş yatırım yapacak... kanallardan birkaçını özelleştirsin, yap-işlet-devret modeliyle kanallardan bir iki tanesini versin; özelleştirmeye çıkarsın, onlar bu yatırımları gerçekleştirsinler. Biz, bu yükleri, sanayicimizin, tüccarımızın üzerine ayrıca yüklemeyelim, yeni bir vergi sistemi oluşturmayalım; eğer, açığı varsa, o kuruluş, anayasal bir görev yüklendiğinden dolayı, Hazine bunu karşılasın.

Şunu ifade ederek sözlerimi bitirmek istiyorum: Sayısal dijital yayıncılıkta; bir kanaldan; yani, bir vericiden, bugünkü teknolojiyle dört ayrı yayım yapılabileceği düşünüldüğünde, bu vericilerin, artık, tek bir yayıncı kuruluşun malı olması söz konusu olmayacağı görülmektedir. Bu açıdan, birkaç yıl sonra, tekrar, başka bir kanunla, başka bir statüyle, bu konunun, tekrar Meclisin gündemine geleceğini bugünden görür gibi oluyor ve tasarının, ülkemiz için hayırlar getirmesi temennisinde bulunuyor; hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Derin.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük.

Buyurun Sayın Bedük.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, bugün, ülkemiz için fevkalade önemli olan ve Türkiye genelinde yayın politikasını, milli yayın politikası esasları çerçevesinde gerçekleştirecek olan Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun, hem muhtevasını genişletmek, alanını genişletmek hem de ona belli bir oranda malî imkânlar sağlama açısından, güzel bir kanun tasarısı üzerinde müzakere yapıyoruz.

Türkiye genelinde, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun, frekans bakımından ve yayın alanı bakımından yüzde 98'lere kadar varan bir alana hitap ettiğini, sanıyorum, hepimiz biliyoruz; ama, geriye kalan yüzde 2, yüzde 3 nispetindeki alanda ise bir boşluk olduğunu da, yine, hepimiz biliyoruz. Bu alan, Türkiye için, millî politikalarımız için, güvenlik için fevkalade önemlidir. Bu itibarla, TRT'nin daha da geniş bir alana hitap edebilmesi, imkân ve kabiliyetlerinin artırılması, teknik bakımından, personel bakımından, yetki bakımından ve malî imkânlar bakımından özellikle güçlendirilmesinin, gerçekten, ülke için önemli olduğunu, hepimiz, bu tasarıyla ilgili varmış olduğumuz konsensüsten de ortaya koymuş oluyoruz.

Televizyon verici istasyonlarının, özellikle çok uzun bir zamandan beri tesis kuramamaları ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinden sonra, uzun bir süre boyunca ilgili kanunun çıkarılmaması, gerçekten, çok büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmıştır; bugün de bu eksikliğin giderilmesi temin edilmiş oluyor.

Anayasamızın niteliğinde demokratik, sosyal devlet anlayışı var. Demokrasinin en önemli unsurlarından biri ve günün ve çağın şartlarına en uygun olanı da televizyonlardır. Dolayısıyla, televizyonların niteliği kadar, vatandaşın özgürce bilgi edinme hakkını verebilecek şekilde bir yayın politikasını uygulaması da fevkalade önemlidir. Yayınların tarafsızlığını, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayınlanmasını engelleyecek, zorlaştıracak, ne bir malî ne bir hukukî ne de siyasî hiçbir şartı ortaya koymamak, bir engeli ortaya koymamak lazım.

Bu itibarla, bu tasarıda getirilen bir kısım maddelerin, mesela, 5 inci maddede getirilen, Bakanlar Kuruluna azaltıcı veya artırıcı mahiyette bir imkân verilmesini, doğrusunu isterseniz, TRT'nin özerkliği açısından doğru da bulmuyoruz; çünkü, o zaman, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, devamlı olarak hükümetle irtibat kuracak. Bugün bir başka iktidar olabilir, yarın bir başkası da olur; ama, her şeye rağmen, bu konuda, bizzet, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunu, bu kadar bağlayıcı bir kısım yetkileri Bakanlar Kuruluna vermenin doğru olmadığını anlaşıyor.

Anayasanın 133 üncü maddesinde, özerklik ve tarafsızlığı zedeleyici hiçbir engelin konulmaması da çok açık ve net olarak ortada bulunmasına rağmen, bunun konulmasını, doğrusunu isterseniz, içimize sindiremedik; ama, kabul etmiş bulunuyoruz.

4 üncü maddede -özellikle şu hususu da belirtmek istiyorum, izninizle- sanayicilerimize yük getiren; yüzde 7'lere kadar... Hükümet tasarısında olup da daha sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda yüzde 3,5'e, yani eski haline döndürülmesini, Türk demokrasisi açısından, Parlamentomuzun işleyişi açısından, iktidar ve muhalefet partilerinin konsensüsü açısından çok önemli bir gelişme, bir nokta olarak görüyor ve gerçekten, Plan ve Bütçe Komisyonundaki bütün arkadaşlarımıza, Başkan dahil olmak üzere ve bu konuda konsensüse varmış olan bütün arkadaşlarımıza, siyasal partilere, özellikle, teşekküllerimi ve tebriklerimi sunuyorum. Çünkü, Türk ekonomisi, yanlış politikalar so-

nucunda SOS vermeye başlamış ve sanayicisi, KOBİ'si, esnafı, sanatkarı kepenk indirmeye başlamış, memuru, işçisi, emeklisi büyük bir sıkıntı içerisinde. Elektriği kullanan, en fazla, ortadirek ve özellikle sanayicimizin, küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin maliyet unsurlarını yükseltecek bir anlayış içerisinde girmeden, onun maliyet unsurlarını düşürecek bir noktaya gidecek şekilde bir tedbir almak gerekirken, böyle bir teklifi, doğrusunu isterseniz, hiç de doğru bulmamıştık ve o konuda da çalışmalarımızı sürdürüyorduk; ancak, bu noktaya gelmiş olmasını iyi buluyoruz. Dünya genelinde, biz, sanayicinin kullandığı elektrik bakımından, özellikle pahalılık oranını hesaba kattığımızda, dördüncü sıradayız; onu biliyor musunuz? .

Dolayısıyla, biz, özellikle, bu yüzde 3,5'lik oranın bile gelecekte kaldırılması, Bakanlar Kuruluna böyle bir yetkinin verilmemesi konusunda inşallah, gelecekte bir çalışma yaparız; ama, TRT Genel Müdürlüğü'nün ihtiyaçlarını bir başka fasıldan, mesela TRT-INT veya TRT Avrasya'nın tanıtma fonundan veya benzeri başka fonlardan destek yapmak suretiyle giderebilecek bir gayretin içerisinde olmamız gerektiğini belirtiyorum ve böylece, sanayicimizin üzerindeki yükü azaltırsak, sanıyorum, en güzel hizmeti bu şekilde gerçekleştirmiş oluruz.

Değerli milletvekilleri, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, gerçekten, bu ülkede, bütün fakir fukaraya en fazla hizmet eden, mülki idare amirleri dahil olmak üzere, devletin en üst kademelerindekilere, ihtiyacı bulunan vatandaşlara, ister ilaç bakımından, ister sosyal ihtiyaçlarının, gıda ihtiyaçlarının karşılanması bakımından fevkalade büyük hizmeti olan vakıflardır, kuruluşlardır. Bu vakıflar, Selçuklu'dan, Osmanlı'dan günümüze kadar ve cumhuriyet döneminde de dahil olmak üzere, Türk kültürünün ortaya koymuş olduğu en güzel örgütlerdir, teşkilatlanmalardır. Bu teşkilatlar sayesinde ve en sonunda, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı olarak da, gerçekten, benim valiliğim sırasında istifade ettiğim çok önemli bir kuruluştur. Eskiden, bir fakir geldiği zaman, ihtiyacı olduğu zaman; açım, sefilim, ihtiyacım var; çocuğuma ilaç alacağım, para bulamıyorum; memleketime gideceğim, para bulamıyorum; ameliyat olacağım, para bulamıyorum dediği zaman; inanın, bir zengin arkadaşı arayarak, acaba, bir fakire yardım edebilir misiniz diye, kendilerinden âdeta ricada bulunmak mecburiyetinde kalıyorduk; ama, ne zaman ki, mülki idare amirleriyle bağlantılı olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kuruldu ve böyle bir imkân verdi; bu suretle, devlet, devletliğini bildi; devlet, fakir fukarının yanında oldu; devlet, gerçekten, vatandaşıyla bütünleşti ve sosyal devlet anlayışını ortaya koydu. O sebeptendir ki, vakfın, TRT'nin reklam gelirlerinden yüzde 30 olan payının kaldırılması teklifini, doğrusunu isterseniz, son derece garipsemiş, böylesine önemli bir kuruluşun, devlet için fevkalade önemli bir kuruluşun, fakir fukaraya hizmet edecek olan böyle bir kuruluşun gelir payının indirilmesine yönelik bir teklifi çok tepkiyle karşılamıştık; ancak, Plan ve Bütçe Komisyonunda, bu teklifin de aynı şekilde değerlendirilerek, hiç olmazsa, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun gelir kaynaklarının yüzde 15'ine, özellikle, tekabül edecek şekildeki kısmının Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına devri hususundaki teklifin kabul edilmesini, yine memnuniyetle karşılıyoruz ve teşekkür ediyoruz; çünkü, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna, sadece TRT'den değil, diğer televizyonlardan da gelir geldiğini hesaba kattığımızda, öyle zannediyoruz ve -bize intikal eden bilgiler çerçevesinde söylüyorum- öyle inanıyoruz ki, bugün, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına TRT reklam gelirlerinden aktarılan paradan çok daha fazlası aktarılmış olacak ve böylece, ihtiyaç sahiplerine de verilmesi temin edilmiş olacaktır.

Biz, bu anlayış içerisinde, özellikle, bu kanunumuzun memleketimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, tekrar, hepinizi, sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

**BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bedük.**

**Sahsi adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan; buyurun.**

**MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Sayın Başkan, stüreyi başlatın; beyefendi en arka sırada oturuyor... Hiç değilse önde otursa...**

**CEVAT AYHAN (Sakarya) – Evet, en arka sırada da oturma hakkım var; siz, iktidarsınız, bekleyeceksiniz.**

**Muhterem Başkan, muhterem üyeler; bu, radyo ve televizyon vericilerinin TRT'ye devriyle ilgili 10 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım.**

**Bu madde, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendini iptal etmektedir. Bu kanun, 29.5.1986 tarihinde çıkmış; rahmetli Özal'ın zamanında. Bakın, amaç maddesini size okuyayım:**

**"Amaç:**

**Madde 1- Bu kanunun amacı; fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde, her ne suretle olursa olsun, Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek -yani, muhacirlere, göçmenlere, Bosna göçmenlerine, Kuzey Irak göçmenlerine, Bulgaristan göçmenlerine aklınıza ne gelirse- sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir."**

**Kapsamını da burada almış.**

**"Kapsam:**

**Madde 2- Fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan, kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım ve eğitim ve öğretim imkânı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma getirilecek kişiler bu kanunun kapsamı içindedir..." diye devam ediyor.**

**Şimdi, biz, burada ne yapıyoruz; TRT'nin geliri azmış, yetmiyormuş, 7 kanal azmış, 1 kanal daha yapsın, biraz daha yayın yapsın diye fakir fukaranın parasını alıyoruz, TRT'ye veriyoruz. Yüzde 30'dur burada; bakarsanız... 4 üncü maddenin (f) fıkrasını okuyorum: "TRT reklam gelirlerinden aktarılacak yüzde 30'luk miktardan..." Yani, bu madde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonunun gelirleri tarif ediliyor. TRT reklamlarından da yüzde 30 geliri var. Biz, diğer televizyon reklamlarından da pay koyalım da, bu fakir fukara fonu güçlensin; gelir dengesizliği var, fukaralık var, işsizlik var, yaygın olan bu sosyal sefaleti hiç olmazsa biraz iyileştirilem diye bu tedbiri getirmek gerekirken, TRT'ye biraz daha para verelim diye, fakir fukaranın sofrasından bir dilim daha eklemek alıyoruz. İşte, bu kanunların ciddi müzakeresi bunun için gereklidir değerli arkadaşlar.**

**Ne yapıyoruz... Bakın, bir fotoğrafı size göstereyim; bunt, rahmetli Özal çıkarmış. Ben, çıkarıldığı zaman, bir başka partinin yöneticisiydim, çok dua ettim kendisine, Allah razı olsun dedim ve o zaman, o kanunu çıkaran, uygulayan bütün arkadaşları, Anavatan Partisinin idarecilerini tebrik ettim; ama, bu Anavatan Partisi hangi hatta girdi, Allah aşkına, söyleyin!**

**1998'de vergi kanunlarını çıkardılar. Rahmetli Özal'ın, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Kanununda -hayır faaliyetlerini destekleyici mahiyette- Gelirde 89 uncu, Kurumlarda 14 üncü maddedeki hayır faaliyetlerini engelleyen maddeyi getirip, 1998'de çıkarılan o kanuna koyduk; bir. Şimdi, ikincisi, bunu yapıyoruz. Tabii, biraz evvel arz ettim, yine, çok isabetli olarak TRT'den alınıp da Telekoma, PTT'ye verilen hatları da iade ediyoruz. Şimdi, bu Anavatan Partisine soruyorum: Arkadaşlar, sizin vazifeniz, Özal'ın mirasını tasfiye etmek midir? Hangi yola gidiyorsunuz? (FP sıralarından alkışlar) Bakın, fevkalade yanlış bir iş yapıyorsunuz; siz, burada, fakir fukaranın ahını alırsınız. Hepinize söylüyorum. Bakın, Değerli eski Valimiz söyledi, hakikaten, kaymakam-**

ların, valilerin -içinizde idareci arkadaşlar bilirler- bir toplu iğne alıp, bir kalem alıp fukaraya hediye etme imkânı yoktu. İşte, bu kanun bunu getirdi, illerde, ilçelerde, valiler, kaymakamlar, müftüler, emniyet müdürleri, millî eğitim müdürleri vasıtasıyla -bunların komisyonları var- fevkalade hayırlı şekilde, bu fon kullanılıyor. Fakir bir köylü, 10 koyun alması için para veriliyor; fakir bir köylü, sera yapması için yardım ediliyor. Bu fon, fevkalade iyi kullanılıyor. Biz, 1996, 1997'de, 54 üncü hükümette, bu fonda biriken, aşağı yukarı 70 trilyona yakın parayı, doğrudan doğruya, birebir fakirlere dağıttık, ihtiyaç sahiplerine dağıttık ve onları üretici hale getirmek, onların o sosyal sefaletlerini iyileştirmek için kullandık.

**BAŞKAN** – Sayın Ayhan, 1 dakika ilave süre veriyorum.

**CEVAT AYHAN (Devamla)** – Teşekkür ederim.

Maalesef -hükümet ismi vermeyeyim; ama- çoğu zaman, bu fonda biriken paralar, bütçenin açıkları için, hükümetin başka açıkları için, başka yerler için kullanılıyor. İftiharla söylüyorum, 54 üncü hükümette, biz, burada biriken, o zamanki parayla 70 trilyon lirayı, aynen, birebir fakirlere gönderdik, verdik ve Sayın Başbakan, o zaman, TRT'den ve televizyonlardan anons etti "ben, açım, açkıttayım diyen derhal kaymakamlara müracaat etsin" denildi; bunu da uyguladık. Bu şeref hepimize aittir, bütün hükümetlere aittir. Gelin, bu fukaranın kaynağını kurutmayalım, onun ahım almalayım. Önergem de var, bunu buradan çıkaralım değerli arkadaşlar.

Takdiri size bırakıyorum.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

**BAŞKAN** – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyle ilgili bir önerge vardır; okutup, işleme alacağız.

#### Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

10 sıra sayılı tasarıнын 7 nci maddesinin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Ahmet Derin

Ali Oğuz

Cevat Ayhan

Kütahya

İstanbul

Sakarya

Fethullah Erbaş

Mehmet Çiçek

Van

Yozgat

**BAŞKAN** – Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz?

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya)** – Sayın Başkanım, Sayın Ayhan, şimdi, bu fonun desteklenmesi gerektiğini ifade ettiler. Önergeyle ise, bu fona ayrılan, getirilen kaynağı geri almak istiyorlar. Onun için, katılmıyoruz Sayın Başkanım.

**BAŞKAN** – Hükümet?..

**DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın)** – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

**CEVAT AYHAN (Sakarya)** – Söz istiyorum...

**BAŞKAN** – Önerge sahipleri adına, Sayın Ayhan; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır efendim.

**CEVAT AYHAN (Sakarya)** – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, maddeyi okuyalım: "29.5.1986 tarihli 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

f) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hâsılatından aktarılacak yüzde 15'lik miktardan,"

Ben ne diyorum önergemde; bu 7 nci maddenin iptal edilmesini söylüyorum. Yoksa, 3294'teki 4 üncü maddenin (f) bendinin iptalini söylemiyorum ki... Yani, bunu anlamamak mümkün mü! Nasıl yanlış anlar komisyon bunul.. Biz, bu tasarıdaki 7 nci madde iptal edildiği zaman, 3294'teki 4 üncü maddenin (f) bendi yüzde 30 olarak yerinde kalacak ve fakir fukara, TRT'nin reklam gelirlerinden bunu almaya devam edecek. Ha, siz dersiniz ki, ağılık gösterirsiniz "özel televizyonlardan da bunu verelim" diye, 10 dakika ara verirsiniz, önergeyi değiştiririz "özel televizyonlar da buna girer" diye, bu fıkrayı değiştiririz "TRT ve özel televizyonlardan" deriz; o zaman, fukaranın da duasını alırsınız. Komisyon Başkanı yanlış beyanda bulunuyor.

Ben, kendisini dikkate davet eder ve bu önergenin desteklenmesini hepinizin tasviplerine arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkanım, biraz önce, 5 inci maddede yaptığımız redaksiyonun bir benzerine burada da ihtiyaç duyuluyor. Müsaade ederseniz, o redaksiyonu gerektiren bölümü okumak istiyorum:

"Madde 7.- 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir."

BAŞKAN – Evet, maddeyi, bu düzeltilmiş haliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarı metnine yeni madde eklenmesine dair bir önerge vardır; okutuyorum:

#### Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 10 sıra sayılı kanun tasarisına, 8 inci madde olarak aşağıdaki maddenin eklenmesini ve müteakip madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve talep ederiz.

Saygılarımızla.

Aydın Ayaydın

Mehmet Hanifi Tiryaki

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

İstanbul

Gaziantep

Bursa

Oğuz Tezmen

Masum Türker

Bursa

İstanbul

Madde 8.- 6.12.1989 tarihli ve 394 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Gelirleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Komisyon, salt çoğunlukla katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkanım, önergede de görüldüğü gibi, Plan ve Bütçe Komisyonunda üyesi bulunan bütün gruplarımızdan ar-

kadaşlarımızın mutabakatıyla, bir zaruret olarak ortaya çıkmış bir hükümdür. Komisyon üyesi arkadaşlarımız Genel Kuruldaki yerlerinde bulunuyorlar ve işaretle, burada bulduklarını belirtiyorlar; o nedenle, katılıyoruz.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Komisyonun çoğunluğu var mı Sayın Başkan?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Evet; onu söylüyordum zaten.

BAŞKAN – Salt çoğunluk vardır Sayın Ayhan.

Hükümet katılıyor mu önergeye?

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, komisyon üyelerinin komisyon sırasında oturması lazım; usulen, bu, böyledir. Zatâliniz, bu şekilde, kimin komisyon üyesi olup kimin olmadığını bilemezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, bütün partilerin müşterek verdikleri bir önerge...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Partilerin müşterek önerge vermiş olması, içtüzük bakımından usule aykırı ise, kabul edilemez; arz ederim.

BAŞKAN – Biraz önceki üyelerin, yeniden ellerini kaldırmasını istiyorum. (MHP sıralarından "Sayın Ayhan da üye, el kaldırsın" sesleri)

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Ben el kaldırmıyorum... Katılmıyorum...

BAŞKAN – Salonda değilseniz, itiraz hakkınız olmaz.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Olması gerekir. Komisyon üyelerinin orada değil, komisyon sırasında oturması gerekir.

BAŞKAN – Komisyonun salt çoğunluğu yoktur. (DSP ve MHP sıralarından "Var" sesleri)

Biraz önce vardı...

Komisyon üyeleri komisyon sırasına gelsin arkadaşlar.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – "Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri" diye söyler misiniz Sayın Başkan, dışarıda dinleyenler var.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, kulliste, komisyon üyesi arkadaşlarımızdan bilgisi olmayan arkadaşlar olabilir.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, siz, komisyon üyesi misiniz?

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Ben salonu terk ediyorum Sayın Başkan. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar [!])

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, komisyonun salt çoğunluğu yoktur; önerge işleme alınmamıştır. (DSP sıralarından gürültüler)

ALİ GÜNAY (Hatay) – Sayın Başkan, bir arkadaşımız daha geldi.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ara verin Sayın Başkan.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – 10 dakika ara istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır efendim, niye ara vereceğim...

(Sakarya Milletvekili Cevat Ayhan'ın Genel Kurul salonuna girdi)



Sayın Cevat Ayhan salonda bulunduğu için, komisyonun, şu anda çoğunluğu vardır, çoğunluğa ulaşmıştır. (Alkışlar)

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, usulsüzlük yapıyorsunuz!

BAŞKAN – Efendim, girmeyeceksiniz... Girerseniz, çoğunluk oluşuyor.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, usulsüzlük yapıyorsunuz. Bu kanun iptal olur sonra; ben, size söylüyorum.

BAŞKAN – Siz, salonda mısınız, değil misizin efendim; onu söyleyin bana.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Komisyon üyelerinin komisyon sırasında olması lazım ve siz “çoğunluk yoktur” dediniz “önerge, işleme alınmamıştır” dediniz; tekrar dönlüp, bu işlemi yapamazsınız. Usul hatası yapıyorsunuz; dikkatinize arz ederim. Kesinleşmiştir; dönlüp, tekrar sayamazsınız. (Gürtültüler)

BAŞKAN – Sayın Ayhan'ı zorlayamayız.

Sayın Ayhan komisyon sıralarına intikal etmediği için ve kendisini salonda varsaymadığı için, komisyonun çoğunluğu oluşmuyor arkadaşlar; o nedenle, önerge işleme alınmamıştır.

Geçici 1 inci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunda öngörülen devir, bir protokolle 31.12.1999 tarihine kadar yapılır. Bu Kanunda öngörülen bütün geçiş, devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek protokol ve kâğıtlar her türlü vergi, resim, harç, ücret ve fonlardan istisnadır.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına Sayın Cevat Ayhan...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Sayın Ayhan'ın da söz istemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2.- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasında 12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında 3517 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan mevcut borç ve alacaklar karşılıklı olarak silinmiştir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. silinen alacak miktarını gider olarak yazar, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ise silinen aynı miktardaki borçları Hazinenin payı olarak Kurum sermayesine ekler.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Oğuz Tezmen; buyurun.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; bu saatte aslında zamanınızı almak istemezdim. Bu konuda bir uyarı yapmak için söz aldım.

Tabii, burada silinmesi gereken rakam yaklaşık 18 trilyon lira. Ancak, bildiğim kadarıyla, Türk Telekom, bu uydunun kullanılması, vericilerin kullanılması ve telekomünikasyon hatlarının kullanılması dolayısıyla, tek taraflı olarak bu 18 trilyonu hesaplamış durumda; ancak, buna karşı, TRT'nin kendisini borçlandırdığını sanmıyorum. Biz, burada siliyoruz ve büyük hesap hataları olabilir. Bu nedenle, TRT Kurumu ile Türk Telekomun bir araya gelip, derhal bir protokolle borç-alacak rakamı üzerinde mutabakat sağlaması ve o mutabakattan sonra silinme işleminin gerçekleştirilmesini istiyorum.

si lazımdır; çünkü, sermayeye eklenmesi söz konusu. Bir tarafta gider yazılacak, diğer tarafta ise, TRT Kurumunun sermayesine eklenecek silinecek rakam.

Burada bir vergileme olmaması için sermayesine eklenmesi öngörüldü ki, doğrudur, TRT Kurumunu korumak amacıyla bu hüküm getirilmiştir. O nedenle, derhal bir protokol yapıp, bu rakamlar üzerinde mutabakata vardıldıktan sonra bu silinme işleminin gerçekleşmesi doğru olur; aksi takdirde, farklı hesaplar olursa bitmez tükenmez tartışmalar devam eder. Bunun için, bir uyarıda bulunmak amacıyla söz aldım.

Hepinize teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tezmen.

Başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına Sayın Cevat Ayhan.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Söz istemiyorsunuz.

Başka söz istemi?.. Yok.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddeyi okutuyorum:

**GEÇİCİ MADDE 3.-** Birinci maddede devredilecekleri belirtilen istasyon, tesis ve hizmetlerle ilgili olarak Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından yapılmış sözleşmeler, kredi anlaşmaları, devam eden yatırım projeleri, leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davalar ve icra takipleri bütün hak, borç, alacak ve yetkileri ile birlikte Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna geçer.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne devredilecek maddi duran varlıkların amortismanlar ve yeniden değerlendirme artış fonundan karşılanamayan bölümü Hazinece Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye ödenir.

Ayrıca, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne bedelsiz olarak devir alınan aktif değerler aynı bedel üzerinden Hazine'nin payı olarak Kurum sermayesine eklenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Cevat Ayhan.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Vazgeçtim.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) –** Sayın Başkan, redaksiyonla ilgili arzım var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Komisyon.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) –** Geçici 3 üncü maddenin en son paragrafında “Ayrıca, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne” denildikten sonra “bedelsiz olarak” diye bir ifade var. Bu, fazladan yer almış görüntü; bunun çıkarılması uygun olur.

BAŞKAN – Evet.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi, bu düzeltilmiş haliyle, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

Madde 8.- Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına söz istemi?.. Yok.

Önerge yok.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

Madde 9.- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına söz istemi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmak üzeredir; oyunun rengini belli etmek, aleyhinde olmak üzere, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Ayhan.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; kanun tasarısının üzerinde, aleyhte oyu mu belirtmek üzere söz almış bulunuyorum...

BAŞKAN – Sayın Ayhan, bir dakikanızı rica edeyim.

Sayın milletvekilleri, tasarının tamamı açıkoya tabidir; o nedenle, arkadaşlarımızın, Genel Kuruldan ayrılmamalarını önemle rica ediyorum.

Buyurun Sayın Ayhan.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Evet; tasarının aleyhinde oyumun rengini belirtmek üzere söz almış bulunuyorum.

Yanlış bir kanun yaptık, yanlış bir kanun tedvin ediyoruz. Niye yanlış; bir; asıl işletmecisi kuruluş olarak Telekomda olması gereken bir hizmeti, yayın kuruluşu olan TRT'ye veriyoruz; bunu, TRT'nin işletmesi ileride sıkıntılar doğuracaktır.

İki: Özel yayın kurumları ile TRT arasında haksız rekabete sebep oluyoruz. Bu, ileride, Türkiye'de ve uluslararası kurumlarda tenkit ve dava konusu olacaktır; çünkü, tekel konumundan çıkarılmış, rekabete açılmış olan bir yayının hizmetleri sahasıdır.

Üç: Bu kanunla, sanayinin, hizmet sektörünün, üretimin ve ihracatın temel girdisi olan elektrik satımından, tüketiminden TRT'ye pay veriyoruz ve maliyetleri artırıyoruz, Türkiye sanayi ve hizmet sektörünün üretim ve ihracat kabiliyetini geriletiyoruz.

Dört: TRT'ye bu şekilde özel destek vererek, yine, özel kanallarla arada haksız rekabete sebep oluyoruz.

Beş: Kanunlaşmak üzere olan bu tasarıyla, fakir fukaranın hakkını alıyoruz ve TRT'ye veriyoruz. TRT'nin reklam gelirlerinden Fakir Fukara Fonuna gidecek olan yüzde 30 fonu, yüzde 15'e düşürüyoruz.

Bu sebeple, bu kanuna karşı olduğumu belirtmek istedim.

Hepinizi hürmetle selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince, açık oylama elektronik cihazla yapılacaktır.

Oylama için 5 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise, oy pusulasını, oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine, oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oylama süresi sona ermiştir.

Şu anda, yapılan açık oylamada toplantı yetersayısına ulaşamadığı için... (DSP sıralarından "karar yetersayısı" sesleri)

Toplantı yetersayısına ulaşamadığı için, bu tasarının açık oylamasını gelecek birleşimde tekrar yapmak ve gündemde bulunan konuları sırasıyla görüşmek için, 6 Temmuz 1999 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 20.47

## VII. – SORULAR VE CEVAPLAR

### A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. – *Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Giresun Organize Sanayi Bölgesi için ödenek verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun yazılı cevabı (7/31)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

3.6.1999

Dr. Turhan Alçelik  
Giresun

Giresun Organize Sanayi Bölgesi altyapı inşaatının programdaki bitim tarihi olan 31.12.1999 tarihine kadar bitirilebilmesi için gerekli olan (Elektrik proje ve imalat ödemeleri hariç) 500 milyar TL ödeneğin temin edilmesi gerekmektedir. Bu ödeneğin temin edilememesi halinde müteah-

hit firmaya süre uzatımı verilmesi sözkonusu olacak ve Organize Sanayi Bölgemiz inşaatı sürüncemede kalacaktır. Sözkonusu inşaatın zamanında bitirilebilmesi için gerekli ödeneğin acilen aktarılması gerekmektedir.

Soru 1. Organize Sanayi Bölgemizin acil ihtiyacı olan 500 milyar TL'lik ödeneği aktarmayı düşünüyor musunuz?

Soru 2. Bu 500 milyar TL'lik ödenek ne zaman aktarılabilir?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı  
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği  
Sayı : B.14.0.BH.01-156

28.6.1999

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 15.6.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/31-210/1082 sayılı yazınız.

Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, "Giresun Organize Sanayi Bölgesi için ödenek verilip verilmeyeceğine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/31) esas no.lu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıkulu  
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in  
Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

Cevap :

- Yatırım Programında "70 hektar" karakteristiği ile, inşaatı devam eden projeler arasında yer alan Giresun Organize Sanayi Bölgesi için, 1999 yılı Yatırım Programı çıkmadığından geçici bütçe ödeneği olarak 42 milyar TL ayrılmış ve bu ödeneğin tamamı ödenmiştir.

- İş programına göre 1999 yılında yapılması gereken imalatlar tamamlanmıştır.

- Ödenek yetersizliğinden 2 ve 3 no.lu hakedişlerden toplam 145 milyar TL ödenememektedir.

- Projeye, 1999 yılı için Bakanlığımıza tahsis edilecek ödenekten, imkânlar içerisinde mümkün olan ödenek tahsis edilecektir.

2. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, yük ve yolcu taşımacılığında kullanılan araçlarda takograf cihazı bulundurma zorunluluğuna ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Saadetin Tantan'ın yazılı cevabı (7/46)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bölgemizin iklimi ve coğrafi yapısı insanlarımız ve özellikle de esnafımızı ekonomik açıdan büyük ölçüde yıpratmaktadır.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 10 Şubat 1999 tarih ve B.05.1.EGM.0.85.03.02 2384/64025/50-99 sayılı yazıları ile 1984 ve daha aşağı modeldeki yük ve yolcu taşımacılığı yapan araçların "takograf cihazı" takmalarının zorunlu hale getirilmesi esnafımızın içerisinde önemli bir yeri olan, köyden-şehire, şehirden-köye yakıt parasına pazarcı götürüp getiren, zaman zaman borç alarak kendini dolandırmaya çalışan şoför esnafımızı büyük sıkıntıya sokmaktadır.

"Takograf cihazı"nın araçlarda bulundurulmasının asıl sebebi aracın hızını ölçmektir. Yeni araçlar "takograf cihazı" ile birlikte imal edildiği halde, eski araçlar zaten belli bir hız miktarını aşmadığından "takograf cihazı"na ihtiyaç duyulmamaktadır.

Bu uygulamayla zaten sıkıntı içerisinde bulunan, uzun zamandan beri aracının üzerine yük koymayan mezkur araçlarla şehirlerarası çalışması da mümkün olmayan şoför esnafımız kendilerinin fuzuli yere masrafa sokulduğunu bizlere beyan etmektedir.

Şoför esnafımızın haklı şikâyetlerini dikkate alarak aşağıdaki sorularımın İçişleri Sayın Bakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu delâletlerinize arz ederim.

Suat Pamukçu  
Bayburt

Sorular :

1. 1984 Model ve daha aşağısı araçların üretiminde "takograf cihazı" bulunmadığı halde bu cihazları takdırma mecburiyetinin getirilmesinin sebebi nedir?

2. "Takograf cihazı" maliyetinin zor şartlar altında çalışan şoför esnafına yüklediği maliyetini hafifletmesi için düşünülen bir tedbir var mıdır?

3. Esnafımızın bu haklı şikâyetlerini duyduktan sonra eski araçlara "takograf cihazı" takma mecburiyetini kaldırmayı düşünüyor musunuz?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

Emniyet Genel Müdürlüğü

30.6.1999

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01.153059

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 15.6.1999 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/2-46/264/1236 sayılı yazısı.

Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

1. 2918 sayılı Karayolları Kanununun 31/b maddesinde, takograf cihazının bulundurulması ve kullanılmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Kanunun uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla hazırlanan yönetmelikte ise; ülkemiz şartları dikkate alınarak uluslararası alanda taşımacılıkta kullanılan araçlar, 1984 ve yukarı modeldeki yaşlı araçlar ile şehirçi banliyo yük ve yolcu taşımacılığı yapan araçlar uygulamadan muaf tutulmuşlardır.

Takograf üreticisi firmalar yönetmelikteki bu istisnalar hakkında, yürütmenin durdurulması ve iptali istemi ile dava açmışlardır. Danıştay 8 inci Dairesi; 3.12.1998 tarih ve 98/4596 no.lu ilanı ile değişik yönetmelikle getirilen istisnaların Karayolları Kanunu hükümüne (md.31) aykırı olduğu gerekçesiyle yürütmenin durdurulması kararı vermiştir.

Danıştay'ın vermiş olduğu yürütmenin durdurulması kararı sonrasında, bakanlığım işlem tesisi amacıyla, 10.2.1999 tarih ve 00021 no.lu genelgeyi yayımlayarak mahkeme kararı doğrultusunda hareket edilmesini istemiştir.

2. 3 üncü takograf uygulamasına ilişkin sorunun çözümü kanun değişikliğini gerektirmektedir. Karayolları Trafik Kanununda değişiklik yapılması için gerekli çalışmalarımız halen sürdürülmekte olup, sorunun çözümü bu değişiklik ile mümkün olabilecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saadetin Tantın  
İçişleri Bakanı

**Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısına verilen oyların sonucu:**

Kabul : 155

Red : 11

Toplam : 166

Toplatı yeter sayısı yoktur.

TARİH:1.7.1999

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:31
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:40
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:51
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:44:24
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:45:19
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--



İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:35
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:43
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	<del>KATILMADI</del> KABUL	--:--:--	--:--:--
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:42
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:46:06
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Ankara	BEDÜK	Saffet Ankan	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:48

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:43
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:35
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:44
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:47:32
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:44:15
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:46
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:42
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:46:12
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Aydın	DIKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Aydın	ONGÜN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Aydın	PİŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:32
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:31
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	<del>KATILMADI</del> KABUL	--:--	--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34

TBMM.

B:28

1.7.1999

0:1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:42
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:44:00
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:50
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KARAPAŞAĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:44:00
Bursa	KÖRKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:40
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:05
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:44:14
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:42
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	TURAN	Sıtkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:14
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebgatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülisamet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:35
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:42
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:53
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Eskişehir	ALBAY	Necali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:44
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:57
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	RED	01.07.1999	20:43:41
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:45:48
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	İNCETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:35
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:44:19
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--



İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:33
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:37
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:34
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:30
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:41
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:42
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştu Kazım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:33

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:52
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:33
İstanbul	ANDİCAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:34
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:44:15
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:42
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:33
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:56
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:38

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:32
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:35
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:39
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:52
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:31
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OGUZ	Ali	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:46
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:32
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:50
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:37
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:35
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:36
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:39
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:44
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:49
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:40
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atila	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:34
İzmir	SAYGIN	Işıl	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

T.B.M.M.

B : 28

1.7.1999

O : 1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:59
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:56
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:51
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:14
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

T.B.M.M.

B : 28

1 . 7 . 1999

O : 1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:31
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:41
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:35
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:47:41
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:40
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Konya	IZGI	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:53
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	<del>KATILMADI</del> KABUL	--:--:--	--:--:--
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

T.B.M.M.

B : 28

1 . 7 . 1999

O : 1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:44
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:44
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:34
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:42
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:31
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--



İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:50
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:33
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Mardin	ÇELEBI	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:58
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:44
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:41
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:40
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

T.R.M.M.

B: 28

1.7.1999

O: 1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:33
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:44:38
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:45
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:39
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:35

TBMM.

B : 28

1.7.1999

0 : 1

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:44:28
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	CENGİZ	Tanık	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:57
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	ŞENER	Abdülâtilif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:33
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:34
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:43:38
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:43
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:18
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:32
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:47:37
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	01.07.1999	20:43:42
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:45:03
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:44:00
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:44:17
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	HAMİDİ	Atullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	ISEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	01.07.1999	20:43:37
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:47:15
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:43
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	<del>KATILMADI</del> KABUL	--:--:--	--:--:--
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:36
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	01.07.1999	20:43:49
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.07.1999	20:44:02
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Biröl	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--



# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

28 İNCİ BİRLEŞİM

1 . 7 . 1999 PERŞEMBE

Saat : 15.00

1

## BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Meclis araştırması önermeleri

2

## ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER



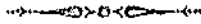
3

## SEÇİM



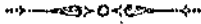
4

## OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



5

## MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



6

## GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 arkadaşının, Yozgat İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi (10/1)



**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI  
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

2. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 23 arkadaşının, esnaf ve sanatkarların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2)

3. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, THY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3)

4. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 22 arkadaşının, BAĞ-KUR'un içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

5. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, DDY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

6. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

7. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

8. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

9. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

10. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI  
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

11. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

12. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

13. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

14. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

15. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

16. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

17. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasa-dışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

18. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Hıccak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu imkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

19. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

20. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anaya-

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI  
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

sanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

21. — Sivas Milletvekili Musa Demirel ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

22. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basın sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

**SÖZLÜ SORULAR**

1. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, Almanya'da yaşayan Türk vatandaşlarının yurda giriş çıkışlarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/4) (1)

2. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, iç ve dış borç miktarına ve iç borçlanma faiz oranlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/5) (1)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE  
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 10)

**Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Anayasa ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/376)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2695

22.6.1999

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

*Bülent Ecevit*

Başbakan

Eki :

1/691 Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-891/5414

16.12.1997

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 1.12.1997 tarihinde kararlaştırılan "Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Mesut Yılmaz*

Başbakan

**GENEL GEREKÇE**

1. Resmî Gazetenin 21.1.1989 tarih ve 20056 sayılı nüshasında yayınlanan 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun gereğince verici tesisleri ve görevli personel PTT'ye intikal etmiştir.

Daha sonra Kanunun iptali talebi ile Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve 1989/9 E., 1990/8 K. sayılı kararıyla Kanunun bazı maddeleri Anayasanın 133 üncü maddesine aykırı bulunduğu gerekçesiyle iptal edilmiş, 26.7.1990 tarih ve 20586 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan kararın 6 ay sonra yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından önce TRT'den PTT'ye devredilen personelden bir kısmı, devir işleminin iptali talebi ile TRT aleyhine İdarî Yargıda dava açmışlar, davalar sonunda İdare Mahkemelerince; "3517 sayılı Kanunun Anayasaya aykırılığının Anayasa Mahkemesince karara bağlanması nedeniyle" dava konusu devir işleminin iptaline karar verilmiştir.

T.C. Anayasasının, "Anayasa Mahkemesi Kararları" kenar başlıklı 153 üncü Maddesinin 3 ve 4 üncü fıkraları; "Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih Kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak 1 yılı geçemez. İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda TBMM, iptal kararının ortaya çıkardığı hukukî boşluğu dolduracak Kanun Tasarısı ve Teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar, iptal kararları geriye yürütmez" hükmünü amirdir.

T.C. Anayasasının zikri geçen hükmü uyarınca, PTT'ye devredilen tesisler ve personel açısından doğan hukukî boşluğu dolduracak bir kanun tasarısı veya teklifi TBMM'ce henüz kabul edilmemiştir.

Öte yandan 8.7.1993 tarih ve 3913 sayılı Yasa ile Anayasanın 133 üncü Maddesi değiştirilmiş ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun özerk olduğu esası getirilmiştir.

PTT'ye devredilen personel tarafından İdare Mahkemelerinden alınan devir işleminin iptali kararlarının uygulama zorunluluğunun bulunması, diğer taraftan Kanunun iptalinden sonra ortaya çıkan hukukî boşluğun doldurulmaması ve verici tesisleri ile personelin PTT İşletmesinde kalmaya devam etmesi karşısında; ortaya çıkan tereddütleri gidermek için, Danıştay Kanununun 12 nci maddesi uyarınca istişari görüş istenmiştir. Danıştay 1 inci Daire Başkanlığının 14.6.1991 tarih ve 1991-86 E., 1991-101 K. sayılı kararıyla, "3517 sayılı Yasanın geçici 2 nci maddesi hükmüne göre TRT'den PTT'ye devredilen personelin hangi kurumda çalıştırılacağı konusunda mevcut hukuksal boşluğun doldurulması için biran önce yasal düzenleme yoluna gidilmesi, söz konusu personelden devir işlemine karşı dava açan ve PTT'ye devir işleminin iptali yolunda karar alan personel hakkında verilen bu yargı kararlarının uygulanması zorunluluğu karşısında bu personelin TRT Kurumunda çalıştırılmaları gerektiği ve yapılması gereken yasal düzenleme yürürlüğe girinceye kadar Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen esasların ışığı altında idarî kararlarla hizmetin, tesislerin ve personelin aynı kurumda birleştirilmesi" kararı verilmiştir. Bu istişari görüş istikametinde yasal düzenleme zarureti Başbakanlığın tasvibine arz edilmiştir.

Personelden ayrı düşünülemez olan radyo ve televizyon verici tesislerinin TRT Kurumuna devri gerçekleşmediği sürece sadece görevli personelin TRT'ye iadesi kamu hizmetinin yürütülmesini aksatacak bir mahiyet göstermektedir.

Diğer taraftan PTT Kurumunun yeni bir yasal düzenleme olmaksızın kanunla kendisine tahmil edilen yetki ve sorumluluğu başka bir kamu kuruluşuna devretmesi mümkün olmadığı gibi TRT Kurumunun da verici tesislerini ve bu tesislerde görevli personeli devir alabilmesi Anayasaya, Kanuna, Anayasa Mahkemesi kararına uygun bulunmamaktadır. Zira PTT, radyo ve televizyon verici istasyonlarının, program linklerinin planlanması, projelendirilmesi, kurulması, yenilenmesi ve işletilmesi görev ve yetkisini Anayasa Mahkemesince iptal edilen 3517 sayılı Kanunla iktisap etmiştir.

İki kuruluş arasında söz edilen görev ve yetkinin kanunî dayanak olmaksızın devredilebilmesi her iki kurum açısından hizmet esaslarıyla bağdaşmamaktadır. PTT Kurumu, verici tesislerinde istihdam edilen personeli kendi kadrosuna intibak ettirerek yeni bir hukukî statü kazanmalarını sağlamıştır. Bu personelin de TRT Kurumu kadrolarına iadeleri söz konusudur. Her iki kuruluşun bu personel hakkında özel bir sözleşme ya da protokol ile yeni bir hukukî statü ihdas edebilmelerine imkân yoktur. Bu sebeple gerek verici istasyonlarının kurulması ve işletilmesi yetkisini ve gerekse halihazırda bu tesislerde görevli personelin TRT Kurumuna intikal ettirilmesini teminen yasal düzenleme yapılması öngörülmüştür.

2. TRT Kurumunun yatırım ve işletme harcamaları özellikle GAP, INT ve AVRASYA yayın giderleri günden güne artmakta, bu durum ise Kurum gelirlerinde istikrarlı artışlar sağlayacak tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun yanında verici istasyonlarının TRT Kurumuna devredilmesi halinde yatırım ve işletme harcamalarının da Kuruma yük getireceği kuşkusuzdur. Kurumun reklam gelirlerini artırıcı tedbirler alınmasına rağmen ticarî televizyon kanallarının artması ve potansiyelinden radyo ve televizyon reklamlarına ayrılan miktarın sınırlı olmasından dolayı istenilen artış sağlanamamaktadır.

Anayasal bir kamu hizmeti yükümlüsü olan TRT Kurumunun üstlendiği kamu hizmetini finansman güçlükleri içinde etkin ve sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi mümkün görülmemektedir.

Diğer taraftan 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 30 uncu Maddesinde Kurumun yıllık finansman programında tespit edilen açığın genel bütçeden karşılanacağı öngörülmüş olmasına rağmen uygulamada bugüne kadar Kurumun finansman açığı genel bütçeden karşılanmamıştır. Artan finansman açığının yanında ödemekle yükümlü olduğu vergi ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik fonu borçları, Kurumu çeşitli yönlerden zor durumda bırakmıştır. Dolayısıyla gerekli tedbirlerin süratle alınması zarureti vardır.

1964 Yılından bu yana yurt sathında TRT Kurumu tarafından kurulup işletilerek yaygınlaştırılan verici tesisleri PTT Kuruluşuna devir edildiğinde, bu tesislerin yatırım ve işletme harcamalarının karşılanabilmesi amacıyla Belediye Gelirleri Yasasında % 6 olarak öngörülen haberleşme vergisi oranı % 1'e indirilerek PTT'ye gelir kaynağı sağlanmıştır. Bu defa verici tesislerinin TRT Kurumuna devredilmesi halinde Kuruma münzam bir gelir kaynağı sağlanması amacıyla Telekomünikasyon Payı adı altında % 5 oranında bir finansman öngörülmüştür.

3093 Sayılı Türkiye Radyo Televizyon Gelirleri Kanunu 1986 yılında yürürlüğe girdiğinde % 3.5 olarak tespit edilen oran gerek Kurum hizmetlerindeki gelişme ve ihtiyaç ve gerekse enflasyon oranları dikkate alınarak elektrik enerji hasılatından ayrılacak pay % 7 olarak öngörülmüştür.

Tüketilen enerji miktarlarından belli oranlarda TRT Kurumuna ayrılan payın ilgili kuruluşlar tarafından süresinde, geciktirilmeden ödenmesini sağlayacak ve mevcut hukukî boşluğu ortadan kaldıracak yasal düzenlemelerin acilen gerçekleştirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun, TRT Kurumunun reklam gelirlerinin % 30'luk miktarının fona aktarılmasına ilişkin dördüncü maddesinin (f) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Ticarî televizyon kuruluşları halen bu zorunluluktan muaftır.

#### MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda mevcut radyo ve televizyon tesis, araç ve gereçleri PTT'ye intikal etmiştir. Bu madde ile; sözü edilen Kanunun Anayasa Mahkemesince iptali sonucu doğan boşluğun giderilmesi amacıyla anılan tesis, araç, gereç ve personelin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devri gerçekleştirilmektedir.

Madde 2. - Bu madde ile; 2954 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükümlü yeniden düzenlenmekte, TRT Kurumuna tekrar radyo verici istasyonları ile şehirlerarası radyolinkler hariç program iletim sistemleri kurma görev ve yetkisi verilmekte ve verici tesislerin çok yönlü kullanılabilmesi suretiyle kuruma bir gelir kaynağı temin edilebilmesi öngörülmektedir.

Madde 3. - Bu madde ile, 2954 sayılı Kanunun 3283 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 48 inci maddesinin birinci fıkrasının kapsamı genişletilerek yeniden düzenlenmektedir.

Madde 4. - 3517 sayılı Kanun ile kurum yönetim ve gözetiminde bulunan verici tesislerin güvenliği ve korunmasının İçişleri Bakanlığının sorumluluğu altında olduğuna dair 2954 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi hükümü Kanun metninden çıkarılmış ve bu koruma yalnızca TRT Kurumunun stüdyolar gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ile sınırlandırılmıştır. Bu madde ile, verici tesislerinin güvenlik ve korunması tekrar İçişleri Bakanlığının sorumluluğuna tevdi edilmiştir.

Madde 5. - Bu madde ile; 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri değiştirilerek maddeye (e) bendi eklenmiştir.

(c) bendi ile, kurum gelir kaynaklarından biri olarak öngörülen elektrik enerji miktarının birim bedeli ile çarpımından elde edilecek meblağın % 3,5 oranındaki payının kuruma intikal ettirileceğine ilişkin hükümlü, verici tesislerinin kurulması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için zorunlu harcamanın karşılanabilmesi amacıyla % 100 oranında artırılması,

(d) bendi ile, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile yetkili diğer kuruluşlar tarafından tesis devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere, tahakkuka bağlanmış kablolu radyo ve televizyon abone ücretleri ile, telefon, teleks, faksimile ve data ücretlerine % 5 oranında ilave yapılarak kuruma bir gelir kaynağı sağlanması,

(e) bendi ile, bu maddede yer alan oranların iki katına kadar artırılabilmesine ilişkin Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, öngörülmektedir.

Madde 6. - Bu madde ile; 3093 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi daha açık bir şekilde yeniden düzenlenmekte, (d) bendinde yapılan değişiklikle telekomünikasyon payının tahsil edilmesi usul ve şartları ile ilgili olarak (c) bendinde öngörülen yöntem dikkate alınmaktadır. Ayrıca bu maddeye (c) bendi eklenerek gelirlerin takip ve tahsilat şekli kuruma bırakılmaktadır.

Madde 7. - Bu madde ile, TRT Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen incelemeye yetkililerce yapılacak denetimlerde incelenecek kuruluşların kapsamı genişletilmektedir.

Madde 8. - Bu madde ile, TRT Kurumunun gelirlerinin artırılması amacıyla 3294 sayılı Kanunda Türkiye'deki radyo ve televizyon kuruluşları arasında yalnızca TRT Kurumu için öngörülen reklam gelirlerinden % 30 oranındaki payın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna intikaline ilişkin uygulamaya son verilmektedir.

Geçici Madde 1. - Bu madde ile, verici tesis, araç ve gereçlerinin TRT Kurumuna geçiş, devir, temlik ve intikal işlemleri düzenlenmektedir.

Geçici Madde 2. - Bu madde ile, TRT Kurumu ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasındaki borç ve alacakların ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 9. - Yürürlük maddesidir.

Madde 10. - Yürürlük maddesidir.

## Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi  
Anayasa Komisyonu  
Esas No. : 11376  
Karar No. : 4

30.6.1999

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, 26.6.1999 tarihinde tâli Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna gönderilen "Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/376)" Komisyonumuzun 30.6.1999 tarihli dördüncü toplantısında, Devlet Bakanı Yüksel Yalova ile Ulaştırma, İçişleri, Maliye Bakanlıkları temsilcileri ve TRT Genel Müdürlüğü, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü görevlilerinin ve RTÜK ile Türk Telekom A.Ş., Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüldü.

12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 18.5.1990 tarihinde Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi ve iptal hükmününün 26.1.1991 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine ortaya çıkan hukukî boşluğu doldurmak amacıyla hazırlanmış olan Tasarı ile;

- 3517 sayılı "Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" hükümleri uyarınca T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmeleri Genel Müdürlüğüne devredilen, bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonları, münhasır bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu-linkler hariç), program linkleri enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunanlar da dahil her türlü taşınır ve taşınmaz malların, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde, bedelsiz olarak Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilmesi,

- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eden personelin intibaklarının nasıl yapılacağı,

- İlgili personelin kamu konutlarında oturumlarıyla ilgili süre ve şartların Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenmesi,

- 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 9/a bendinin yeniden düzenlenmesi,

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tanınacak vergi, resim, harç, fon ve ücret muafiyetleriyle ilgili 48 inci maddesinin değiştirilmesi,

- Kurumun yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunmasının İçişleri Bakanlığının sorumluluğuna bırakılması,

- Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ticaretini yapmaya



yetkili kılman diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin gayri safi satış hâsılatının % 7 oranındaki payı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirmeleri,

- Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile yetkili diğer kuruluşlar tarafından tesis devir ve nakil ticaretleri hariç olmak üzere, tahakkuka bağlanmış kablolu radyo ve televizyon abone ücretleri ile telefon, teleks, faksimile ve data ticaretlerine % 5 oranında ilave yapılarak Kuruma gelir sağlanması,

- Kurum gelirleri ve gelirlerin takip ve tahsilat şekli ile ilgili düzenlemeler yapılması,

- TRT Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen incelemeye yetkililerce yapılacak denetimlerde incelenecek kuruluşların kapsamının genişletilmesi,

- TRT Kurumunun gelirlerinin artırılması için TRT Kurumu için öngörülen, reklam gelirlerinden % 30 oranındaki payın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna intikaline ilişkin uygulamaya son verilmesi,

- TRT Kurumu ile Türk Telekomünikasyon A.Ş. arasındaki borç ve alacakların ortadan kaldırılması, öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde Devlet Bakanı Yüksel Yalova;

- Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve 1989/9 E. 1990/8 K. sayılı kararıyla 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunu iptal ettiğini ve ortaya çıkan hukuki boşluğun doldurulması gerektiğini,

- Özellikle Doğu ve Gümeydoğu Anadolu Bölgemizde 25 ilde TRT yayınlarının izlenemediğini, Anayasa gereği kamu hizmeti yayıncılığını sadece TRT'nin yaptığını, TRT'nin devletin egemenlik hakkının kullanılmasında üstlendiği görevi yerine getirmesinde sıkıntılar olduğunu, bu nedenle TRT'nin güçlendirilmesi ve yeniden yapılanmasında zorunluluk bulunduğunu,

- Kanunun sadece kamu hizmeti yayıncılığı yapan kurumun yayınlarını duyabilmekten ibaret olmayıp, güvenlik ve teknolojinin güçlendirilmesine yönelik boyutları olduğunu,

- PTT ve TRT kurumları, arasında bu yasal boşluk nedeniyle gerçekleştirilemeyen araç, gereç ve personel devrinin bir an önce gerçekleştirilmesinde hizmetin sürdürülmesi ve personel açısından zaruret bulunduğunu,

- Öngörülen yatırımların ve yeniden yapılanmanın gerçekleştirilmesi için TRT Kurumunun munzam getirlere ihtiyaç duyduğunu, bunların en kısa sürede tamamlanmasının ülke menfaatlerinin bir gereği olduğunu (özellikle TRT, INT, Avrasya gibi uluslararası yayınlar açısından)

- Belirtmişlerdir.

Söz alan komisyon üyelerimiz ise;

- Öncelikle Anayasa Komisyonunun görevinin Anayasa Mahkemesi kararı ve mevcut Anayasa hükümleri doğrultusunda, getirilen düzenlemeleri değerlendirmek olduğunu,

- Sonuçta lüketeçiye, sanayici ve eğitime ilave yük getirecek enerji ve telekomünikasyon payı adı altındaki artışlara katılmanın mümkün olmayacağını,

- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'na verilen payın kaldırılmasının fakir halkı olumsuz etkileyeceğini,

- TRT yayınlarının öneminin göz ardı edilemeyeceği ancak TRT bünyesinde de israfın önlenmesi ve yayınlarının kalitesinin artırılması gerektiğini, ifade etmişlerdir.

"Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanlarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esasdır" hükmünü içeren Anayasa'nın 133/2 maddesinden hareketle bu ilkenin kamu kurumları için de geçerli olduğu ve PTT'nin yapısı itibarıyla buna uygun olmadığı ve bu kural çerçevesinde uyum yapılmasının söz konusu olduğuna dikkat çekilmiştir. Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda gerekli iade ve güncelleştirme işleminin yapılması zorunluluğu belirtilmiştir.

Tasarının tümtü üzerindeki görüşmelerden sonra maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

- Tasarının 1 inci maddesinde devir kapsamı dışında bırakılan uydu up-linklerin Telekom bünyesinde kaldığı bu cihazları TRT dışında bütün diğer TV istasyonları ve yayın yapan şirketlerin kullandığı tesisler olduğunu ve Türk Telekom A.Ş.'nin bu alt yapıyı yöneterek ücret mukabili kullandığını Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı ifade etmiştir. Bu tasarı ile tamamen TRT'nin kullanılacağı vericilerin devredilmesinin öngörüldüğü belirtilmiştir.

Ayrıca 1 inci maddenin üçüncü fıkrasının son cümle hariç olmak üzere bir defa uygulamakta tükenecek hükümler içermesi nedeniyle Geçici Madde 3 olarak metinde yer almasının kanun tekniğine daha uygun düşeceği söylenmiş ve Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir. Bu değişiklikle birlikte 1 inci madde de oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda uygun görülmüş ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının üçüncü maddesi Anayasanın "Kanun önünde eşitlik" başlığını taşıyan 10 uncu maddesi çerçevesinde değerlendirilmiş ve metinden çıkarılmasının uygun olacağına oy çokluğu ile karar verilmiş ve bundan sonraki madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

Tasarının "Kurumun verici ve stüdyoları gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunması işleri Bakanlığının sorumluluğu altındadır" şeklindeki 4 üncü maddesi Komisyonumuzca 3 üncü madde olarak aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bendlerinin değişmesi ve (e) bendinin eklenmesini öngören 5 inci maddesinde (c) bendinde geçen % 7'lik oranın % 3,5'a çekilmesi ve (d) ve (e) bendlerinin metinden çıkarılmasını öngören öneriler kabul görmemiş ve madde 4 üncü madde olarak oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesinde; değiştirilmesi öngörülen (c) bendinin üçüncü ve (d) bendinin son fıkrasında geçen "... veya İcra ve İflas Kanunu" ibareleri metinden çıkarılarak ve (e) bendi "Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli genel hükümlere göre Kurumca tespit edilir" şeklinde değiştirilerek ve 5 inci madde olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi 6 ncı madde olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesi ise 7 nci madde olarak ve "f. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hasılatından aktarılacak % 10'luk miktardan" şeklinde değiştirilerek oybirliği ile kabul edilmiştir. Böylelikle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun gelirlerinde bir azalma olmaması amaçlanmıştır.

Geçici Madde 1 ve 2 oya sunulmuş oybirliği ile kabul edilmiştir.

1 inci madde görüşmelerinde kabul edildiği üzere Geçici 3 üncü madde metnine ilave edilmiştir.

Yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 9 ve 10 uncu maddeler, 8 ve 9 uncu maddeler olarak oya sunulmuş ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Teklifin tütüt ve Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesi birlikte oya sunulmuş ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Esas Komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan  
*Ernuğrul Yalçınbayır*  
Bursa  
Sözcü  
Ş. Bülent Yahnici  
Ankara  
(İmzada bulunamadı)

Üye  
*Ahmet İyimaya*  
Amasya  
(Bazı maddelerine muhalifim)

Üye  
*Salih Çelen*  
Antalya  
(Muhalifim)

Üye  
*Ayvaz Gökdemir*  
Erzurum  
(İmzada bulunamadı)

Üye  
*Edip Özgenç*  
İçel

Üye  
*Osman Kılıç*  
İstanbul

Üye  
*Melunet Ali Şahin*  
İstanbul

(Çerçeve 5 inci maddenin tamamen kaldırılması gerekir. Bu yönüyle muhalifim.)

Üye  
*Mustafa Kamalak*  
Kahramanmaraş  
(İmzada bulunamadı)

Üye  
*Sadık Yakut*  
Kayseri

Başkanvekilli  
*N. Kemal Atahan*  
Hatay  
Kâtip  
*Siihan Özkan*  
İstanbul

Üye  
*M. Zeki Sezer*  
Ankara

Üye  
*Şaban Kardeş*  
Bayburt

Üye  
*Mehmet Şandır*  
Hatay

Üye  
*Cavit Kavak*  
İstanbul

Üye  
*Necdet Saruhan*  
İstanbul

Üye  
*Mehmet Özcan*  
İzmir

Üye  
*Mehmet Sağlam*  
Kahramanmaraş  
(Bazı maddelere muhalifim)

Üye  
*Mehmet Kundakçı*  
Osmaniye

Üye  
*Şeref Malkoç*  
Trabzon  
(İmzada bulunamadı)

## KARŞI OY GÖRÜŞÜ

Düzenlemeyi zorunlu kılan Anayasa Mahkemesi kararının 40 sahife civarında olması (I), kararda, sonra değiştirilen anayasa hükmünün öngördüğü anlayışı belirlemek için inceleme yapma zarureti (II), tasarının komisyonda müzakeresinin dört saati aşan bir süreye yayılması (III) ve karşı oy yazılması için Başkanca verilen bir saatlik süre içinde komisyon raporunun dahi yazılmaması olması (IV) karşısında bir saatlik sürenin yetersiz olması nedeniyle, muhalefet şerhini kaleme almıyoruz. İçtüzüğün 42/8 hükmü çerçevesinde uyarıcı ve önleyici olacağı düşüncesiyle bu yöntemi yeğliyoruz.

Tasarının vergi salan çerçeve 5 inci maddesine, daralan ekonomi sürecinde girişimcilere ve gelişmeye darbe indireceği geniş tüketici kitleyi yoksulluğa iteceği için karşı olduğumuzu vurgu ile yetiniyoruz. (Any. Mad. 5, 48, 73)

Saygılarımızla

*Ahmet İyimaya*  
Amasya

*Prof. Dr. Mehmet Sağlam*  
Kahramanmaraş

*Salih Çelen*  
Antalya

## ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

### **RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 3517 sayılı "Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" hükümleri uyarınca, T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu up-linkler hariç) program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi personelinin ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait kamu konutlarındaki radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personelin bu konularda oturma süreleri ve şartları Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenir.

Bu Kanuna göre yapılacak devir işleminden sonra Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından, müştereken kullanımına devam edilecek tesislerin kullanımı ve işletilmesi esasları bu kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu arasında yapılacak bir protokolle belirlenir.

Devredilen istasyonlar için Telsiz Genel Müdürlüğünce Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine verilmiş olan frekans tahsis ve tescilleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eder.

Radyo ve Televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personel Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devir tarihi itibarıyla kadro ve pozisyonları ile birlikte devredilir. İntikal eden personel Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda durumlarına uygun görev unvanlarına intikal ettirilir. Sözleşmeli statüye geçmek isteyenler, intibak ettirildikleri unvanların yer aldığı kadro karşılığı sözleşmeli personel ücret cetvellerinde belirtilen ücretleri alırlar.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) ve (d) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (e) bendi eklenmiştir.

“c) Türkiye-Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak pay, en geç tahakkuku takip eden ayın 14 ünde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretim ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin bilançoları kesinleştiğinde, o yıla ait ödemeler ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen gün için; Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında öngörülen gecikme zammı oranında, gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

“d) Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu hizmetleri yapmaya kanunla yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından bu Kanunun 4 üncü maddesinin (d) bendine göre hesaplanacak telekomünikasyon payının tahsilatından Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu hizmetleri yapmaya kanunla yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler sorumludur.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin (d) bendine göre hesaplanacak telekomünikasyon payı en geç tahakkuku takip eden ayın 14 ünde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Yukarıda sayılan kurum, kuruluş ve işletmelerin bilançoları kesinleştiğinde o yıla ait ödemeler ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen gün için; Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

"e) Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli genel hükümlere göre kurumca tespit edilir.

MADDE 6. - Tasarının 7 inci maddesi Komisyonumuzca 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. - 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hasılatından aktarılacak % 10'luk miktardan,

GEÇİCİ MADDE 1. - Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Tasarının Geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında devredilecekleri belirtilen istasyon, tesis ve hizmetlerle ilgili olarak Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından yapılmış sözleşmeler, kredi anlaşmaları, devam eden yatırım projeleri, leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davalar ile icra takipleri, bütün hak, borç, alacak ve yetkileri ile birlikte Türkiye-Radyo Televizyon Kurumuna geçer.

MADDE 8. - Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca 8 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. - Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca 9 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

### **Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu**

*Türkiye Büyük Millet Meclisi  
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve  
Turizm Komisyonu  
Esas No. : 11376  
Karar No. : 7*

29.6.1999

### **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Başkanlığınızca 26.6.1999 tarihinde Komisyonumuza tali olarak havale edilen Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü'ne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 29.6.1999 tarihli 3 üncü Birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Yüksel Yalova ile Ulaştırma, İşleri, Maliye Bakanlıkları temsilcileri ve TRT Genel Müdürlüğü, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü görevlilerinin ve RTÜK ile Türk Telekom temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüldü.

12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 18.5.1990 tarihinde Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi ve iptal hükmününün 26.1.1991 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine PTT'ye devredilen tesisler ve bu konuda idari yargıda dava açan personel ile de ilgili olarak ortaya çıkan hukuki boşluğu doldurmak amacıyla hazırlanmış olan Tasarının :

1 inci maddesi ile; Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler; bunlara ait taşıma ve taşınamaz malları ile her türlü teçhizat, yedekler,

enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi'nin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu up-linkler hariç) program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz malların Türkiye-Radyo ve Televizyon Kurumuna bedelsiz olarak devrini öngörmektedir.

Yine Tasarının birinci maddesinde TRT kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi personelinin bu konutlarda oturma stresi ile şartlarının,

Bu Kanuna göre yapılacak devir işlerinden sonra TRT ve Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından müştereken kullanılacak tesislerin kullanım ve işletilmesi esaslarının, her iki kurum arasında yapılacak birer protokolle belirleneceği,

TRT Kurumuna intikal eden personelin intibaklarının nasıl yapılacağı hususu, hükme bağlanmaktadır.

Tasarının 2 nci maddesi ile, 11.11.1983 tarih ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi yeniden düzenlenerek TRT'nin görevleri bu Kanunla yapılan yeni düzenlemeye uygun hale getirilmekte,

Tasarının 3 üncü maddesi ile, aynı Kanunun 48 inci maddesi değiştirilerek vergi muafiyetleri genişletilmekte ve Tasarının 4 üncü maddesi ile de 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasına kurumun yönetiminde bulunan ancak korunması İçişleri Bakanlığının sorumluluğunda olan stüdyolar gibi yayın ve ilgili bina ve tesislerine 3517 sayılı Kanunla çıkarılmış bulunan verici tesisler tekrar eklenmektedir.

Tasarının 5 inci maddesi ile, 4.12.1984 tarihli ve 3093 Sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bendleri değiştirilerek ve maddeye (e) bendi eklenerek,

(c) bendi ile, Kurum gelir kaynaklarından biri olarak öngörülen elektrik enerji miktarının birim bedeli ile çarpımından elde edilecek meblağın % 3,5 oranındaki payının kuruma intikal ettirileceğine ilişkin hükümü zorunlu harcamanın karşılanabilmesi amacıyla % 100 oranında artırılması,

(d) bendi ile, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile yetkili diğer kuruluşlar tarafından tesis devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere, tahakkuka bağlanmış kablolu radyo ve televizyon abonelik ücretleri ile telefon, telex, faksimile ve data ücretlerine % 5 oranında ilave yapılarak kuruma bir gelir kaynağı sağlanması,

(e) bendi ile, bu maddede yer alan oranların iki katına kadar artırılabilmesine ilişkin Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

hususları öngörülmektedir.

Tasarının 6 ncı maddesi ile de 3093 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi daha açık bir şekilde yeniden düzenlenmekte, (d) bendinde yapılan değişiklikle telekomünikasyon payının tahsil edilmesi usul ve şartları ile ilgili olarak (c) bendinde öngörülen yöntem dikkate alınmaktadır. Ayrıca bu maddeye (e) bendi eklenerek gelirlerin takip ve tahsilat şekli Kuruma bırakılmaktadır.

Tasarının 7 nci maddesi ile, TRT Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen incelemeye yetkililerce yapılacak denetimlerde incelenecek kuruluşların kapsamı genişletilmekte,

Tasarının 8 inci maddesi ile de TRT Kurumunun gelirlerinin artırılması amacıyla 3294 sayılı Kanunda Türkiye'deki radyo ve televizyon kuruluşları arasında yalnızca TRT Kurumu için öngörülen reklam gelirlerinden % 30 oranındaki payın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna intikaline ilişkin uygulamaya son verilmektedir.

Tasarının Geçici 1 inci Maddesi, verici tesis, araç ve gereçlerinin TRT Kurumuna geçiş, devir, temlik ve intikal işlemlerini düzenlemekte,

Tasarının Geçici 2 nci Maddesi ise, TRT Kurumu ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasındaki borç ve alacakların ortadan kaldırılmasını öngörmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Komisyon üyelerinin;

– Geçmiş hükümetler zamanında özel televizyonları desteklemek amacıyla yapılan bir düzenlemenin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi sonucunda hazırlanan sözkonusu Tasarının soruları ne ölçüde çözebileceği,

– Uydu yayınlarının TRT'ye ücretsiz devredilip devredilmediğinin açıklanmasının gerekeceği,

– Devredilen bu vericilerin teknik yönden yeterli olup olmadığı,

– Sözkonusu vericilerin kuruma ne kadar yük getireceği,

– Kamusal yayın hizmeti yapan TRT Kurumunun Ülkemizin millî ve manevî değerlerini de koruması gerektiği, ancak ülkemizin bazı bölümlerinde TRT Kurumunun bazı yabancı yayınlarla rekabet edemediği,

– TRT Kurumunda personel fazlasının olup olmadığı,

– Özel televizyon kuruluşlarının Türk Telekom'a olan borçlarının ne şekilde tahsil edildiği ve RTÜK'ün yeni frekans tahsisi konusunda hangi aşamada olduğu,

şeklindeki soruları üzerine;

Ulaştırma Bakanlığı adına yapılan açıklamalarda;

– Sözkonusu Tasarının asıl amacının radyo-televizyon yayınlarının Türkiye'nin her yerine ulaşmasını sağlamak olduğu,

– TRT Kurumunun Ülkemizin tek yayın organı iken bir merkezde üretilen programların radyolink kanalları vasıtasıyla vericilere, vericilerden de altı antenlere gittiğini,

– Ancak özel televizyon kuruluşlarının ortaya çıkması sonucu, sözkonusu kuruluşların izin verilmemesi için kendi vericilerini TRT vericilerinin yanına kuramadıkları, bu nedenle eski PTT Kurumu Posta İdaresi ve Türk Telekom olarak ikiye ayrılınca vericilerin Türk Telekom'da kaldığı,

– Ulaştırma Bakanlığı olarak radyo-televizyon vericilerinin TRT'ye devrinin teknik olarak da uygun olacağı,

– Türk Telekom'un özelleştirme kapsamına alınması nedeniyle bu vericilere yapılması gereken yatırımların sınırlandırıldığı,

– Aslında bu konunun vericilerin devri yanında TRT yayınlarının uydu üzerinden yayınlanması şeklinde ikinci bir boyutunun da olduğu,

– Türkiye'nin mevcut beş uydusuyla dünyanın her yerine yayın yapma imkânının olduğu,

– 2000 yılında yeni bir uydunun hizmete girmesiyle bu imkânın daha da artacağı,

– Vericilerin devri konusunda gündeme getirilen 6,5 trilyon TL. miktarın aslında Türk Telekom'un uydu yayıncılığı ile alacağı 16 trilyon TL.'lik meblağ ile ilgili olduğu bu paranın tahsil edilip edilemeyeceği konusunun tamamıyla bir devlet politikası olduğu,

– Türk Telekom'un özel televizyonlardan alacağı olmadığı, zaman zaman vuku bulan alacakların ihtar yoluyla tahsil edildiği,



- Ulaştırma Bakanlığının mevcut radyo-televizyon vericilerine hiç yatırım yapmadığı iddiasının yerinde olmadığı,

- Radyo-televizyon vericilerinin sayısının 680'den 5 800'e çıktığı, çalışan kişi sayısının da 1 300'den 1 800'e ulaştığı,

- Türk Telekom'un bu vericilere 1989'dan beri yaklaşık 130 trilyon TL'lik yatırım yaptığı,

- TRT yayınlarının seyredilemiyor olmasının asıl nedeninin vatandaşların antenlerini TRT vericilerine değil de özel vericilere çevirmiş olmalarından kaynaklandığı,

şeklinde açıklamalarda bulunuldu.

Konu üzerinde Devlet Bakanı Yüksel Yalova görüşlerini;

- TRT'ye verilen kamu hizmeti yayıncılığının Anayasal bir görev olduğu, bunun yanında bu görevlerin kendi kanunlarında da açıkça belirtildiği,

- TRT'nin Anayasadan aldığı bu yetkinin ise sonuçta gelişen teknoloji yasalarına bağlı kaldığı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 25 ilde TRT yayınlarının net bir şekilde izlenmediği, amacın TRT'nin o bölgede de her yerde izlenebilir hale getirilmesinin olduğu,

- Bakanlar Kurulunda konunun her boyutuyla incelendiği ve gereken katkıların yapıldığı,

- Radyo-televizyon vericilerinin devrinin, özelleştirme kapsamındaki Türk Telekom'un değerini de artıracığı,

- Kamu hizmeti yayıncılığı konusunda diğer ülkelerdeki yayın kuruluşları, örneğin BBC ile TRT'nin karşılaştırılması halinde aşağıdaki tablonun görüleceği,

	<u>BBC</u> :	<u>TRT</u> :
Yayın saati/yıl	35 000	41 000
Yayın bütçesi/milyar \$	2,4	0.142 (1/17'si)
Personel sayısı	19 433	6 477 (1/3'ü)
Personel başı yayın süresi/dakika	108	360
Kanal sayısı	3	7

- Getirilen % 7'lik kesinti konusunda; vericilerin TRT'ye devrinin belli bir maliyeti olduğu, sözkonusu maliyetin 210 trilyon TL, yaklaşık 468 milyar \$ tutacağı,

- Yapılması planlanan bu yatırımı en kısa 5 yılda tamamlayabilmek için % 6,5'luk kesinti ile yılda 81 trilyon TL'lik yatırım yapılabileceği, ancak TRT Kurumunun kamu hizmeti yayıncılığının millî sınırların dışında da (TRT, INT) sürmesi zorunluluğu nedeniyle bu oranın daha da artması gerektiği,

- Doğu ve Güneydoğu'da TRT yayınlarının teknolojik olarak yabancı televizyon kanallarından kuvvetli olmasının bir millî güvenlik sorunu olduğu, bu nedenle kesinti oranının % 12'ye kadar artırılmasının yerinde olacağı,

- RTÜK'ün frekans tahsisi konusundaki çalışmalarının kamu hizmeti yayıncılığının ilkelerine yönelik olarak parlamentonun bilgi ve denetimi dahilinde yapılacağı,

şeklinde görüşlerini dile getirdi.

- Tasarının tümü üzerinde yapılan bu görüşmeleri takiben Tasarının maddelerine geçilmesi oylanarak kabul edildi.

Mütakiben Tasarının 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, Geçici 1, Geçici 2 nci maddeleri ile Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin, 9 ve 10 uncu maddeleri oylanarak aynen kabul edildi.

Raporumuz havalesi gereği esas komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Mustafa Gül</i>	<i>Sefer Koçak</i>
Elazığ	Ordu
Sözcü	Kâtip
<i>Bülent Ersin Gök</i>	<i>Yusuf Kırkpınar</i>
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
<i>Musa Konyar</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>
Ağrı	Antalya
Üye	Üye
<i>Ahmet Sancar Sayın</i>	<i>Mustafa Vural</i>
Antalya	Antalya
Üye	Üye
<i>Yahya Çevik</i>	<i>Mustafa Örs</i>
Bitlis	Burdur
Üye	Üye
<i>Bedri Yaşar</i>	<i>Metin Kalkan</i>
Gümüşhane	Hatay
Üye	Üye
<i>Mustafa Düz</i>	<i>Mehmet Fuat Fırat</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Mehmet Çimen</i>	<i>Kemal Albayrak</i>
İzmir	Kırıkkale
Üye	Üye
<i>M. Turhan İmamoğlu</i>	<i>Hasan Özyer</i>
Kocaeli	Muğla
Üye	Üye
<i>Osman Fevzi Zihnioglu</i>	<i>Nizamettin Sevgili</i>
Sakarya	Siirt
Üye	Üye
<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Ahmet Erol Ersoy</i>
Sivas	Yozgat

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN  
KABUL ETTİĞİ METİN

**RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON  
KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA  
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. – Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. – Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. – Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. – Tasarının Geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. – Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. – Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

## Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 11376

Karar No.: 22

30.6.1999

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20. Yasama Döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 18.12.1997 tarihinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzca yapılan çalışmalar sonucunda Genel Kurul Gündeminde Sıra Sayısı 688 olarak yer almıştı. Ancak, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri nedeniyle söz konusu Tasarı İhtizuk gereğince hükümsüz sayılmıştır. Seçimlerden sonra kurulan 57 nci Hükümet, Tasarıyı İhtizukun 77 nci maddesi hükümüne göre yenilemiştir. Hükümetin yenileme istemi üzerine, Başkanlık 26.6.1999 tarihinde Tasarıyı Komisyonumuza havale etmiş ve Komisyonumuz 27.6.1999 tarihinde yaptığı 14 üncü birleşimde, Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasını kararlaştırmıştır.

Bilindiği gibi, 12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un; 1, 2, 6 ve 7 nci maddeleriyle Geçici 1 ve 2 nci maddeleri Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş, ayrıca, iptale konu maddeler anılan Kanunun 3, 4 ve Geçici 3 üncü maddelerinin uygulanmaması sonucunu doğurduğundan, bu maddeleri de 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29 uncu maddesi gereğince, Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve E.1989/9, K.1990/8 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir. Ayrıca, iptal hükmünün hukuksal boşluk yaratacak nitelikte olması nedeniyle kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak 6 ay sonra (26.1.1991 tarihinde) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Söz konusu Karar ile radyo ve televizyon verici istasyonları ile ilgili tesislerde görevli personelin Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devri iptal edilmiş bulunmaktadır. Ortaya çıkan hukuksal boşluk nedeniyle verici tesisleri ile, bu tesislerde görevli personelin statüsü konusu uygulamada tereddüt yaratmaktadır. Şöyle ki, PTT Kurumunun yeni bir yasal düzenleme olmaksızın kanunla kendisine tahmil edilen yetki ve sorumluluğu başka bir kamu kuruluşuna devretmesi mümkün olmadığı gibi, TRT Kurumunun da verici tesislerini ve bu tesislerde görevli personeli devir alabilmesi hukuksal açıdan imkan dahilinde değildir. Bu nedenle, söz konusu hukuksal boşluğun, kamu hizmetinin yürütülmesini aksatacak bir hal almış olması da gözönüne alınarak, yeni bir düzenlemenin ivedilikle yapılması zarureti ortaya çıkmıştır.

Tasarı ve Gerekçesi incelendiğinde;

- 12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un, Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve E.1989/9, K.1990/8 sayılı Kararı ile iptali sonucu ortaya çıkan hukuksal boşluğun giderilmesi amacıyla, radyo ve televizyon verici istasyonlarıyla, bunların araç, gereç ve personelinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilmesinin yanında, radyo verici istasyonları ile şehirlerarası radyolinkler hariç program iletim sistemleri kurma görev ve yetkisinin anılan Kurumun görev alanına dahil edilmesi,

— Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun, 6.5.1986 tarih ve 3283 sayılı Bazı Kanunlarla Tanınmış Olan Gümrük Muafiyetlerinin Kaldırılması Hakkında Kanun ile uygulamadan kaldırılan, Kurumun ihtiyacı için yurtdışından getirilecek araç ve gereçler için vergi ve harç muafiyeti gibi hususları kapsayan 48 inci maddesinin birinci fıkrasının kapsamının güntün koşullarına uyum sağlayacak şekilde genişletilerek yeniden düzenlenmesi,

— Kurumun gelirlerinin artırılabilmesini teminen, 4.12.1984 tarih ve 3093 sayılı Türkiye Radyo -Televizyon Gelirleri Kanunu ile 15.6.1986 tarih ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda düzenlemeler yapılması,

— Söz konusu verici istasyonlarının güvenliği ve korunmasının İçişleri Bakanlığına tevdi edilmesi ve bu tesisler ile araç-gereçlerinin TRT Kurumuna devir işlemleri ve Kurum ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasındaki borç ve alacakların ortadan kaldırılması,

gibi hususların düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Alt Komisyon, 28.6.1999 tarihinde Maliye Bakanlığı, TRT Kurumu Genel Müdürlüğü, Türk Telekomünikasyon A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Genel Sekreterliği, temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu toplantıda, 20 nci Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek kabul edilen Tasarı metnini de dikkate almak suretiyle titiz ve kapsamlı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, gerekli değişikliklerin yapılması hususunda Komisyonumuza temennide bulunmayı kararlaştırmış ve çalışmalarını bir rapor ve metin halinde Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonumuz, 30.6.1999 tarihinde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Yüksel Yalova ve ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 15 inci birleşimde, Alt Komisyon metnini de dikkate alarak görüşmelere geçilmesine karar vermiştir.

Yapılan müzakerelerde;

— TRT Kurumunun önemli bir kamu hizmetini yerine getirdiği, dolayısıyla bu hizmetin gereği olarak tarafsız, ilkel ve hakkaniyet prensiplerine uygun bir yayın politikası belirleyerek halkın tamamına hitap etmesi gerektiği,

— Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin elektrik satış hasılatından kesilmesi öngörülen payın, söz konusu Kurumun sunduğu hizmetin fiyatını artıracığı, bunun da vatandaşlarımızın üzerine ek bir mali yük getirmesinin yanında üretim maliyetlerinin yükselmesi sonucu, Türk sanayicilerinin uluslararası piyasalarda rekabet güçlerinin azalmasına neden olabileceği,

— Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirme kapsamında olduğu, gelirlerinden kesilmesi öngörülen payın, uluslararası piyasada hisse senetlerinin değerinin azalmasına neden olacağı,

— TRT Kurumunun bir takım istisna ve muafiyetlerle korunmasının, serbest piyasa ekonomisi anlayışı ile bağdaşmadığı, bu nedenle Kuruma idari ve mali özerklik verilerek özel kanallarla rekabete girmesinin sağlanması gerektiği,

— TRT Kurumunun reklam gelirinin % 98'lerden % 2.4'lere düştüğü, bunun özel radyo ve televizyon kanallarının sayısının artmasından kaynaklandığı, bu nedenle TRT Kurumunun ilkel, eğitici ve öğretici programlar yapmasının desteklenmesi amacıyla ek gelirle ihtiyaç duyduğu,

— Kurumun yüklendiği kamu hizmetini Anayasa ve kanunlar çerçevesinde yerine getirmeye çalıştığı, bu nedenle daha etkin ve izlenebilir programlar yapmasına imkan sağlamak amacıyla gelirlerinin artırılması için gerekli tedbirlerin alınmasının kamu hizmetinin etkin bir şekilde görülmesine katkı sağlayacağı,

— Kurumuna elektrik satış hasılatından aktarılacak payın, yerine getirdiği hizmetler dikkate alındığında çok önemli bir işlevi olacağı, zira Kurumun yayınlarının ülke genelinde izlenmesini temin etmek amacıyla yeni teknolojik yatırımların planlandığı,

— Ülke kaynaklarının amacına uygun şekilde kullanılması için TRT Kurumunun hantal yapısından kurtarılması gerektiği, bu amaçla personel indirimine gidilmesinin yanında, Kurumun, yeni hizmet binasına kavuşması nedeniyle atıl vaziyette olan diğer gayrimenkullerinin satılarak gelir elde edilmesi ve ayrıca Kurumun başta reklam gelirlerinin artırılması olmak üzere normal gelirlerini artırmaya yönelik tedbirlerin zaman geçirilmeden alınmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

— Elektrik satış hasılatından TRT Kurumuna % 7'lik pay verilmesinin bir nevi vergi olduğu, bunun da finansman ve bütçe yönetiminde çok temel bir prensip olan adem-i tahsis prensibine aykırılık teşkil ettiği,

— KDV hariç elektrik enerjisi satış tutarının gayrisafi hasılatı üzerinden alınacak % 7'lik payın, uzun vadede yüzlerce trilyonluk kaynağın TRT Kurumuna aktarılması demek olduğu, bu yükümlükte bir kaynağın rasyonel bir şekilde kullanılmasının mümkün olamayacağı, TRT'yi Türkiye'nin en büyük KİT'i durumuna getireceği, Türkiye'nin genel ekonomik politikasına aykırı olan bu durumun düzeltilmesinde yarar olduğu,

— TRT Kurumunun gelirlerinin diğer kurum ve kuruluşların gelirlerinden kesilecek pay ile artırılması yerine, Genel Bütçeden kaynak ayrılması suretiyle artırılmasının yerinde olacağı,

— TRT Kurumuna reklam gelirlerini artırabilmesi için daha fazla özerklik verilmesi gerektiği, böylece Kurumun izlenebilirlik oranını artırmaya dönük, halkın beğenisine hitap edebilen programların yapılmasının sağlanabileceği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

— Söz konusu Tasarı ile Anayasa Mahkemesinin iptali sonucu ortaya çıkan hukuki boşluğun giderilmesinin amaçlandığı,

— Anayasa gereği TRT Kurumunun vazgeçilmez bir kamu hizmeti yerine getirdiği, dolayısıyla bu hizmeti daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli tedbirlerin zaman geçirilmeden alınmasının gerektiği,

— Radyo-Televizyon vericilerinin TRT Kurumuna devredilmesinin, özelleştirme kapsamında bulunan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin değerini artıracacağı,

— Radyo-Televizyon vericilerinin TRT Kurumuna devredilmesinin mali yükünün olduğu, 20 Trilyon civarında olması beklenen bu yükün her yıl katlanarak artacağı, dolayısıyla Kurumun yeni ek kaynaklara ihtiyaç duyduğu,

— Yaklaşık 3 yıldır Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve TRT Kurumları arasında gerçekleştirilemeyen araç, gereç ve personel devrinin bir an önce yapılması gerektiği, zira belirsizlik nedeniyle kamu hizmetinin verimli ve etkin bir şekilde yerine getirilemediği,

— TRT'nin başta Avrasya ve Avrupa olmak üzere, uluslararası yayınlarının bulunduğu, bu hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için büyük miktarda yatırım gerektiği, dolayısıyla Kurumun ek kaynağa ihtiyaç duyduğu, Devletimizin mevcut Bütçe imkanları ile bu ihtiyaçların giderilmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle devamlılık arzeden kaynaklara ihtiyaç duyulduğu,

— Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde 25 ilde TRT yayınlarının sağlıklı olarak izlenemediği, bu nedenle Ülkemizin ulusal güvenliği açısından yeni yatırımların yapılmasının bir zaruret olduğu, TRT Kurumunun bütçe imkanlarıyla bu yatırımların yapılmasının mümkün olmadığı,

— TRT yayınlarının ülke genelinde izlenebilirliğinin ve kalitesinin artırılmasının yanında, halkın ilgisini çekebilecek programların yapılmasını sağlayacak bir anlayışın oluşturulmaya çalışıldığı,

ifade edilmiştir.

Yapılan bu görüşmelerden sonra, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek Alt Komisyon Metni esas alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Metnin;

— 1 inci maddesi; 1 inci fıkrasında “Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna bedelsiz olarak devredilir.” ibaresinin, devir işleminin daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için “31.12.1999 tarihine kadar, net aktif değeri (Katma Değer Vergisi dahil) Hazine tarafından karşılanmak üzere Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilir.” şeklinde düzenlenmesi, 3 üncü fıkrasının, Anayasa Komisyonu görüşü de dikkate alınarak, son cümlesi hariç olmak üzere bir defaya mahsus olmak üzere uygulanacak hükümleri kapsadığından kanunların yapılmasında uygulanacak esas ve usuller çerçevesinde 1 inci madde metninden çıkarılarak geçici bir madde olarak düzenlenmesi, son fıkrasının; devredilecek birimlerde görevli personelin mevcut kadro pozisyonları ile birlikte ayrıca bir intibak işlemine ihtiyaç duyulmaması ve TRT'nin mevcut işletme sisteminin devredilen personele uygulanmasının sağlanması ve özel güvenlik teşkilatı oluşturulmasına imkân vermek amacıyla; “Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan Posta Telgraf ve Telefon İşletmesine bir protokol ile devredilen personel de dahil olmak üzere 23.6.1999 tarihi itibarıyla devir konusu hizmetlerde ekli listede yer alan kadro ve pozisyonlarda görevli olanlar (askerlik hizmetini yapmakta olanlar dahil) kadro ve pozisyonları ile birlikte Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilir. Koruma ve Güvenlik Görevlisi pozisyonlarında görev yapmakta olanlar 2495 Sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre istihdam edilmeye devam olunur.” şeklinde yeniden düzenlenmesi ve devredilecek personele ilişkin kadroları kapsayan ekli listenin de benimsenmesi suretiyle,

— Çerçeve 3 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 48 inci maddesinin; mevcut mevzuat ile dublikasyona sebebiyet verebileceği, bu nedenle aynı mahiyette yeni bir düzenleme yapılmasına gerek olmadığı şeklindeki Alt Komisyonun kabul ettiği gerekçe doğrultusunda metinden çıkarılması ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 4 üncü maddesiyle yeniden düzenlenen Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının; devir alınan tesislerde kurulu bulunan özel güvenlik birimlerinin görevlerine devamının sağlanabilmesi için yeniden düzenlenmesi ve metinden çıkarılan madde nedeniyle çerçeve madde numarasının 3 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 5 inci maddesiyle yeniden düzenlenen 4.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendi; Kurumun ihtiyaçlarının rasyonel çerçevede değerlendirilmesini temin etmek ve uygulamada mükerrer vergilendirmeye meydan vermemek amacıyla nihai tüketiciye satılan enerjiden elde edilen gayrisafi satış hasılatının (Katma Değer Vergisi hariç, tıtm fon, vergi ve paylar dahil) % 3.5 oranı tutarındaki payın Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirilmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, (d) bendinin ise (a) ve (c) bentlerinde belirtilen oranları yüzde yüze kadar artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kuruluna yetki verilmesini temin etmek için yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 4 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 6 ncı maddesiyle yeniden düzenlenen Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) bendinin; teknik açıdan maksadı daha iyi ifade edebilmek amacıyla redaksiyona tabi tutulması ve çerçeve madde numarasının 5 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 8 inci maddesiyle yeniden düzenlenen Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendinin; anılan Fonun gelirlerinde azalmayı önlemek amacıyla “% 10” oranının “% 15’e” yükseltilmesi ve çerçeve madde numarasının 7 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Geçici 1 inci maddesi; 1 inci maddenin 1 inci fıkrasında yapılan değişiklik doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

— Geçici 2 ncı maddesi, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türk Telekomünikasyon A.Ş. arasındaki mevcut borç ve alacakların karşılıklı olarak silinmesine ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesini içeren hükmün yeni bir fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

— 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrasından çıkarılan hükümlerle birlikte Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından TRT Kurumuna aktarılacak maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usulleri içeren bir düzenlemenin metne yeni geçici 3 üncü madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

— 2 ncı maddesi aynen, çerçeve 7 ncı maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 9 ve 10 uncu maddeleri ise sırasıyla 6, 8 ve 9 olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Metin Şahin</i> Antalya Kâtip <i>Cafer Tuğay Yazıcıoğlu</i> Bartın	Başkanvekili <i>Melunet Hanifi Tiryaki</i> Gaziantep Üye <i>Sait Açba</i> Afyon (Muhalefet Şerhi)	Sözcü <i>Nihat Gökbulut</i> Kırıkkale Üye <i>Abdülkadir Akean</i> Afyon
Üye <i>Gaffar Yakın</i> Afyon	Üye <i>Ali Uzumrurmak</i> Aydın	Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis (Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye <i>M. Altan Karapaşaoğlu</i> Bursa (Muhalefet Şerhimiz Ekli)	Üye <i>Recep Önal</i> Bursa	Üye <i>Oğuz Tezmen</i> Bursa (Muhalefet Şerhim Ekli)
Üye <i>Süleyman Coşkunier</i> Burdur	Üye <i>Hakkı Duran</i> Çankırı	Üye <i>Mücahit Himoğlu</i> Erzurum
Üye <i>Ramazan Gül</i> Isparta (Muhalefet Şerhimiz Var)	Üye <i>Ali Er</i> İçel	Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (Muhalefet Şerhimiz Eklidir)



Üye <i>Aydın Ayaydın</i> İstanbul	Üye <i>Ali Coşkun</i> İstanbul (Muhalefet Şerhi Eklidir)	Üye <i>Nesrin Nas</i> İstanbul
Üye <i>Masum Türker</i> İstanbul	Üye <i>İlhami Yılmaz</i> Karabük	Üye <i>Zeki Ünal</i> Karaman (Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye <i>Ali Gebeş</i> Konya	Üye <i>Mehmet Ali Yavuz</i> Konya (Muhalefet Şerhimiz Eklidir)	Üye <i>Ahmet Derin</i> Kütahya (Muhalefet Şerhimiz Ektedir)
Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin	Üye <i>Cevat Ayhan</i> Sakarya (Muhalefet Şerhim Eklidir)	Üye <i>Tarık Cengiz</i> Samsun
Üye <i>Kemal Kabataş</i> Samsun (Muhalefet Şerhi Eklidir)	Üye <i>Litfi Ceylan</i> Tokat	Üye <i>Hasan Özgöbek</i> Uşak

#### MUHALEFET ŞERHİ

Radyo ve Televizyon verici tesislerinin Telekom'dan alınıp, TRT'ye devredilmesine karşıyız. Bu teşebbüs gelişen özel yayıncılık için rekabeti bozucu neticeler doğurur.

3517 sayılı Kanun, 1989 yılında Radyo ve Televizyon Yayınlarının ancak Devlet eliyle yapılabileceği Anayasa amir hükmünün bulunduğu dönemde çıkarılmıştır. Bu Kanunla TRT'nin elinde bulunan Radyo ve Televizyon Verici ve Yansıtıcı tesislerinin ve burada çalışan personelin PTT'ye devredilmesi sağlanmıştır. Bundan maksat benzer tesislerin PTT'de de bulunması sebebiyle iki kamu kuruluşunun mükerrer yatırım yapmasını, yan yana iki tesisin, iki ayrı kuruluş tarafından işletilmesi yerine bir kuruluş tarafından işletilerek personel, enerji, ulaşım vb. konularda tasarrufa gidilerek verimli bir çalışma düzeyinin kurulmasıdır.

O günden bu yana Anayasa değişmiş, Radyo ve Televizyon Kanununda rekabet tekeli çözülmüş ve dolayısıyla Türk Telekom sadece TRT'ye değil diğer radyo ve televizyonlara da hizmet vermesi imkânı getirilerek, bu saha serbest rekabete açılmıştır.

Şimdi bu verici ve yansıtıcıların tekrar TRT'ye devri, bir çok konuda mükerrer yatırım ve masraflara, israfa yol açacağından, tesislerin devri uygun değildir.

Anayasa Mahkemesi sadece personelle ilgili bölümleri iptal etmiştir. Bu konuda yeniden bir düzenleme yapılmasına itirazımız yoktur.

Diğer taraftan TRT'nin gelirinin artırılması için elektrikten alınan % 3.5 payın Bakanlar Kurulu Kararı ile % 100 artırılma yetkisinin verilmesi isabetli değildir. Bu elektrik kullanan sektörlerde maliyetlerin artması neticesini doğurur. Gerekçede de belirtildiği gibi açıkların bütçeden karşılanması hükmü bulunmamasına rağmen bütçeye para konulmaması, başka bir sektörde seyyanen tabiri caiz ise % 7'lik bir salma vergiyi gerektirmez. Mevcut duruma göre aktif enerji bedeli üzerinden % 3.5 bir pay TRT'ye ödenmektedir. Bu Tasarı ile KDV hariç belediye payı, enerji payı ve diğer

bilumum ödemelerden sonraki brüt (gayrisafi) hâsılat üzerinden pay verilmesi öngörülmektedir. Bu suretle TEDAŞ, TEAŞ'ın müessese ve diğer bağlı kuruluşları ile özelleştirilen diğer dağıtım şirketlerinde ve ÇEAŞ, Kepez, Kayseri ve bölgesel elektrik üreticileri yanında otoprodüktörlerinin dışarıya sattığı elektrikten pay alınacaktır.

Türkiye'de yılda elektrik tüketiminin % 11-% 13 arasında arttığı bilinmektedir. Önümüzdeki yıllarda bu nispet daha da artacaktır. Yani, reel anlamda TRT'nin geliri 7 yıl içinde yüzde yüzün üstünde artacaktır.

1999 değerleri ile TRT'ye elektrik satışından verilecek pay 200 Trilyon mertebesinde olacaktır. Bu ise, birçok yatırımcı kuruluşun, mesela Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün bütçesinin üstünde olacaktır.

TRT'nin yedi kanalla çalışması lüzumsuz ve israf kaynağıdır. Dünya çapında 24 saat yayın yapan BBC 2 kanalla çalışmaktadır. TRT de küçülmeli, tasarrufa gitmelidir. Özelleştirme ve küçülme ile tasarrufa yöneldiğimiz bir dönemde TRT'yi büyütmek ana politikalara ve Türkiye şartlarına uygun değildir.

Diğer taraftan, otoprodüktörler kendi kullandığı elektriğe % 7 pay ödemeyecekleri için haksız rekabet ortaya çıkacak, bir çok kimse bu sebeple kendi elektriğini üretmeye çalışarak, verimsiz işletmelerin ortaya çıkmasına sebep olacağı gibi doğalgaz almak için büyük talepler olacak ve adil olmayan uygulamalara sebebiyet verilecektir.

Türkiye'de herkes TRT'yi seyretmiyor. Ancak; elektriği zengin, fakir herkes kullandığına göre bir nevi salma vergi gibi, bu payın sanayi, ticaret kesimi ve vatandaş tarafından ödenmesinin mantığı ve haklılığı yoktur.

Bu elektrik üreticilerine % 3,5 ilave zam demektir. Enerjinin daha ucuz verilerek üretimde rekabet gücünün artırılması icap ederken ve devlet bunun için teşvikler verirken bu Tasarı ile bunun tam aksini yapmanın izahı bulunmamaktadır. İhraç mallarımız maliyet fiyatları sebebiyle dünya pazarlarında rekabet edememekte ve ihracatımız gerilemektedir. Enerji maliyetlerini artıran bir karar ihracata zararlı olur. Bu husus ticaret ve sanayi odaları ve ihracatçı birlikleri tarafından ısrarla ikaz edilmektedir.

TRT'nin çeşitli yayınları sebebiyle yeni yatırımlar ve giderleri bütçeden karşılanarak TRT'nin maddi sıkıntısı giderilebilir. Mesela, Meclis TV'nin masrafları TBMM bütçesinden, TRT-INT ve TRT Avrasya Türkiye Tanıtma Fonundan, GAP ve Açıköğretim yayınları ise ilgili kuruluşların bütçelerine konacak ödeneklerle karşılanabilir. Bu suretle TRT'nin maddi sıkıntısı halledildiği gibi elektriğe de yapılacak zam önlenmiş olur. Her kuruluşta gerçek giderlerini öğrenmiş olur.

Diğer bir hususta elektrik şirketleri, resmi dairelerden, belediyelerden ve sulama kooperatiflerinden paralarını zamanında tahsil edememektedirler. Ancak bu Tasarıya göre tahsil etmeseler de TRT'ye pay ödeme mecburiyetindedirler. Bu da bu kurumlara yapılan bir haksızlıktır.

Tasarı reklam gelirlerinden Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına ayrılan payı da kaldırmakta ve dolayısıyla bu vakfın geliri azalmaktadır.

Vericiler TRT'ye devredilse de TELEKOM yurt çapında yaygın teşkilatın haberleşme için geliştirmeye mecburdur. Bina, yol, enerji nakil hatları, elektrik teçhizat, jeneratör ve benzeri alt yapıya sahip olmaya devam edecektir. TRT ile mükerrer yatırımlar olacaktır. Gelişmiş ülkelerde yeni dijital teknolojiler sayesinde bir kanaldan aynı anda 4 ayrı televizyonun görüntüleri nakledilebilmektedir.

Verici kanallarının TRT'nin intisarına verilmesi, tesislerin rakip olan özel TV kanalları tarafından kullanılmasını önleyecektir.

Kanun Tasarısının hazırlanışında DPT'nin ve RTÜK'nun görüşü alınmamıştır. RTÜK Türkiye genelinde Radyo ve Televizyon yayınlarının düzenlenmesinden sorumlu bir kuruluş olduğuna göre vericilerle ilgili yeni düzenleme için mutlaka görüşlerinin alınması gerekirdi.

Tasarının komisyonlarda olgunlaştırılmasına, ilgili taraflarla müzakere edilmesine imkân bırakılmamıştır. Aynı gün (30.6.1999) Çarşamba sabah Anayasa Komisyonunda müzakere edilen tasarı-  
nın raporu Komisyonumuz toplantı halinde iken Saat : 16.05'te gelmiştir. İlgili kurumlardan ge-  
len bilgi notları da aynı saatte üyelere dağıtılmıştır. Tetkik ve incelemeye imkân verilmemiştir. Ta-  
sarın sebebi anlaşılabilen bir telaş ve acele ile Komisyondan geçirilmiştir.

*Cevat Ayhan*  
Sakarya

*M. Altan Karapaşaoğlu*  
Bursa

*Sait Ağba*  
Afyon

*Zeki Ergezen*  
Bitlis

*Ali Coşkun*  
İstanbul

*Zeki Ünal*  
Karaman

*Ahmet Derin*  
Kütahya

### PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne devredilmesi hakkındaki kanun tasarısının 5 inci maddesi ile, elektrik dağıtım kurulu-  
şlarına, gayrisafi satış hâsılatı üzerinden % 7 tutarındaki payı TRT Kurumuna ödemek yüküm-  
lülüğü getirilmektedir.

Gayrisafi satış hâsılatı üzerinden dağıtım kuruluşları tarafından TRT'ye ödenecek % 7'lik pay, kuruluşlar tarafından otomatikman tarife artışı yoluyla elektrik tüketicilerine yansıtılacaktır. Pay adı altında elektrik satışlarından alınan tutar, tanımı ve yapısı gereği elektrik tüketim vergisine dönüşmektedir. Elektrik tüketen tüm kişi ve kurumlara fiyat artışı suretiyle yansıtılacak bu tutarlar-  
la TRT'nin ne kadarlık bir kaynak temin edeceği konusunda da ciddi bir çalışma yapılmamıştır.

Elektrik tüketimi üzerinden pay adı altında vergi alınması ve bu verginin TRT'ye aktarılması, finansman ve bütçe yönetiminde çok temel bir prensip olan ademi tahsis prensibine de aykırıdır. Üstelik TRT'ye verilen görev nedeniyle ortaya çıkan kaynak ihtiyacı ile % 7'lik payla sağlanacak gelir arasında da nasıl bir ilişki kurulacağı belli değildir.

Zor durumda olan sanayiciye, küçük işletmelere, çiftçiye, her seviyeden tüketicieye artarak yansıyacak % 7'lik zam, haklı, doğru ve makul değildir. Bugünkü ekonomik konjonktüre de uygun değildir.

% 7'lik pay, KDV hariç gayrisafi hâsılat üzerinden alınacaktır. Elektrik satış fiyatları üzerinden çeşitli adlarla alınmakta olan çeşitli fonları da içerecek şekilde hesaplanacaktır. Bunun anlamı, % 7'lik pay o zammın fiilen yükselmesidir. Bu düzenleme de teknik olarak yanlıştır.

Alınacak % 7'lik payların tutarı ve TRT'ye gelir olarak katkısı yüzlerce trilyon olarak ortaya çıkabilecektir. TRT elde edeceği bu büyüklükte kaynakla rasyonel olmayan harcamalara yönelecek, Türkiye'nin en büyük KİT'i olacaktır. Bu Türkiye'nin genel ekonomik politikaları ile uyumlu değildir, yanlıştır.

Muhalefet şerhimizdir. Arz ederiz.

*Kemal Kabataş*  
Samsun

*M. Ali Yavuz*  
Konya

*Oğuz Tezmen*  
Bursa

*Ramazan Gül*  
Isparta

## ALT KOMİSYON RAPORU

### PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

20 nci Yasama Döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 18.12.1997 tarihinde esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzca yapılan çalışmalar sonucunda Genel Kurul Gündeminde Sıra Sayısı 688 olarak yer almıştır. Ancak, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan milletvekili erken genel seçimleri nedeniyle sözkonusu Tasarı İçtüzük gereğince hükümetiz sayılmıştır. Seçimlerden sonra kurulan 57 nci Hükümet, Tasarının İçtüzüğün 77 nci maddesi hükümüne göre yenilenmesini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından istemiştir. Hükümetin yenileme istemi üzerine, Başkanlık 26.6.1999 tarihinde Tasarayı Komisyonumuza havale etmiş ve Komisyonumuzun 27.6.1999 tarihinde yaptığı toplantıda konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenbilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyon, 28.6.1999 tarihinde Maliye Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Genel Sekreterliği, TRT Kurumu Genel Müdürlüğü, Türk Telekomünikasyon A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Türkiye Elektrik Üretim - İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü ile Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu toplantıda, 20 nci Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek kabul edilen Tasarı metnini de dikkate almak suretiyle titiz ve kapsamlı bir çalışma yapmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda, Tasarının;

- 1 inci maddesi; Tasarının Komisyona sevk tarihi dikkate alınarak, sipariş verilerek taahhüde bağlanmış malları ve personeli kapsayacak bir hüküm ile bazı teknik ve hukuki hususları kapsayacak düzenlemeler yapılarak,

- 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendini yeniden düzenleyen çerçeve 2 nci maddesi; 1 inci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda maksadı daha iyi ifade edebilmek için yeniden düzenlenerek,

- Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrası ile aynı maddenin, 6.5.1986 tarihli ve 3283 sayılı Bazı Kanunlarla Tanınmış olan Gümrük Muafiyetlerinin Kaldırılması Hakkında Kanun Uyarınca yürürlükten kaldırılan birinci fıkrasının kapsamını genişleterek yeniden düzenleyen çerçeve 3 üncü maddesi; 3283 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde gümrük vergisi ile ithal edilen diğer vergi, resim ve harçlardan muafiyet tanımaya Bakanlar Kurulunu yetkili kıldığı, bu nedenle aynı mahiyette yeni-bir düzenleme yapılmasına gerek olmadığı şeklindeki gerekçe doğrultusunda metinden çıkarılarak,

- 4 üncü maddesi; Türk Telekom A.Ş.'den gelecek olan güvenlik görevlilerinin mağduriyetinin önlenmesi amacıyla metne bir hüküm eklenerek,

- 5 inci maddesi; 20 nci Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen metinde olduğu gibi kabul edilmekle birlikte, özellikle elektrik satış hasılatından kesilecek pay konusunun Komisyonda ele alınarak olgunluğa kavuşturulması, 6 nci maddesinin 5 inci madde ile birlikte mütalâa edilmesi nedeniyle bu maddenin de Komisyonda yapılacak değişikliklere göre düzenlenmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı ifade edilerek,

- 7 nci maddesi; Türk Telekomünikasyon payının Tasarıdan çıkarılması nedeniyle yeniden düzenlenerek,

– Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendinin yürürlükten kaldırılmasını öngören çerçeve 8 inci maddesi; anılan Fon'a RTÜK'ün reklam gelirleri hâsılatından % 10'luk pay aktarılmasını temin edecek şekilde yeniden düzenlenerek,

– Geçici 1 inci maddesi; 1 inci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda yeniden düzenlenerek,

– Geçici 2 nci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin maddeleri aynen, kabul edilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna saygı ile arz olunur.

Başkan  
Necdet Tekin  
Kırklareli

Üye  
Altan Karapaşaoğlu  
Bursa

Üye  
Oğuz Tezmen  
Bursa

Üye  
Nesrin Nas  
İstanbul

Üye  
Ali Gebeş  
Konya

#### ALT KOMİSYON METNİ

### **RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE – 1. – 3517 sayılı "Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun" Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve E.1989/9, K.1990/8 sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunan hükümleri uyarınca, T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu uplinkleri ile Türksat ve diğer uydu sistemlerine ait transponderler ve karasal program linkleri hariç), bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş veya 23.6.1999 tarihine kadar siparişi verilerek taahhüde bağlanmış bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna bedelsiz olarak devredilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi personelinin ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait kamu konutlarındaki radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personelin bu konutlarda oturma süreleri ve şartları Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenir.

Bu Kanuna göre yapılacak devir işleminden sonra Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından müştereken kullanıma devam edilecek tesislerin kullanımı ve işletilmesi esasları bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu arasında yapılacak bir protokolle belirlenir.

Birinci fıkrada devredilecekleri belirtilen istasyon, tesis ve hizmetlerle ilgili olarak Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından yapılmış sözleşmeler, kredi anlaşmaları, devam eden yatırım projeleri, leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davalar ve icra takipleri bütün hak, borç, alacak ve yetkileri ile birlikte Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna geçer. Devredilen istasyonlar için Telsiz Genel Müdürlüğüince Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine verilmiş olan frekans tahsis ve tescilleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eder.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne bir protokol ile devredilen personel ile 23.6.1999 tarihi itibarıyla devir konusu hizmetlerde istihdam edilen personel (askerlik hizmetini yapmakta olanlar dahil) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devir tarihi itibarıyla kadro ve pozisyonları ile birlikte devredilir. İntikal eden personel Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda durumlarına uygun görev unvanlarına intibak ettirilir. Sözleşmeli statüye geçmek isteyenler, intibak ettirildikleri unvanların yer aldığı kadro karşılığı sözleşmeli personel ücret cetvellerinde belirtilen ücretleri alırlar.

MADDE 2. – 11.11.1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a) Radyo ve Televizyon yayımları yapmak ve bu amaçla radyo ve televizyon verici istasyonları, program iletim sistemleri ve stüdyo tesisleri kurmak, geliştirmek, radyo ve televizyon yayımları alanında ek gelir temin edecek düzenlemeler yapmak.”

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 4. – Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumun verici ve stüdyolar ile program iletim sistemleri gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunması İçişleri Bakanlığının sorumluluğu altındadır. Ancak, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu gerektiğinde 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun çerçevesinde eleman istihdam edebilir.”

MADDE 5. – 4.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler gayri safi satış hâsılatının (Katma Değer Vergisi hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahil) % 7 oranı tutarındaki payı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler.”

“d) (a) ve (c) bentlerinde belirtilen oranları yüzde elli oranında artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 6. – Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin c) bendine göre hesaplanacak pay, en geç tahakkuk takip eden ayın 25 inde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretim ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin bilançoları kesinleştiğinde, o yıla ait ödemeler ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen gün için, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme ve Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

“d) Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli kurumca tespit edilir.”

**MADDE 7. – Türkiye Radyo-Televizyon Getirileri Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

“Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak, bandrole tâbi cihazları, satın alan, devralan, toptan veya perakende satışını yapan firmalar ile bu cihazları kullananların kontrol ve denetimleri kurumun görevlendireceği denetim elemanlarıca yapılır ve tespit edilen bandrolsüz her bir cihaz için Kurumca bu Kanunun 6 ncı maddesindeki hükümler uygulanır. İmalatçı, ithalatçı ve ihracatçıların, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ile iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen inceleme yetkililer tarafından yapılır ve sonuçları Kuruma bildirilir.”

**MADDE 8. – 29.5.1986 tarihli 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

“f) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hâsılatından aktarılacak % 10'luk miktardan,”

**GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanunda öngörülen devir, bir protokolle Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Bu Kanunda öngörülen bütün geçiş, devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek protokol ve kâğıtlar her türlü vergi, resim, harç, ücret ve fonlardan istisnadır.**

**GEÇİCİ MADDE 2. – Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasında 12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında 3517 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan mevcut borç ve alacaklar karşılıklı olarak silinmiştir.**

**MADDE 9. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.**

**MADDE 10. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.**

## HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

### RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — 3517 sayılı “Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” hükümleri uyarınca T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu up-linkler hariç) program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna bedelsiz olarak devredilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi personelinin ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait kamu konutlarındaki radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personelin bu konularda oturma süreleri ve şartları Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenir.

Bu Kanuna göre yapılacak devir işleminden sonra Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından, müştereken kullanımına devam edilecek tesislerin kullanımı ve işletilmesi esasları bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu arasında yapılacak bir protokolle belirlenir.

Birinci fıkrada devredilecekleri belirtilen istasyon, tesis ve hizmetlerle ilgili olarak Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından yapılmış sözleşmeler, kredi anlaşmaları, devam eden yatırım projeleri, leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davalar ile icra takipleri bütün hak, borç, alacak ve yetkileri ile birlikte Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna geçer. Devredilen istasyonlar için Telsiz Genel Müdürlüğüne Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine verilmiş olan frekans tahsis ve tescilleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eder.

Radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personel Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devir tarihi itibarıyla kadro ve pozisyonları ile birlikte devredilir. İntikal eden personel Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda durumlarına uygun görev unvanlarına intibak ettirilir. Sözleşmeli statüye geçmek isteyenler, intibak ettirildikleri unvanların yer aldığı kadro karşılığı sözleşmeli personel ücret cetvellerinde belirtilen ücretleri alırlar.

MADDE 2. — 11.11.1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a) Radyo ve Televizyon yayınları yapmak, radyo ve televizyon verici istasyonları, şehirlarası, radyolinkler hariç program iletim sistemleri ve stüdyo tesisleri kurmak, geliştirmek ve bunları ek gelir temin edecek şekilde çeşitli yollarla değerlendirmek.”



**MADDE 3. – Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 48 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

“Madde 48. – Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun ihtiyacı için yurt dışından getirilecek radyo ve televizyon vericileri, program iletim sistemleri, stüdyo cihazları, her türlü bilgisayar donanımı ve yazılımı, biletimle işletme, program ve yayın malzemesi, boş ve dolu olarak film, video band, kompakt disk (CD, DAT v.b.), plak, teyp bandı, bunların aksam, teferruat ve yedek parçaları damga vergisi dahil her türlü vergi (Katma Değer Vergisi hariç), resim, harç ve fonlardan, belediye hisselerinden; Kurum gelirleri Kurumlar Vergisinden; Kurumun iktisap ettiği ve edeceği taşınmazlar emlak vergisi, tapu ve kamulaştırma harçlarından; Kurum yayınları için yapılan ve yapılacak kanal ve frekans bandı tahsis ve tescilleri ile yayın izin ve lisansları (kablo-TV dahil) her türlü ücretten muafır.”

**MADDE 4. – Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

“Kurumun verici ve stüdyolar gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunması İçişleri Bakanlığının sorumluluğu altındadır.”

**MADDE 5. – 4.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (e) bendi eklenmiştir.**

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler gayri safi satış hâsılatının (Katma Değer Vergisi hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahil) % 7 oranı tutarındaki payı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler.”

“d) Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu hizmetleri yapmaya kanunla yetki verilen kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından tesis, devir ve nakil ücretleri hariç, tahakkuka bağlanmış kablolu radyo ve televizyon aboné ücretleri ile telefon, teleks, faksimile ve data ücretlerine ilave edilecek %5 oranı tutarındaki bir meblağı telekomünikasyon payı adı altında Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler.”

“e) (a), (c) ve (d) bendlerinde belirtilen oranları iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

**MADDE 6. – Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) ve (d) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddede (e) bendi eklenmiştir.**

“c) Türkiye-Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak pay, en geç tahakkuku takip eden ayın 14 ünde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretim ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin bilançoları kesinleştiğinde, o yıla ait ödemeler ile bilançoaya göre ortaya çıkacak farklar mltitekip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen gün için; Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında, gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerince veya İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

“d) Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu hizmetleri yapmaya kanunla yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından bu Kanunun 4 üncü maddesinin (d) bendine göre hesaplanacak telekomünikasyon payının tahsilatından Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu hizmetleri yapmaya kanunla yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler sorumludur.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin (d) bendine göre hesaplanacak telekomünikasyon payı en geç tahakkuku takip eden ayın 14 ünde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk edveleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Yukarıda sayılan kurum, kuruluş ve işletmelerin bilançoları kesinleştiğinde o yıla ait ödemeler ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen gün için; Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerince veya İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

“e) Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli Kurumca tespit edilir.”

**MADDE 7.** — Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak; bandrole tâbi cihazları, satın alan, devralan, toptan veya perakende satışı yapan firmalar ile bu cihazları kullananların kontrol ve denetimleri Kurumun görevlendireceği denetim elemanlarının yapılır ve tespit edilen kontrolsüz her bir cihaz için Kurumca bu Kanunun 6 ncı maddesindeki hükümler uygulanır. İmalatçı, ithalatçı ve ihracatçıların, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile bu Kurumun dışında kanunla bu hizmetleri yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen inceleme yetkililer tarafından yapılır ve sonuçları Kurumuna bildirilir.”

**MADDE 8.** — 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

**GEÇİCİ MADDE 1.** — Bu Kanunda öngörülen devir, bir protokolle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır. Bu Kanunda öngörülen bütün geçiş, devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek protokol ve kâğıtlar her türlü vergi, resim, harç, ücret ve fonlardan istisnadır.

**GEÇİCİ MADDE 2.** — Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasında 3517 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu Kanunun

yürürlüğe girdiği tarih arasında, 3517 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan mevcut borç ve alacaklar karşılıklı olarak silinmiştir.

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

*A. Mesut Yılmaz*

Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

*B. Ecevit*

Devlet Bakanı V.

*E. Aşık*

Devlet Bakanı

*Y. Seçkiner*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. H. S. Türk*

Devlet Bakanı

*R. Serdaroğlu*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. Ş. Gürel*

Devlet Bakanı

*Dr. İ. Çelebi*

Devlet Bakanı V.

*R. Serdaroğlu*

Devlet Bakanı

*C. Kavak*

Devlet Bakanı

*R. K. Yücelen*

Devlet Bakanı V.

*İ. Gürdal*

İçişleri Bakanı

*M. Başesgioğlu*

Maliye Bakanı

*Z. Temizel*

Bayındırlık ve İskân Bakanı

*Y. Topçu*

Ulaştırma Bakanı

*N. Menzîr*

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

*Prof. Dr. N. Çağan*

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı V.

*İ. Çelebi*

Turizm Bakanı

*İ. Gürdal*

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard. V.

*N. Menzîr*

Devlet Bakanı

*H. Özkan*

Devlet Bakanı

*İ. Saygın*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. S. Yıldırım*

Devlet Bakanı V.

*S. Yıldırım*

Devlet Bakanı

*Prof. Dr. A. Andıcan*

Devlet Bakanı

*M. Yılmaz*

Devlet Bakanı

*B. Kara*

Devlet Bakanı

*E. Aşık*

Devlet Bakanı

*H. Gemici*

Adalet Bakanı

*O. Sungurlu*

Dışişleri Bakanı

*İ. Cem*

Millî Eğitim Bakanı

*H. Ulugbay*

Sağlık Bakanı

*H. İ. Özsoy*

Tarım ve Köyîşleri Bakanı V.

*E. Taranoğlu*

Sanayi ve Ticaret Bakanı

*Y. Erez*

Kültür Bakanı

*İ. Talay*

Orman Bakanı

*E. Taranoğlu*

Çevre Bakanı

*Dr. İ. Aykut*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**RADYO VE TELEVİZYON VERİCİ TESİSLERİNİN TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE DEVREDİLMESİ VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

**MADDE 1.-** 3517 sayılı Radyo ve Televizyon Verici İstasyonlarının Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü Tarafından Kurulması ve İşletilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Anayasa Mahkemesinin 18.5.1990 tarih ve E.1989/9, K.1990/8 sayılı kararıyla iptal edilmiş bulunan hükümleri uyarınca, T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilen bütün radyo ve televizyon verici ve aktarıcı istasyonları, program linkleri, TV yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler (uydu uplinkleri ile Türksat ve diğer uydu sistemlerine ait transponderler ve karasal program linkleri hariç), bunlara ait taşınır ve taşınmaz mallar, her türlü teçhizat, yedekler, enerji nakil hatları, antenler, mefruşat, araç ve gereçler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş bulunan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin devir tarihinden sonra radyo ve televizyon için edindiği istasyonlar, münhasıran bu istasyonlar ile ilgili hizmetlere ait televizyon ve radyo yayınlarının uydudan alınmasında kullanılan sistemler, program linkleri, enerji nakil hatları, antenler, yeni kurulacak tesisler için edinilmiş veya 23.6.1999 tarihine kadar siparişi verilerek taahhüde bağlanmış bulunanlar da dahil olmak üzere her türlü taşınır ve taşınmaz mallar 31.12.1999 tarihine kadar, net aktif değeri (Katma Değer Vergisi dahil) Hazine tarafından karşılanmak üzere Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna devredilecek kamu konutlarındaki Türk Telekomünikasyon A.Ş. personelinin ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait kamu konutlarındaki radyo ve televizyon hizmetlerinde görevli veya bu hizmetlerle ilgili personelin bu konularda oturma süreleri ve şartları Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun birlikte yapacakları bir protokolle belirlenir.

Bu Kanuna göre yapılacak devir işleminden sonra Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından müştereken kullanıma devam edilecek tesislerin kullanımı ve işletilmesi esasları 31.12.1999 tarihine kadar Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü arasında yapılacak bir protokolle belirlenir.

Devredilen istasyonlar için Telsiz Genel Müdürlüğünce Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine verilmiş olan frekans tahsis ve tescilleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal eder.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne bir protokol ile devredilen personel de dahil olmak üzere 23.6.1999 tarihi itibarıyla devir konusu hizmetlerde ekli listede yer alan kadro ve pozisyonlarda görevli olanlar (askerlik hizmetini yapmakta olanlar dahil) kadro ve pozisyonları ile birlikte Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna devredilir. Koruma ve güvenlik görevlisi pozisyonlarında görev yapmakta olanlar 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre istihdam edilmeye devam olunur.

**MADDE 2.-** 11.11.1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 9 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenmiştir.

"a) Radyo ve Televizyon yayınları yapmak ve bu amaçla radyo ve televizyon verici istasyonları, program iletim sistemleri ve stüdyo tesisleri kurmak, geliştirmek, radyo ve televizyon yayınları alanında ek gelir temin edecek düzenlemeler yapmak."

**MADDE 3.-** Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumun verici ve stüdyolar ile program iletim sistemleri gibi yayın ile ilgili bina ve tesislerinin güvenliği ve korunması İçişleri Bakanlığının sorumluluğu altındadır. Ancak, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu gerektiğinde 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun çerçevesinde özel güvenlik teşkilatı oluşturabilir.”

MADDE 4.- 4.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmeler nihai tüketicieye satılan enerjiden elde edilen gayri safi satış hasılatının (Katma Değer Vergisi hariç, tüm fon, vergi ve paylar dahil) % 3,5 oranı tutarındaki payı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler.”

“d) (a) ve (c) bentlerinde belirtilen oranları yüzde yüzüne (% 100) kadar artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 5.- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun değişik 5 inci maddesinin (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak pay, en geç tahsilatı takip eden ayın 25'inde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretim ve iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin üçer aylık dönem bilançoları kesinleştiğinde, o dönemin ödemeleri ile bilançoya göre ortaya çıkacak farklar mütacakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen ay ve kesri için, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

“d) Diğer gelirlerin takip ve tahsilat şekli kurumca tespit edilir.”

MADDE 6.- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak, bandrole tabi cihazları, satın alan, devralan, toptan veya perakende satışını yapan firmalar ile bu cihazları kullananların kontrol ve denetimleri kurumun görevlendireceği denetim elemanlarıca yapılır ve tespit edilen bandrolsüz her bir cihaz için Kurumca bu Kanunun 6 ncı maddesindeki hükümler uygulanır. İmalatçı, ithalatçı ve ihracatçıların, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. ile bu kuruluşların dışında kanunla elektrik üretimi ile iletimi tesisleri kurmaya ve işletmeye, dağıtım ve ticaretini yapmaya yetkili kılınan diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun talebi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesinde belirtilen inceleme yetkililer tarafından yapılır ve sonuçları Kuruma bildirilir.”

**MADDE 7.-** 29.5.1986 tarihli 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu reklam gelirleri hâsılatından aktarılacak % 15’lik miktardan,”

**GEÇİCİ MADDE 1.-** Bu Kanunda öngörülen devir, bir protokolle 31.12.1999 tarihine kadar yapılır. Bu Kanunda öngörülen bütün geçiş, devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek protokol ve kâğıtlar her türlü vergi, resim, harç, ücret ve fonlardan istisnadır.

**GEÇİCİ MADDE 2.-** Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi arasında 12.1.1989 tarih ve 3517 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında 3517 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan mevcut borç ve alacaklar karşılıklı olarak silinmiştir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. silinen alacak miktarını gider olarak yazar, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ise silinen aynı miktardaki borçları Hazinesin payı olarak Kurum sermayesine ekler.

**GEÇİCİ MADDE 3.-** Birinci maddede devredilecekleri belirtilen istasyon, tesis ve hizmetlerle ilgili olarak Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi tarafından yapılmış sözleşmeler, kredi anlaşmaları, devam eden yatırım projeleri, leh ve aleyhe açılmış ve açılacak olan davalar ve icra takipleri bütün hak, borç, alacak ve yetkileri ile birlikte Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna geçer.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne devredilecek maddi duran varlıkların amortismanlar ve yeniden değerlendirme artış fonundan karşılanamayan bölümü Hazinece Türk Telekomünikasyon A.Ş.’ye ödenir.

Ayrıca, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne bedelsiz olarak devir alınan aktif değerler aynı bedel üzerinden Hazine’nin payı olarak Kurum sermayesine eklenir.

**MADDE 8.-** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 9.-** Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

#### PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA KABUL EDİLEN METNE EK LİSTE

#### TÜRK TELEKOMÜNİKASYON ANONİM ŞİRKETİ’NDEN, TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ’NE DEVREDİLEN KADROLAR

<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>ADEDİ</u>
DAİRE BAŞKANI	1	1
DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI	1	2
BÖLGE VERİCİLER MÜDÜRÜ	1	7
BÖLGE VERİCİLER MÜDÜR YRD.	1	1
MÜDÜR	1	26
MÜDÜR	3	8
MÜDÜR	5	1
ŞUBE MÜDÜRÜ	1	5
<b>TOPLAM :</b>		<b>51</b>

**TÜRK TELEKOMÜNİKASYON ANONİM ŞİRKETİ'NDEN, TÜRKİYE RADYO-  
TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE DEVREDİLEN POZİSYONLAR**

<u>UNVANI</u>	<u>ADEDİ</u>
AMİR	14
ŞEF	47
MEMUR	114
AMBAR MEMURU	11
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	3
VEZNEDAR	7
ŞOFÖR	119
TEKNİSYEN YARDIMCISI	47
GRUP BAŞMÜHENDİSİ	3
BAŞMÜHENDİS	37
TEKNİK UZMAN	143
MÜHENDİS	43
MİMAR	1
BAŞTEKNİSYEN	110
TEKNİKER	105
TEKNİSYEN	294
HİZMETLİ	61
TELEKOM MUHAFIZI	401
KORUMA VE GÜVENLİK GÖR.	172
KORUMA VE GÜVENLİK GÖR.	50 (+)
BAHÇIVAN	1

**TOPLAM : 1 783**

**GENEL TOPLAM 1 834**

(+) 13.12.1998 tarihinde sınavları yapılmış ancak, güvenlik soruşturmaları henüz tamamlanmamış, 50 adet Koruma ve Güvenlik Görevlisi kadrosudur.